

Täysistunto

Keskiviikko 9.11.2016 klo 14.00—19.41

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 19.41.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (14.00—16.38) ja toinen varapuhemies Arto Satonen (16.38—19.41).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Toimenpidealoitteet

Puhemiesneuvosto on 8.11.2016 päättänyt lähettää valiokuntiin toimenpidealoitteet TPA 37-57/2016 vp.

3. Joona Räsäsen vapautuspyyntö Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 60/2016 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan torstaina 10.11.2016 kello 16 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään torstaina 10.11.2016 klo 13.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 199/2016 vp

Valiokunnan mietintö StVM 22/2016 vp

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 8.11.2016 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on edustaja Aino-Kaisa Pekonen edustaja Hanna Sarkkisen kannattamana tehnyt vastalauseen 1 mukaisen lausumaehdotuksen.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Edustaja Anneli Kiljunen on edustaja Tuula Haataisen kannattamana tehnyt vastalauseen 2 mukaisen lausumaehdotuksen.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 199/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Puhemies Maria Lohela: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista. Edustaja Aino-Kaisa Pekosen lausumaehdotuksesta ja edustaja Anneli Kiljusen lausumaehdotuksesta äänestetään kummastakin erikseen mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Aino-Kaisa Pekosen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 129, ei 12; poissa 58 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Maria Tolppanen sd: Kiireessä painoin "ei", piti painaa "jaa".

Puhemies Maria Lohela: Selvä, merkitään tämä.

Mietintö "jaa", Anneli Kiljusen ehdotus "ei". Äänestyksen tulos: jaa 88, ei 53; poissa 58 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 174/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2016 vp

Toinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 8.11.2016 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa Pia Viitanen on Mats Nylundin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään.

Pia Viitanen on Timo Harakan kannattamana tehnyt vastalauseen 1 mukaiset 2 lausumaehdotusta. Lisäksi Touko Aalto on Li Anderssonin kannattamana tehnyt vastalauseen 2 mukaiset 2 lausumaehdotusta.

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemies Maria Lohela: Ensin on äänestettävä lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Hyväksyminen "jaa", hylkääminen "ei". Äänestyksen tulos: jaa 106, ei 39; poissa 54 (äänestys 3).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 174/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Puhemies Maria Lohela: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Pia Viitasen 1. ja 2. lausumaehdotuksesta sekä Touko Aallon 1. ja 2. lausumaehdotuksesta äänestetään kustakin erikseen mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Mietintö "jaa", Pia Viitasen ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 40; poissa 51 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Pia Viitasen ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 29, tyhjiä 11; poissa 51 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Touko Aallon ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 97, ei 50; poissa 52 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Touko Aallon ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 50; poissa 51 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

6. Keskustelualoite Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2017

Keskustelualoite KA 18/2016 vp

Keskustelu

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 6. asiana on keskustelu Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2017.

Tässä asiakohdassa esitellään myös 7.—10. asiakohdassa mainitut vaihtoehtobudjetit. Vaihtoehtobudjettien esittelypuheenvuorojen, jotka ovat siis 7 minuuttia / eduskuntaryhmä, jälkeen puheenvuoron käyttää valtiovarainministeri Petteri Orpo. Myös tuon puheenvuoron enimmäispituus on 7 minuuttia. Myönnän harkintani mukaan vaihtoehtobudjetin esitelleille edustajille myös 2 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja. Debatin jälkeen keskustelu jatkuu nopeatahtisena siten, että etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen asioista 7.—37.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Keskustelu

14.08 **Antti Rinne sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talous on ollut viime vuodet vaikeassa tilanteessa. Olematon talouden kasvu ja korkea, pitkittyvä työttömyys ovat synnyttäneet vakavaa eriarvoistumista kansalaisten keskuudessa ja pitäneet valtiontalouden alijäämäisenä. Sipilän hallitus asetti tavoitteekseen luoda 110 000 uutta työpaikkaa ja nostaa työllisyysasteen 72 prosenttiin sekä taittaa velkaantumiskehityksen — hyviä tavoitteita, joihin SDP:n on ollut helppo yhtyä. Sen sijaan hallituksen valitsemat keinot ovat olleet pääosin kelvottomia, epäoikeudenmukaisia, yhteiskunnallista eriarvoisuutta lisääviä ja talouskasvun sekä työllisyyden näkökulmasta toimimattomia, valitettavasti.

Arvoisa puhemies! SDP:n vaihtoehto hallitukselle on yhteinen Suomi, joka rakentuu aidon kasvun, oikeudenmukaisuuden ja vastuullisen valtiontalouden varaan, Suomi, jossa kaikki pidetään mukana. Hallituksen esitykseen nähden SDP:n inhimillinen vaihtoehto edistää paremmin aitoa kasvua ja kestäväää työllisyyttä luomalla vähintään 38 000 uutta työpaikkaa. Se on sosiaalisesti oikeudenmukaisempi, kun se peruu hallituksen pienituloisiin kohdistuvat leikkaukset ja osallistaa rikkaat mukaan talouden tasapainottamiseen, ja se on valtiontaloudellisesti vastuullisempi ottaen lähes 400 miljoonaa euroa vähemmän velkaa kuin hallitus. Veroaste säilyy ennallaan.

Arvoisa puhemies! Viimeisen vuoden aikana palkansaajat ovat ottaneet suuren taakan kantaakseen. Eläkeläisten, opiskelijoiden, työttömien ja lapsiperheiden toimeentuloa on leikattu kovalla kädellä. Moni on ollut uhraukseen valmis, koska hallitus lupasi taittaa velkaantumisen. Pettymys on sitäkin karvaampi, kun velanotto ei vähene; velkaantuminen kasvaa. Moni kysyy ihmeissään, mihin rahat oikein menevät. Vastaus on, että vähäosaisilta otetut rahat siirretään hyvätuloisten ihmisten taskuihin.

Alentamalla veroja varakkaimmilta ja eniten tienaaavilta suomalaisilta Sipilän hallitus näyttää uskovan amerikkalaistyyliiseen trickle-down-ideologiaan, jossa rikkaita rikastuttamalla hyvinvointi valuu tipoittain myös tavallisille kansalaisille, jopa vähäosaisille. Yhdysvalloissa tätä veropolitiikkaa markkinoidaan lauseella "Make America Great Again". Sipilän hallitus on osoittanut, että samaa veropolitiikan linjaa toteutetaan iskulauseen "Laitetaan Suomi kuntoon" varjossa. Kolme tuoretta hallituksen esitystä täyttää tämän kaverikapitalismin tunnusmerkit: metsälahjavähennys, perintö- ja lahjaveron alennus ja yrittäjävähennys. Ne palkitsevat hallituksen omia eturyhmiä mutta eivät tuo lainkaan kasvua tai työllisyyttä. (Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!) Ne ovat varakkaille suomalaisille annettuja kymmenien miljoonien ja taas kymmenien miljoonien eurojen lahjoja.

Arvoisa puhemies! SDP:n vaihtoehto on toinen. Verotusta pitää muuttaa pieni- ja keskituloisia suosivaan suuntaan, jotta pienipalkkaisenkin työn vastaanottaminen kannattaa ja jotta keskipalkkaisen työntekijän ostovoima voi edelleen kannatella kansantaloutta, etenkin palveluiden elinvoimaa. Rikkaiden veronkevennyksiin ei ole nyt varaa. Sosialidemokraattien verolinja palvelee palkansaajien suurta enemmistöä, ei pientä eliittiä. SDP:n mallissa 95 prosenttia suomalaisista hyötyy. SDP:n vaihtoehdossa pieni- ja keskituloiset palkansaajat ja eläkeläiset saavat verotuksen keventyessä enemmän käteen. Verotuksen oikeudenmukaisuus ei kuitenkaan tarkoita sitä, että veroaste nousee SDP:n vaihtoehdossa.

Arvoisa puhemies! Hallitus pyrkii luomaan kuvan, ettei sen kovalle ja julmalle politiikalle ole vaihtoehtoja. Vaihtoehdottomuus ei pidä paikkaansa. Kyse on arvovalinnoista. SDP:n vaihtoehto torjuu pienituloisiin ja koulutukseen kohdistuvat leikkaukset. Hallituksen arvovalintojen seurauksena Suomen suunta on nyt eriarvoisuuden ja tuloerojen kasvu

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

sekä osaamistason lasku. Valtavat leikkaukset koulutukseen eivät ole kehittämistä, ne ovat koulutuksesta, suomalaisten osaamistasosta ja tulevaisuudesta leikkaamista. Leikkaukset eläkeläisten, lapsiperheiden, opiskelijoiden ja työttömien toimeentuloon eivät ole välttämättömiä päätöksiä, ne ovat poliittisia arvovalintoja.

Jotta Suomi tulevaisuudessa menestyy, nyt pitää panostaa tuottavuuden kasvuun. Koulutusta pitää vahvistaa eikä supistaa. Tutkimukseen ja tuotekehitykseen pitää lisätä varoja, ei leikata. Juuri näiden hallituksen leikkausten takia koulutukseen kohdistuu SDP:n vaihtoehtobudjetissa suurimmat panostukset, yli 350 miljoonaa euroa. SDP panostaa inhimillisessä vaihtoehdossaan koulutukseen kautta linjan, varhaiskasvatuksesta korkeakouluasteelle. Nuorista ja heidän tulevaisuudestaan on pidettävä huolta. Satsaamme 100 miljoonaa euroa nuoriin. Se pitää sisällään myös harrastuslupauksen.

Arvoisa puhemies! Hallitus on antanut neljästä budjetistaan jo kaksi, eikä työllisyys ole parantunut toivotulla tavalla. SDP tarjoaa työllisyyden suhteen paremman vaihtoehdon. Vaihtoehtomme työllisyysvaikutukset vuodelle 2017 ovat 38 000 uutta työpaikkaa. Suomi tarvitsee nyt kasvun sysäyksiä, tässä ja nyt, ei hamassa tulevaisuudessa. SDP:n vaihtoehdossa talouskasvu perustuu useamman eri toimenpidekokonaisuuden yhteisvaikutukseen. Näitä ovat muun muassa miljardin euron korjausrakentamisen käynnistäminen sisäilmaongelmien korjaamiseksi, uusiin liikenneverkkoihin ja asuntorakentamiseen 180 miljoonan euron satsaus, tulevaisuuden elinkeinopakettiin satsaukset 120 miljoonaa euroa, työeläkemaksujen väliaikainen alentaminen sopimalla samalla niiden palauttamisesta, takaisinmaksusta, aktiivinen työvoimapolitiikka ottamalla käyttöön SDP:n mallin mukainen työllistämisseteli ja pelastamalla nuorisotakuu.

Arvoisa puhemies! Suurituloisia hyödyttävän, vailla työllisyysvaikutuksia olevan yrittäjävähennyksen vaihtoehdoksi SDP tarjoaa arvonlisäveron alarajan nostamista 30 000 euroon sekä ensimmäisen työntekijän palkkaamisen helpottamista 20 000 euron verovähennyksellä.

Arvoisa puhemies! Sipilän hallituksen parhaat päätökset ovat syntyneet silloin, kun se on perunut omia esityksiään. Toivottavasti hallitus kuulee nyt seuraavaksi hoitajia ja peruu hoitajamitoituksen leikkaukset. Tilanteessa, jossa tarvitaan vahvaa yhteishenkeä, Sipilän hallitus lisää eriarvoisuutta. Maailmalla yhdenvertaisuudestaan kuuluisaa Suomea jaetaan kovaa vauhtia voittajiin ja häviäjiin. Hallitus väittää, että talouden tasapainottaminen edellyttää leikkauksia heikompiosailta. Totuus on kuitenkin toinen. Säästöjä tarvitaan, mutta oikeudenmukaisuus on myös paras väline vastuulliseen valtiontalouteen. Siksi SDP:n vaihtoehtobudjetti huolehtii heikoista, panostaa työllisyyteen ja kasvuun ja samalla ottaa vähemmän velkaa kuin hallitus.

Arvoisa puhemies! Pian 100 vuotta täyttävä Suomi ansaitsee parempaa kuin Sipilän hallitus sille tarjoilee.

14.16 Ville Niinistö vihr (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Heräsimme tänään maailmaan, joka tarvitsee juuri nyt tasa-arvon, ihmisoikeuksien, sivistyksen ja ilmaston-suojelun puolustajia — kenties enemmän kuin koskaan. Meidän suomalaisten on oltava sellainen voima. Suomen on ulkopolitiikassaan puolustettava kestäviä arvoja, jotka voivat joutua nyt koetukselle. Meidän on oltava omilla teoillamme toivo paremmasta huomista, mitä me haluamme rakentaa maailmassa.

Yhdysvaltain vaalikampanja on myös muistutus siitä, että päättäjät eivät voi koskaan eristäytyä kansastaan. (Välihuutoja) Liberaali edistys voi voittaa hajottavan ja rikkovan

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

populismiin vain sillä, että se vastaa ihmisten huoliin omasta ja läheistensä tulevaisuudesta. Siksi on tavoiteltava inhimillistä ja reilua hyvinvointivaltion uudistamista myös meillä Suomessa. Työllisyyden, koulutuksen ja eriarvoisuuden torjumisen on noustava korkeammalle hallituksen linjauksissa. Suomen ja myös EU:n on oltava vakauden ja hyvinvoinnin majakka tässä epävarmassa maailmassa. Tätä meidän suomalaisten on odotettava maamme hallitukselta.

Arvoisa puhemies! Sipilän hallitus sanoo tekevänsä päätöksiä, joita on sen mielestä pakko tehdä. Jos joku on sen kanssa eri mieltä, hallitus sanoo, että se on muutosvastarintaa. Hallitus leikkaa kaikkein pienituloisimmilta: opiskelijoilta, työttömiltä ja eläkeläisiltä. Se leikkaa lastemme koulutuksesta ja korkeakoulujemme tutkimuksesta. Se leikkaa julkisen sektorin naisvaltaisilta aloilta: hoitajilta, opettajilta. Sipilän hallitus yksinkertaisesti antaa niille, joilla on jo paljon, ja ottaa niiltä, joilla on vain vähän. Arvostettu maailman kriisipesäkkeitä kiertänyt toimittaja, Rauli Virtanen, sanoi lehtihaastattelussa pysäyttävästi: "Koen, että Sipilän hallitus on yksi epäinhimillisimmistä tai ehkä epäinhimillisin hallitus, joka meillä on ollut." Siis epäinhimillisin hallitus. (Eduskunnasta: Voi harmi!) Miksi arvostettu ja paljon maailmaa kiertänyt toimittaja sanoisi näin?

Valitettavasti Sipilän hallitus on unohtanut yhden tärkeän asian, se on unohtanut ihmisen. Hallitus on unohtanut sen pienituloisen eläkeläisen, jonka toimeentulosta hallitus leikkaa ensi vuonna, ostovoimasta, 2 prosenttia ja jonka matka- ja lääkekustannukset ovat leikkausten takia kasvaneet. Hallitus on unohtanut sen opiskelevan lapsiperheen, jonka toimeentulosta hallitus leikkaa satoja euroja vuodessa. Ja hallitus on kaikkein julmimmillaan unohtanut ne lähes sata lasta, jotka ovat tulleet hakemaan Suomesta yksin turvaa Irakista, Afganistanista ja Somaliasta ja jotka ovat nyt tänä vuonna saaneet kielteisen turvapaikkapäätöksen. Viime vuonna ei yksikään, siis ei yksikään, sotaa käyvistä maasta tullut lapsi saanut kielteistä päätöstä. Suomen linja on muuttunut. Se on julma, se on kova, se on kylmä. Onko Sipilän hallitus nyt jopa niin julma, että se alkaa käännättää hädänalaisia lapsia sotaa käyvään maahan? Näin ei ole ennen tehty. (Sampo Terho: Turvalliselle alueelle!)

Arvoisa puhemies! Hyvä hallitus on sellainen, joka luo ihmisille toivoa paremmasta huomisesta. Hyvä hallitus antaa viestin siitä, että jokaisen ihmisarvosta pidetään tässä maassa kiinni. Maan johtaminen on ihmisten johtamista. Se ei ole luvuilla johtamista, vaan se on ihmisten ottamista mukaan. En ole nähnyt Sipilän hallitukselta tällaista arvojohtajuutta missään vaiheessa.

Sipilän hallitus on toimikautensa aikana lähinnä lisännyt ihmisten välistä eriarvoisuutta ja sulkenut Suomea maailmalta. Samalla se on antanut tilaa rasismille, näköalattomuudelle ja toivottomuudelle. Miten sellainen hallitus voi uskottavasti sanoa, että Suomessa kaikki ovat yhdenvertaisia, joka omassa lakiesityksessään leikkaa erikseen maahanmuuttajataustaisen työttömän perusturvaa? Professori Lavapuro sanoi eilen, että lakiesitys muistuttaa Etelä-Afrikan apartheidista. (Eva Biaudet: Niin se tekeekin!) Toinen esimerkki on opiskelijoiden kyykyttäminen. 86 euron kuukausittainen leikkaus vastaa koko yhden kuukauden opiskelija-aterioiden hintaa. Sillä ei luoda tulevaisuudenuskoa. (Mika Niikon välihuuto)

Arvoisa puhemies! Vihreät haluavat olla kirkas ja vahva ääni inhimillisen tulevaisuuden puolesta. Vaihtoehtobudjettimme uudistaa taloutta, luo työtä ja luo toivoa suomalaisille. Me torjumme hallituksen leikkaukset sosiaaliturvasta, heikompiosaisilta, opiskelijoilta ja koulutuksesta. (Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!) Lisäämme koulutukseen 500 miljoonaa euroa, jotta ryhmäkoot olisivat pieniä ja korkeakoulut nousisivat maailman huipulle. (Välihuutoja) Me vähennämme yritystukia ja ympäristölle haitallisia tukia. Me

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

kevennämme pienituloisten työn verotusta niin, että he saavat 200 euroa vuodessa lisää käteen — sillä autamme lähihoitajia ja lastenhoitajia tulemaan toimeen. Rahat tähän saamme siitä, että poistamme listaamattomien yritysten osinkoverotuksen porsaanreikiä. Me emme myöskään lahjoita verovähennyksiä niille, jotka eivät niitä tarvitse. Torjumme hallituksen uuden saastutustuen teollisuudelle, metsälahjavähennyksen ja perintöveron kevennyksen. (Anne Kalmarin välihuuto)

Arvoisa puhemies! Vihreiden vaihtoehto on inhimillinen, se on uudistava, ja se on myös vastuullinen. (Timo Heinonen: Ja populistinen!) Meidän vaihtoehdossamme valtion pysyvät tulot ja menot ovat samassa tasapainossa kuin hallituksella. Kyse on arvovalinnoista.

Me myös panostamme tulevaisuuteen. Vaihtoehdossamme panostetaan 200 miljoonaa euroa kertainvestointeihin eli uusiin raidehankkeisiin, homekoulujen korjauksiin ja isoon energiaremonttiin, jolla luodaan 10 000 työpaikkaa Suomeen vauhdittamalla maalämmön, aurinkoenergian, biokaasun ja energiatehokkuuden käyttöönottoa. Haluamme helpottaa myös pienyrittäjyyttä tavoilla, jotka oikeasti työllistävät. Poistaisimme vuodeksi ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän palkkaamisen sivukulut pienyrittäjältä. Sekin loisi tuhan- sia uusia työpaikkoja.

Me haluamme myös uudistaa perhevapaat. Me uskomme siihen, että on paljon viisaampaa tehdä ihmisille helpommaksi päästä työelämään kuin leikata heidän lastensa palveluita. Aloitteessamme vanhempainvapaa ja kotihoidon tuki uudistetaan yhtenäiseksi malliksi, joka helpottaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamista, lisää valinnan mahdollisuuksia ja joustavuutta vapaiden käytössä ja isien oikeuksia pitää perhevapaita. Tällaisia uudistuksia Suomi tarvitsee, joilla lisätään sekä työllisyyttä että torjutaan lasten eriarvoisuutta. Samalla haluamme edetä kohti varhaiskasvatuksen maksuttomuutta.

Arvoisa puhemies! Me suomalaiset emme tarvitse näköalattomia leikkauksia. Me tarvitsemme hallitukselta toivoa siitä, että Suomen tulevaisuus ja ihmisten arki voivat olla huomenna parempia. Sitä vihreät tarjoavat.

14.23 Li Andersson vas (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi tunnetaan maailmalla äitiyspakkauksista, tuhansista järvistä, formulakuskeista ja maailman parhaisista kouluista. Suomi ei ole yksi maailman kilpailukykyisimmistä ja tasa-arvoisimmista maista palkkakilpailun, koulutusleikkausten tai tuloeroja kasvattavan veropolitiikan takia. Menestysresepti on ollut juuri päinvastainen: maksuton, kattava ja laadukas koulutusjärjestelmä, reilut työehdot, hyvät julkiset palvelut sekä toimiva sosiaaliturva- ja tulonsiirtojärjestelmä ovat olleet keskeiset ainesosat Suomen menestysreseptissä.

Nyt hallitus väittää, että tähän menestysmalliin ei enää ole varaa. Hallitus väittää, että työehtojen heikentäminen ja eriarvoisuuden lisääminen ovat välttämättömiä toimia kilpailukyyn turvaamiseksi. Ensi vuonna jopa kansaneläkkeisiin tehdään suora tasoleikkaus. Samaan aikaan suurituloisten tulo-, perintö- ja lahjaverotusta kevennetään. Kaikista pienituloisimmalta väestöryhmältä, opiskelijoilta, leikataan 120 miljoonaa. Samalla kaikista suurituloisimmat yrittäjät saavat 120 miljoonan verovähennyksen, joka ei edes paranna työllisyyttä tai lisää yrittäjyyttä. (Anne Kalmari: Eläköön uudet työpaikat!)

Kyse ei ole pakoista vaan valinnoista. Ne erottavat oikeiston vasemmistosta, hallituksen oppositiosta ja kokoomuksen vasemmistoliitosta. Me haluamme, että Suomi on jatkossakin maa, jossa kilpailukyky perustuu osaamiseen ja jossa kenestä tahansa voi tulla mitä tahansa. Olemme valinneet budjettiimme kolme painopistettä. Ne ovat osaaminen, tasa-arvo ja kestävä rakennemuutos.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto haluaa vankistaa osaamisperustaa panostamalla varhaiskasvatuksen sekä koulujen ja korkeakoulujen toimintaan yli 400 miljoonaa euroa hallitusta enemmän. Elinkeinoelämän uudistumista tukevaan tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatiotoimintaan satsaamme 150 miljoonaa. Suomen tulevaisuus on edelleen korkeassa osaamisessa. Kilpailukyky politiikka Suomen kaltaisessa maassa ei voi perustua palkoista ja osaamisesta leikkaamiseen.

Suomalaiset palkansaajat maksavat kovan hinnan kiky-sopimuksesta. Mutta osaako pääministeri Sipilä tai valtiovarainministeri Orpo sanoa, kuinka kovan hinnan kunnat ja valtio lopulta maksavat tästä sopimuksesta? Vasemmistoliiton saaman arvion mukaan kilpailukyky sopimukseen sisältyvät sosiaaliturvamaksujen muutokset vähentävät valtion ja kuntien tuloja nettona jopa 1,3 miljardia. (Tapani Tölli: Entäs jos ei olisi sovittu?) Kun tämän päälle lasketaan hallituksen tuloveronkevennykset, nousee kiky-sopimuksen hinta julkiselle taloudelle melkein 2 miljardiin. Jos te tämän seurauksena ensi keväänä joudutte tasapainottamaan taloutta leikkaamalla vielä lisää, miten selitätte tämän esimerkiksi kajaanilaisille lastenkodin työntekijöille, jotka jo nyt ihmettelevät, miten heidän lomarahojensa leikkaaminen parantaa suomalaisten vientiyrittäjien kilpailukykyä? Sanotteko, että koska teidän palkkojanne leikattiin, on koulutuksesta, lastensuojelusta ja perusturvasta pakko leikata vielä lisää? Onko tällaisessa, hyvä hallitus, mitään järkeä?

Arvoisa puhemies! Te olette hallituksessa perustelleet kansaneläkkeen ja perusturvan leikkauksia sanomalla, että kaikki joutuvat yhdessä osallistumaan. Seurasin maanantaina keskustelua eläkeläisten köyhyydestä, ja eräs keskustelija kertoi osuvasti, miksi se ei pidä paikkaansa. Hän sanoi, että hän ei keksi mitään, mistä hän hyvin toimeentulevana, toimihenkilötyötä tekevänä, keski-ikää lähestyvänä koulutettuna ihmisenä olisi joutunut luopumaan tai joustamaan. Tämä hallitus kannustaa pienituloisia leikkauksilla ja suurituloisia veronkevennyksillä.

Meidän vaihtoehtobudjettimme kaventaa tuloeroja. Pienituloisten ostovoima kasvaa selvästi, ja verotus on hallituksen esitystä kireämpää hyvätuloisten osalta. Perumme perusturvan leikkaukset ja kevennämme pienituloisten verotusta. Pienituloisten eläkeläisten toimeentulon parantamiseksi nostamme takuueläkettä 50 eurolla kuussa ja uudistamme eläkejärjestelmää niin, että minimitasen ylityttyä työeläke-euro syö kansaneläkkeestä vain 40 senttiä nykyisen 50 sentin sijaan. (Anne Kalmari: Lisää velkaa!) Verotusta uudistetaan niin, että pääomatulot yhdistetään palkkatulojen kanssa. Vasemmistoliiton mallissa kaikkia tuloja verotetaan saman progressiivisen asteikon mukaisesti. Suurituloisia suosivat yrittäjävähennys, perintö- ja lahjaveron alennukset ja kotitalousvähennyksen laajennus perutaan.

Arvoisa puhemies! Suomessa on jo yhtä paljon itsensä työllistäjiä kuin turkulaisia. Elinkeinopolitiikan on muututtava yhteiskunnan ja työelämän muutosten myötä. Vasemmistoliitto haluaa vauhdittaa kestäviä rakennemuutoksia. Ympäristölle haitallisia tukia karsitaan niin, että fossiilienergiatukia supistetaan yhteensä 180 miljoonalla. Ehdotamme myös laajaa toimenpidekokonaisuutta itsensä työllistäjien ja pienyrittäjien aseman parantamiseksi. Arvonlisäverovelvollisuuden alaraja nostetaan 25 000 euroon ja otetaan käyttöön automaattinen palkkatukimalli. Lanseeraamme myös kokonaan uudenlaisen yrittäjätukimuodon: yrittäjien digitaalisen palvelualustan, joka tarjoaa keskeisimmät pienyrittäjien tarvitsemat digitaaliset työkalut maksutta heidän käyttöönsä.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Lopuksi, arvoisa puhemies: Tulevaisuuden Suomen suunnassa on kyse valinnoista. Meidän valintamme on oikeudenmukainen, uudistuva ja ekologisesti kestävä Suomi. Nyt jos koskaan tarvitaan inhimillistä, tasa-arvoista ja humaania politiikkaa.

14.31 Anna-Maja Henriksson r (esittelypuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa rouva puhemies! Vi är många i dag som känner en stor besvikelse, oro och rent av obehag med anledning av valresultatet i USA. Demokratin har dock talat och vi får önska att en försonlig, ansvarsfull politik trots allt kommer att bli ledstjärnan i den nya administrationen. I dag här och nu ska vi ändå koncentrera oss på det vi själva kan påverka, vårt eget lands budget, vår egen framtid.

Politik handlar om värderingar och att välja vad man tror på. Regeringen har visat vilka värderingar den står för. Utbildning och de fattigaste i världen blir föremål för kraftiga nedskärningar. Familjeledigheterna vill man av ideologiska skäl inte se över. Men politiken ger alltid möjligheter att välja annorlunda. I vårt så kallade bättre alternativ visar vi att det går att bedriva en ansvarsfull ekonomisk politik utan kortsiktiga nedskärningar i utbildning, studiestöd och utvecklingssamarbete. Och detta utan att ta mera lån än regeringen gör. Också större reformer är helt möjliga. Svenska riksdagsgruppen är med denna alternativa budget först med att räkna in en familjepolitisk helhetsreform inom konkreta budgetramar. Till det, bästa vänner, behövs politisk vilja.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointi pitää ensin luoda, ennen kuin se voidaan jakaa. Hallituksen tavoite 110 000 uudesta työpaikasta on hyvä. Se ei valitettavasti, puheista huolimatta, ole kyennyt esittämään uusia keinoja työpaikkojen luomiseksi. Näin ei voida jatkaa. Meidän parempaan vaihtoehtoomme sisältyy siksi 10 kohdan työllisyyspaketti. Nämä vaihtoehdot annamme myös hallituksen käyttöön. Meillä poliitikoilla on yhteinen vastuu työttömiä kohtaan. Siksi olemme ehdottaneet hallituksen ja opposition yhteisen työllisyysryhmän perustamista. Pääministeri Sipilä, mitä mieltä olette tästä?

Arvoisa puhemies! Naisten määrä työelämässä on Suomessa muihin Pohjoismaihin verrattuna selvästi matalampi. Naisten euro on edelleen vain noin 82 senttiä, ja naisten eläke on keskimäärin 78 prosenttia miesten eläkkeestä. Nykyinen perhevapaajärjestelmämme ja kotihoidon tuki eivät kannusta naisia palaamaan työelämään. Siksi esitämme kolmiosaista perhepoliittista kokonaisuudistusta. Me uudistaisimme perhevapaita 6+6+6-mallin mukaisesti, lyhentäisimme kotihoidon tuen enimmäiskestoa 13 kuukauteen ja antaisimme jokaiselle yli 3-vuotiaalle lapselle oikeuden 4 tuntiin maksutonta varhaiskasvatusta per päivä. Haluamme enemmän joustavuutta perheille. Kyse on siitä, että haluamme saada lisää naisia työelämään sekä vähentää naisten ja miesten välisiä palkka- ja eläke-eroja sekä antaa isille paremmat mahdollisuudet käyttää perhevapaita. Miten, arvoisa hallitus, aiotte tähän puuttua, vai ettekö pidä tätä tärkeänä?

Värderade talman! Det handlar också om barnen. Småbarnspedagogiken är ytterst viktig för barnens inlärning, sociala färdigheter och utveckling. Därför är det alarmerande att endast 75 procent av de finländska 3- och 4-åringarna just nu deltar i småbarnspedagogik. Det är betydligt färre än i de övriga nordiska länderna, där långt över 90 procent av barnen i samma ålder deltar i småbarnspedagogik.

Regeringen har avslöjat sina värderingar genom att skrota den subjektiva rätten till dagvård. Det kan inte vi acceptera i SFP och svenska riksdagsgruppen, och därför föreslår vi

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

fyra timmars avgiftsfri småbarnspedagogik per dag till alla barn över tre år. Nu räcker det inte med att kavla upp ärmarna; regeringen behöver faktiskt klä av sig sina ideologiska tvångströjor i den här frågan helt och fullt.

Arvoisa puhemies! Verotuksen tulisi kannustaa työntekoon. Siksi hallitus tekee oikein keventämällä työn verotusta. Hallituksen veronkevennykset ovat kuitenkin pitkälti hyvitystä kilpailukykysovimuksen aiheuttamista kustannuksista. Siksi esitämme verouudistusta, jossa arvonlisäverotusta korotetaan hieman ja tästä saatu tulo käytetään kokonaisuudessaan työn verotuksen alentamiseen, painotuksena matala- ja keskipalkkaiset. Kevennämme näin myös eläkeläisten ja päivärahalla elävien verotusta. Tavalliselle palkansaajalle jää enemmän käteen. Kunnallisessa kotihoidossa työskentelevä lähihoitaja saisi verouudistuksemme myötä noin 430 euroa enemmän vuodessa. Tällä verolinjalla kaikkien ostovoima paranee ja kasvu vahvistuu.

Kultur, utbildning och forskning är nyckelfaktorer för Finlands fortsatta framgång. Därför är det oansvarigt att regeringen skär så hårt i utbildningen. I vårt alternativ drabbas högskolorna inte av några nedskärningar. Utöver det svikna utbildningslöftet lovade regeringspartierna också före valet att inte skära i studiestödet. Men så blev det inte, också det löftet sveks. De studerande förlorar mer av sin försörjning än någon annan grupp. Vi skulle inte skära i studiepenningen. Däremot skulle vi höja inkomstgränserna för studiestödet med 50 procent. Studerande ska inte bestraffas för att de arbetar.

Arvoisa puhemies! Me haluamme myös turvata oikeudenhoidolle riittävät resurssit. Harmaa talous aiheuttaa suuria verotulomenetyksiä valtiolle. Toimiva poliisilaitos on myös yksi turvallisen yhteiskunnan perusedellytyksiä, eikö niin, arvoisa hallitus? Myös tässä meidän oli pakko korjata hallituksen esitystä ja lisätä poliisien määrärahoja.

Suomen kehitysyhteistyömäärärahat ovat tällä hetkellä häpeällisen alhaisella tasolla. Hallitus on kylmästi kääntänyt selkensä maailman kaikkein heikoimmassa asemassa oleville. Meidän mielestämme Suomen on kannettava kansainvälinen vastuunsa, ja palautamme siksi kehitysavun vuoden 2015 tasolle. Olemme laskeneet, että pakolaiskiintiön korottaminen 2 500:aan maksaisi valtiolle 9,6 miljoonaa euroa. Miksi emme tätä tee, kun tiedämme, miten paljon syyrialaiset joutuvat kärsimään?

Meidän paremmassa vaihtoehdossamme poistaisimme asiantuntijoiden tehottomaksi arvioiman energiatuen ja päästökauppakompensaation. Käyttäisimme myös järkevämmiin puolel hallituksen kärkihankemäärärahoista ja vähentäisimme kuntien tehtäviä. Mielestämme autoveron alennus tulisi perua ja käyttää esimerkiksi koulutukseen. Lakkauttaisimme myös (Puhemies koputtaa) Maaseutuvirasto Mavin. Mutta me myös haluamme nostaa takuueläkettä ja tukea yksinhuoltajia. Olemme myös varanneet määrärahoja 25 uudelle turvakodille.

Kyse on valinnoista ja vaihtoehtoista. RKP:llä ja ruotsalaisella eduskuntaryhmällä on parempi vaihtoehto.

14.39 **Peter Östman kd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! "Yhdessä" on ensi vuonna Suomen juhluvuoden teema. Kristillisidemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetissa kansakunnan yhtenäisyyttä korostava teema on otettu vakavasti.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Värderade talman! KD:s alternativbudget är mer solidarisk och tar bättre hänsyn till samhällets utsatta än regeringens förslag. Vi godkänner inte regeringens försämringar bland annat gällande personaldimensioneringen inom äldreården. Men KD:s budgetalternativ innebär också mindre låneupptagning. Vi föreslår besparingar och inkomster som möjliggör en mindre låneupptagning nästa år, 112 miljoner euro mindre än vad regeringen gör i sitt budgetförslag.

Arvoisa puhemies! Vaihtoehtobudjettimme voidaan tiivistää kahteen lauseeseen: auttaisimme enemmän vähäosaisia ja ottaisimme hallitusta vähemmän velkaa. Tahdomme haastaa hallitusta pitämään lupauksensa maamme velkaantumiskehityksen taittamisesta. Vaihtoehtomme on 112 miljoonaa euroa ylijäämäinen verrattuna hallituksen esitykseen. Kaikkiaan esitämme noin 960 miljoonan euron parannuksia budjettiin.

Moitimme hallitusta inhimillisyyssvajeesta. Vanhustenhoidossa hoidon parissa työtä tekevien työtilanne on kireä, mutta hallitus tahtoo vähentää hoitajia entisestään. Hoitajilla olisi jatkossa vain muutama minuutti aikaa auttaa kutakin vanhusta peseytymään. Henkilökunta haluaa hoitaa hyvin, mutta he eivät ehdi. Ei ole mitenkään hyväksyttävää mutta ei myöskään yllätys, jos vanhusten ylilääkintä ja muu kaltoinkohtelu lisääntyvät näissä olosuhteissa. Nyt hallituksen on korkea aika perääntyä vanhusten hoitajamitoituksen heikentämisestä. KD puolustaa ikääntyneiden täyttää ihmisarvoa niin käytännön kuin arvojen tasolla. Viime päivinä on keskusteluun nostettu vaatimus eutanasian sallimisesta. Sen sijaan on tarjottava korkealaatuista saattohoitoa. Kehittynyt kipulääkitys, riittävä hoiva ja lämmin läsnäolo auttavat elämän viimeisinä kuukausina.

Arvoisa puhemies! Emme hyväksy hallituksen esittämiä juustohöyläleikkauksia kaikkein köyhimpien indeksisidonnaisiin etuuksiin. Inhimillisyyttä lisääsimme myös kohdistamalla veronkevennykset pientä tötuloa saaville ja laskemalla solidaarisuusveron alarajan 70 000 euron vuosituloon. Solidaarisuusveroon emme kohdistaisi verovähennystä. Korotaisimme takuueläkettä ja peruuttaisimme lääkekorvauksiin esitetyt leikkaukset.

Arvoisa puhemies! Ensi vuonna poliisien määrä uhkaa vähetä yli 200 poliisilla ja 7 000 poliisin raja alittua, toisin kuin hallitus lupasi. Esitämme poliisille 22 miljoonan euron lisäystä, mistä pääosan osoittaisimme yleiseen poliisitoimintaan ja loput harmaan talouden torjuntaan. (Eduskunnasta: Hyvä, lisää turvallisuutta!) Odotamme, että hallitus pitää lupauksensa ja osoittaa poliiseille tarvittavat määrärahat esityksemme mukaisesti. Esitämme myös Verohallinnon, Tullin, oikeuslaitoksen ja Rajavartioston resurssien merkittävää lisäämistä harmaan talouden torjumiseksi ja oikeusvaltion säilyttämiseksi.

Arvoisa puhemies! Vaadimme, että hallituspuolueet peruvat kaavailemansa muutokset alkoholipolitiikkaan, jotta useampi lapsi saisi elää turvallisen lapsuuden ilman vanhempien päihdeongelmia ja jotta poliisiresurssit riittäisivät myös tavallisten kansalaisten omaisuuden kohdistuvien rikosten ratkaisemiseen. Kun alkoholimyynnin vapauttamista intoillaan, kannattaa muistaa, että jo nykyisellään poliisin resursseista noin 70 prosenttia menee alkoholin aiheuttamiin turvallisuusuhkiin. Alkoholihaittojen vaikutus maamme sisäiseen turvallisuuteen on niin valtava, että sitä voi hädin tuskin mainita samassa lauseessa parin viime vuoden aikana paljon puhuttaneen maahanmuuton kanssa.

Arvoisa puhemies! Vastustamme ammatillisen koulutuksen leikkausten taitamatonta ajoittamista ennen reformilainsäädännön valmistumista ja esitämme niiden perumista. Suomen menestys riippuu, nyt ja tulevaisuudessa, vahvasta osaamisesta. Siksi lisääsimme tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotukia sekä avustuksia vientimarkkinointiin.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Lapsiperheitä muistaisimme pienentämällä perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja, perumalla lapsilisiin kohdistuvat leikkaukset sekä tuomalla uuden perheellisten opiskelijoiden 200 euron kuukausittaisen huoltajalisän jokaiselle lapsen huoltajana toimivalle opiskelijalle. Opiskelun ja perheen perustamisen helpottaminen voisi vaikuttaa suotuisasti myös väestökehitykseen. Varat esitettiin lisäksi ottaisimme sokeriverosta, mietojen alkoholijuomien valmisteverosta, työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksun verovähennyksen puolittamisesta sekä tehottomaksi todettujen yritystukien ja yritysten verotukien vähentämisestä.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Kristillisdemokraattisen vision mukaan 100-vuotias Suomi olisi terveempi, koulutetumpi ja kekseliäämpi. Suomalaiset pääsisivät paremmin töihin, olisivat auttavaisempia, rehellisempiä, lainkuuliaisempia ja itsenäisempiä. Jakaisimme taakkaa yhdessä ja tasaisemmin. Muistakaamme ensi vuoden juhlateemaa, Yhdessä — Tillsammans, 100 vuotta.

14.46 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Ennen kuin keskustellaan vaihtoehtoista, niin pitäisi olla tosiasioihin perustuva tilannekuva. Täytyy sanoa, että joskus edelleen epäilen, että meillä ei sitä ole, vaikka me niin kovasti porukalla synkistelemme. Suomen talouden tilanne ei ole hyvä, sen pohja on erittäin heikko, se johtuu rakenteista. Vaikka oppositiosta varmasti helpolta tuntuu pistää se hallituksen syyksi, niin tosiasia on se, että kaikki täällä istuvat puolueet ovat olleet hallitusvastuussa viimeisten vuosien aikana ja nämä ongelmat, jotka Suomen taloudessa ovat, ovat syvällä rakenteissa ja niitä meidän pitää muuttaa, ja sitä työtä hallitus on tekemässä.

Kahdeksan vuoden ajan me yritimme ratkoa ongelmiamme säästämällä ja veroja nostamalla. Tätä me siis teimme yhdessä. Jos me nyt noudattaisimme tätä perinteistä kaavaa tässä vaiheessa, kun työllisyys ei ole heikosta taloussuhdanteesta johtuen lähtenyt parempaan nousuun, niin meidän pitäisi taas tehdä lisää sopeutustoimia, säästöjä ja veronkorotuksia, mutta sitä emme tässä tilanteessa, jossa meillä on nähtävissä heiveröinen, orastava käänne taloudessa, halua todellakaan tehdä — viedä tältä kasvulta pohjaa pois — vaan sen sijaan meidän pitää täysillä panostaa työllisyyteen ja rakenteellisiin uudistuksiin. Niitä tässä hallituksen esityksessä jo on, mutta niitä tarvitaan lisää ja niitä pitää määrätietoisesti puskea eteenpäin.

Komissio, joka kysyi Suomelta meidän taloutemme tilanteesta ja alijäämästä, otti myöskin tyytyväisenä vastaan sen, että hallitus on valinnut päälinjakseen rakenteellisten uudistusten tien ja sitä kautta talouskasvun ja työllisyyden parantamisen, eikä vaadi meidän budjettimme avaamista.

Eväät Suomen uudistamiseen löytyvätkin suurin piirtein hallitusohjelmasta: 4 miljardin säästöpaketti, joka on tiukka, julkisen palvelutuotannon tehostaminen eli erityisesti sote-uudistus ja ennen kaikkea talouskasvun ja työllisyyden parantamiseen tähtäävät toimet. Ja näitä meidän on tehtävä lisää eli lisää harkittuja, turvallisia uudistuksia, joilla annetaan mahdollisimman monelle suomalaiselle mahdollisuus osallistua työelämään: pidetään huolta siitä, että tehostamme varojen käyttöä opetukseen, tutkimukseen, lasketaan työllistämisen kynnyksiä, tehdään työn tekemisestä aina kannattavampaa. Näitä asioita hallituksella on pöydällä, kun valmistelemme seuraavaa etappia eli puolivälitarkastelua ensi keväänä. Ehkä vielä yhden haluaisin nostaa ylitse muiden, ja se on se, että meidän jatkuvasti pitää tehdä myöskin töitä, että saamme Suomen työmarkkinat toimimaan niin, että jokainen halukas pääsisi töihin. Tähän tarvitaan myös laajoja uudistuksia vielä tulevaisuudessa.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Mutta, rouva puhemies, näitten vaihtoehtobudjettien kommentointiin. Ensinnäkin kiitos kaikille oppositiopuolueille hyvin perusteellisesta työstä. Demokratia tarvitsee vaihtoehtoja toimiakseen, ja nämä keskustelut ovat varmasti omiaan demokratiaa toteuttamaan. En käy näitä ehdotuksia nyt yksityiskohtaisesti läpi mutta teen muutamia huomioita:

Ensimmäinen huomio on se, että finanssipolitiikan suuresta linjasta näyttää tässä salissa olevan melko suuri yksimielisyys. Vain vasemmistoliitto esittää velkaantumisen kiihdyttämistä, mikä mielestäni on vastuutonta — velkaa kerättäisiin nimittäin tuleville sukupolville — ja verrattuna tähän muilla oppositiopuolueilla on vastuullisemmat tavoitteet. Useat oppositiopuolueet asettavat myös epärealistisia tavoitteita tietyille tulonlisäyksille, kuten terveysperusteisille veroille ja harmaan talouden torjunnalle. Nämä ovat ilman muuta hyviä kohteita kiinnittää huomiota, mutta joku realismi kuitenkin pitää olla. Me tiedämme esimerkiksi terveysperusteisesta verosta, että olemme ajautuneet tähän tilanteeseen komission myötä, ja entinen valtiovarainministeri Rinne tietää hyvin, että korvaavan veron löytäminen on todella vaikeaa ja vielä sen saaminen ensi vuodelle on entistä haastavampaa. (Antti Lindtman: Suuret linjat, ei näpertelyä!)

Esimerkiksi vielä seuraava: sosialidemokraatit luulevat, että panostamalla 20 miljoonaa lisää harmaan talouden torjuntaan saavutetaan 200 miljoonaa tilanteessa, jossa harmaan talouden torjunnassa paiskitaan jo hartiavoimin töitä satojen poliisien ja virkamiesten toimesta ja tehdään hyvää työtä, eli tämä ei ole realistisella pohjalla. Samoin sosialidemokraatit ovat ryöstämässä Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta 355 miljoonaa. Tulevaisuuden rahat käytetään siis ja hassataan nykyiseen syömävelkaan. En pidä tätä kovinkaan isänmaallisena. Samoin Suomen Pankista viedään 60 miljoonaa euroa, vaikka pankki on itsenäinen ja tekee tilinpäätökset ihan itse. (Välihuutoja)

No, vihreiden budjettiin ja vaihtoehdon esittelyyn. Ensinnäkin täytyy sanoa, että kyllä vastuullinen taloudenpito on muutakin kuin lähes pöyristyttävää liioittelua ja kaunopuheista populismia. (Eva Biaudet: Nyt kyllä kannattaisi katsoa peiliin!) Te kiristäisitte, kun katsoo sinne sisälle, verotusta oikein olan takaa. Teollisuuden energiaveroja nostettaisiin, liikkuu työtä tekevien kilometrikorvauksia leikattaisiin. Sieltä voi löytyä harkittavia asioita paperilla, mutta todellisuudessa isku osuisi kovasti suomalaisiin työpaikkoihin. Suomessa on juuri saatu aikaan kovalla työllä kilpailukykyä parantava sopimus. Nyt tahtoisitte tuhota sen hedelmät veronkiristyksillä. Veronkiristykset heikentäisivät nimittäin suoraan suomalaisen teollisuuden kilpailumahdollisuuksia maailman kovassa kilpailussa. Hallitus ei ole valmis vaarantamaan meidän työpaikkojamme. (Mika Niikko: Hyvä!) Kun me vielä tiedämme, että jos Suomessa terästehdas suljetaan — ja se on hyvin lähellä, koska esimerkiksi terästeollisuudessa on paljon ylituotantoa Kiinan vähentyneen kysynnän myötä — niin se siirtyy jonnekin muualle. On naiivia ajatella, että se teräs sitten jätettäisiin tekemättä. Ilmastomuutoksella tätä on vaikea perustella, ja minä en ainakaan ole valmis, eikä hallitus, vaarantamaan niitä tuhansia työpaikkoja, jotka teollisuudessa Suomessa ovat.

Vasemmistoliiton budjetti on hyvin yksityiskohtainen, ihailtavankin yksityiskohtainen, mutta sen perusongelma on se, että te lisäisitte velkaa ja tekisitte hyviä asioita tällä velkaantumisella, ja minä en siihen usko. Muistan ne päivät, jolloin vasemmistoliitonkin taholta muistutettiin, että terve julkinen talous on köyhänkin paras ystävä. (Markus Mustajärvi: Huonosti luettu!)

RKP:llä on suorastaan ilahduttavia hyviä esityksiä, jotka tähtäävät tulevaisuuteen. Useat niistä ovat hallituksen pöydällä (Eva Biaudet: Ei todellakaan ole!) tai on syytä myöhemmin katsoa ja ottaa tarkasteluun.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Kristillisdemokraattien osalta voi myöskin sanoa, että olitte tehneet hyvää työtä, mutta kiinnittäisin erityisesti huomiota siihen, että olisitte kiristämässä pääomaverotusta ja tekemässä siitä progressiivisen. Uskon, että se johtaisi siihen, että edelleen enemmän ja enemmän työpaikkoja Suomesta häviäisi, investointihalukkuus vähenisi.

Arvoisa rouva puhemies! Perusteellista työtä oppositiopuolueilta. Käymme varmasti värikkään ja hyvän keskustelun näiden pohjalta. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Debattia ennen vielä pääministeri Sipilä, 3 minuuttia.

14.54 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset oppositiolle vaihtoehtobudjettien esittelystä. Monet ovat viitanneet USA:n presidentinvaaleihin, ja sen vain toivon, että siellä vaalikampanjassa käytössä ollut retoriikka ei rantaudu tänne, niin kuin merkkejä siitä näimme. (Paavo Arhinmäki: Vähän oli Orpon puheessa merkkejä siitä!)

Olen käynyt huolella, vakavalla mielellä läpi opposition vaihtoehtobudjetit. Ne sisältävät hyviä, realistisiakin esityksiä mutta paljon näkemyksiä, joista olen eri mieltä. Ilmeisesti olemme tästä suuresta linjasta samaa mieltä: työllisyysasteen tavoite 72 prosenttia takaa hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden jatkumisen, ja sen eteen meidän kaikkien pitää tehdä töitä. Sinä päivänä, kun työllisyysaste saavuttaa 72 prosenttia ja teemme ne uudistukset, mitkä hallitusohjelmassa on kerrottu, ja myöskin ne säästöt, mitä hallitusohjelmassa on kerrottu, velaksi eläminen julkisessa taloudessa loppuu, noin karkeasti puhuen.

Hallituksen budjetti on täynnä työllisyyden, yrittäjyyden edistämiseksi tarvittavia toimia. Opposition budjeteista näitä oli vähän vaikea löytää. Täältä näkyy läpi, esimerkiksi SDP:n budjetista, se linja, millä viime kaudella yritettiin löytää työllisyyteen lisää eväitä. Tulos oli, kuten muistamme, 100 000 työtöntä lisää. Meidän täytyy löytää uusia toimia. Olen vähän hämmästyneenä kuunnellut sitä, että vaikka tämä eduskunta oli minusta aika lailla kilpailukykysovimuksen takana jossakin vaiheessa, nyt esimerkiksi nämä veropäätökset, jotka liittyvät kilpailukykysovimukseen, on kyseenalaistettu. (Markus Mustajärvi: Me ollaan oltu johdonmukaisia koko ajan!) — Se on totta. — Jos työllisyysasteen kehitys jatkuu nykyisellään, vuonna 2019 me olemme 70,7 prosentissa. Nyt julkisen talouden suunnitelma on laadittu hieman alle 70 prosentin varaan, eli me olemme menossa oikeaan suuntaan. Lisää toimia tarvitaan tässä.

Ehkä yksityiskohtana voisi mainita SDP:n Sitran. Se on jälleen siellä budjetissa, toista kertaa. Tämä on todella virtuaalirahaa, kun se oli viime vuoden vaihtoehtobudjetissa ja otetaan nyt uudelleen, (Tuula Haataisen välihuuto) ja varmaan se nähdään sitten myöskin ensi syksynä siellä.

Arvoisa puhemies! Ihan muutama asia vielä:

Kristillisdemokraattien puheenvuorossa sanottiin, että solidaarisuusveron alaraja pitää pudottaa 70 000 euroon. Mehän teimme sen jo viime vuonna, pudotimme sen 90 000:sta 72 300:aan.

Kristillisdemokraatit kannattavat yrittäjävähennystä. Ihmettelen edelleenkin sitä keskustelua, että kun osakeyhtiöille, suuryrityksille, annettiin viime kaudella kaikkien nykyisten oppositiopuolueiden toimesta veronkevennys 26 prosentista 20:een, niin nyt sitten näitä henkilöyrittäjiä, näitä itsensä työllistäjiä, ei voida saattaa samaan asemaan. Tätä ihmettelen.

Sitten tartun tuohon RKP:n ehdotukseen eduskunnan työllisyysryhmän perustamisesta. Minusta se on hyvä idea. Esimerkiksi tammikuun loppuun mennessä... Keskustelin siitä

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

työministerin kanssa ja valtiovarainministerin ja ulkoministerin kanssa, ja meille käy se ilomielin, että tuodaan uusia esityksiä pöytään. Ottakaa, RKP, siinä johtorooli.

Puhemies Maria Lohela: Nyt siirrytään debattiin. Käydään tähän alkuun kaikkien ryhmien kesken yksi kierros 2 minuutin puheenvuoroin ja sitten siirrytään minuutin mittaisiin puheenvuoroihin.

14.58 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpo on oikeassa, että Suomen tilanne ei ole hyvä ja tarvitaan toimenpiteitä, jotka vaikuttavat talouskasvuun ja työllisyyteen. Nostan yhden asian esille tässä puheenvuorossa ja totean, kun pääministeri kritisoi tuossa äsken SDP:n suhtautumista hallituksen veroratkaisuihin kikyyn liittyen: Me toteamme, että meidänkin mielestämme tarvitaan veroratkaisu sille puolelle, mutta SDP:n vaihtoehdossa 95 prosenttia sekä palkansaajista että eläkeläisistä hyötyy tästä veroratkaisusta, ei pieni eliitti. Hallituksen ratkaisussa on selkeä painopiste siinä, että rikkaat, varakkaat ihmiset sekä suhteellisesti että euromääräisesti hyötyvät tästä hallituksen veroratkaisusta enemmän kuin pienituloiset ja keskituloiset. Tämä on nyt se oleellinen ero tässä hallituksen politiikassa verrattuna sosialidemokraattien politiikkaan liittyen verotukseen.

Pääministeri toteaa, että miksi kohdistuu kritiikkiä tähän yrittäjävähennykseen. Siksi kohdistuu, pääministeri Sipilä, siihen yrittäjävähennykseen kritiikkiä, että se kohdistuu kaikkein isoimman tulon omaaviin henkilöyrittäjiin. Kaksi ylintä desiiliä vie reilusti yli puolet tuosta yrittäjävähennykseen käytettävissä olevasta varasta, ja se on asia, jota sosialidemokraatit eivät voi hyväksyä. Tässä tilanteessa ei ole järkevää suurituloisten ja rikkaitten ihmisten verotusta keventää, kun me tarvitsemme ne rikkaitten ihmisten verotukseen liittyvät elementit pienituloisten, köyhien ihmisten auttamiseen palveluitten ja tulonsiirtojen puolella.

Pääministeri Sipilä, toivon todellakin, että ymmärrätte tämän sosialidemokraattisen linjan tässä pieni- ja keskituloisten palkansaajien ja eläkeläisten käteenjäävän tulon parantamisessa. 95 prosenttia hyötyy sosialidemokraattien vaihtoehdosta.

15.00 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpon puheenvuoro oli kyllä aika kylmää kuultavaa. Siinä hän asemoi kokoomuksen bisneslobbareiden tukipuolueeksi (Timo Heinonen: Höpö höpö!) jakamaan etuuksia edunsaajilleen. Me vihreät tarjoamme sille vaihtoehdon, joka on asiantuntijoiden suosittama, eli tilkitään verojärjestelmästä sellaisia reikiä, jotka on todettu asiantuntijoiden taholta tehottomiksi yritystuiksi. Eli me haluamme, että markkinatalous toimii reilummin, niin että ei anneta vanhalle teknologialle, raskaalle teollisuudelle erilaisia verohelpotuksia, niin ettei kannata ottaa käyttöön uutta vähäpäästöistä teknologiaa, ja poistetaan ne veroaukot. Sehän edistäisi markkinataloutta, sehän edistäisi vihreää kasvua, (Timo Kalli: Eivät ne ole vastakkaisia!) mutta te haluatte jakaa näille kavereille ne tuet edelleenkin.

Sen sijaan te leikkaatte sekä tämän vuoden budjetissa että ensi vuoden budjetissa yhteensä 500 miljoonaa euroa opiskelijoilta, päiväkodeista, peruskoulusta, ammattikouluista, ammattikorkeakouluista ja yliopistoista sekä myös tutkimuksesta elikkä innovaatiotoiminnasta. Vihreät palauttavat nämä 500 miljoonaa euroa siihen. Me uskomme siihen, että Suomi nousee panostamalla lasten tasa-arvoisiin koulutusmahdollisuuksiin, siihen, että jokainen nuori saa hyvän päivähoidon — myös ne, jotka tulevat rikkinäisistä perheistä, kos-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

ka he eniten sitä tarvitsevat, että heidän oikeuttaan ei rajoiteta. Me panostamme tähän. Me panostamme tutkimustoimintaan, koska se luo uusille teknologioille ja yritystoiminnalle kasvunäkymiä. Eli me siirrämme 500 miljoonaa euroa pois tehottomista yritystuista ja verovähennyksistä, niin että ne ovat kyllä sillä veropuolella mutta eivät tosiasiasa kiristä ihmisten verotusta vaan poistavat verojärjestelmästä aukkoja, joita tutkijat eivät pidä edes yritystoimintaa edistävinä vaan tämmöisinä lobbareiden saamina ansiottomina etuina.

Sen sijaan vihreiden mielestä olisi tärkeää edetä siihen suuntaan, että työn verotus olisi mieluummin edullisempaa ja ympäristöhaittojen verotus voisi olla korkeampaa. Siksi meillä on yli 300 miljoonan euron työverotuksen kevennys pienituloisille (Puhemies koputtaa) verrattuna hallituksen esitykseen, eli työn tekemiseen me kannustamme.

15.03 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpo on oikeassa siinä, että me emme ole erimielisiä siitä, että Suomen talouden tila on vaikea. Sen sijaan me olemme osittain eri mieltä siitä, mistä nämä taloudelliset ongelmat johtuvat. Me emme vasemmistoliitossa usko siihen, että Suomen taloudelliset ongelmat johtuisivat siitä, että meillä on liian hyvät palkat tai liian hyvät työehdot tässä maassa, niin kuin hallitus nähtävästi uskoo. Keinoista ratkaista nämä taloudelliset ongelmat me olemme sen sijaan kyllä hyvinkin erimielisiä.

Ensinnäkin tästä velkaantumisesta: Vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetissa pysyvät menot ja pysyvät tulot ovat tasapainossa. Sen lisäksi otetaan kyllä 600 miljoonaa enemmän velkaa kuin hallitus, mutta me käytämme sitä kokonaan määräaikaisiin toimenpiteisiin, alennettujen alv-kantojen määräaikaiseen alentamiseen sekä homekoulujen laajaan rakentamispakettiin. Näiden toimenpiteiden idea on saada aikaiseksi kasvua ja työllisyyttä välittömästi, koska me tiedämme, että se on ainoa keino pitkällä tähtäimellä saada julkistalous tasapainoon ja myöskin velkaantumispaine vähenemään.

Arvoisa puhemies! Mielestäni on korkea aika, että tässä maassa myöskin esitetään kysymys siitä, kuinka tehokas tämä menoleikkausten linja on ollut nimenomaan velkaantumisen taittamisen näkökulmasta. Tässähän hallitus nyt perustelee koulutukseen, opiskelijoihin, pienituloisiin eläkeläisiin kohdistuvia leikkauksia sillä, että tätä on pakko tehdä, jotta työllisyys nousee ja saadaan velkaantuminen loppumaan. (Pia Viitanen: Lisää velkaa otetaan!) Tätä samaa on nyt sanottu suomalaisille vuodesta 2012 asti, tätä on tehty nyt neljä vuotta, eikä tuloksia näy edelleenkään. Pienituloisiin kohdistuvat leikkaukset jatkuvat, velkaantuminen jatkuu, jopa kiihtyy, eikä tuloksia näy myöskään työllisyyden näkökulmasta. Eikö olisi korkea aika jo saada jotain (Puhemies koputtaa) näyttöä suomalaisille siitä, että nämä kipeät leikkaukset myöskin tuottavat niitä tuloksia, joita hallitus haluaa?

15.05 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Vårt största bekymmer just nu är sysselsättningen. Därför har svenska riksdagsgruppen och SFP lyft fram de tio sysselsättningsåtgärderna för att förbättra läget för Finland i framtiden, och därför tar vi också fram den nya familjepolitiska helhetsmodellen.

Arvoisa puhemies! World Economic Forum antoi muutama viikko sitten uuden katsauksensa, jossa ilmeistä taas on se, että Suomen pitää tehdä työmarkkinoille jotain, me tarvitsemme lisää joustoa ja me tarvitsemme myös perhepoliittista uudistusta. Sen takia RKP esittää isoa kokonaisperhepoliittista uudistusta, joka koostuu kolmesta eri osa-alueesta:

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Ensimmäinen muodostuu 6+6+6-mallin mukaisista perhevapaista, joissa vanhemmat jatkavat perhevapaista ja joissa lisätään perheen valinnanvapautta. Tämä antaa uusia mahdollisuuksia isille ja tukee myös naisten työllisyyttä ja myös tulevia eläkkeitä.

Se toinen osa-alue koostuu lyhennetystä kotihoidon tuesta: 18 perhevapaakuukauden jälkeen kotihoidon tukea voisi nostaa maksimissaan 13 kuukautta, ja tämäkin uudistus parantaisi tasa-arvoa työmarkkinoilla.

Ja kolmas ja viimeinen osa-alue on oikeus 4 tunnin maksuttomaan varhaiskasvatukseen päivässä kaikille yli 3-vuotiaille lapsille. Ensisijaisesti tämä on toimenpide lapsille ja heidän tulevaisuudelleen.

Nämä kaikki kolme muodostavat kokonaisuuden, josta ei voi poimia suosikkiaan, vaan ne toimivat parhaiten yhdessä. Viime viikkojen yhteiskunnallinen keskustelu on myös osoittanut sen, että me olemme valmiita Suomessa perhepoliittiseen uudistukseen. Voittajia olisivat äidit, isät, perheet, työmarkkinat ja työelämä ja varsinkin lapset. Kysynkin siksi hallitukselta: oletteko valmiita tähän työllisyyttä (Puhemies koputtaa) ja tasa-arvoa parantavaan toimenpiteeseen?

Samalla kiitän pääministeriä positiivisesta reaktiosta tähän työryhmään.

15.07 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän hallituksen edustajia, pääministeriä ja valtiovarainministeriä, siitä, että te pysytte hereillä, vaikka viime yönä oli suuria tapahtumia maailmalla, mitä te varmaan seurasitte.

Pääministeri kiinnitti huomionsa puheeni siihen kohtaan, missä puhuin solidaarisuusverosta, ja huomasin kyllä itsekin, että se viittaus oli hiukan epäselvä. Olisi pitänyt viitata nimenomaan siihen pääomaveron korotukseen, johon taas valtiovarainministeri kiinnitti huomiota ja sanoi, että kristillisdemokraatit olisivat tuomassa progressiivisuutta pääomaverotukseen. Se taas ei pidä paikkansa. Anteeksi vain, mutta meillähän jo tällä hetkellä se on progressiivinen, me olisimme vain tuomassa yhden lisäluokan siihen. Tämä oli asia, mitä me kyllä pohdimme pitkään — miten se vaikuttaa mahdollisesti yritysten kilpailukykytilanteeseen — mutta ottaen huomioon, että viime hallituskaudella laskettiin yhteisövero 26:sta 20:een ja että nyt on sitten tämä meidän pitkään ajamamme yrittäjävähennys, katsoimme, että Suomen tulee jakaa taakkaa yhdessä ja tasaisemmin. Ja voitte katsoa meidän vaihtoehtobudjettimme sivulta 7: siinä on kyllä muitakin mielenkiintoisia veropoliittisia avauksia, mitkä varmasti kiinnostaisivat hallitustakin.

Mutta palaisin vielä hiukan tähän hoitajamitoitukseen. Haluaisin vielä kysyä: onko hallitus oikeasti pienentämässä sitä 0,5 hoitajasta vanhusta kohden 0,4:ään, kun tiedetään, että jo nykyisen henkilöstömitoituksen aikana hoitohenkilökunnalla on vaikeuksia tarjota hyvää hoitoa ja jo nykyisen henkilöstömitoituksen aikana hoitohenkilökunnalla on vaikeuksia ehtiä hoitaa vanhuksia? Hoitohenkilökunta, josta useimmat ovat naisia, työskentelee jo nyt valtavan paineen alla, ja me tiedämme, että dementiasairaiden määrä tulee jatkamaan kasvuaan lähivuosina. Eli se ei ole oikein, (Puhemies koputtaa) että ikääntyvä väestö ei voi tietää, saavatko he hyvää hoitoa (Puhemies: Aika!) silloin kun he tarvitsevat.

15.09 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Entisenä pankki-valtuuston jäsenenä on pakko puuttua kahteen asiaan: toinen on Suomen Pankin lisätulot ja toinen tämä Sitran 355 miljoonaa.

Sitrastahan on olemassa laki, joka mahdollistaa sen, että eduskunta voi peruspääomaa lisätä, mutta tämä laki ei mahdollista, että sieltä voidaan tulouttaa. Eli pakko kysyä: Onko

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

SDP:llä tarkoitus tuoda tänne vielä lakiehdotus siitä, että tätä lakia muutetaan näin? Jos on, niin siihen aikanaan otetaan kantaa.

Sitten tähän Suomen Pankin lisätuloutukseen, ylijäämän tuloutukseen. Kaikkihan tietävät, että tämän vuoden tuloutus on vielä auki, se on hetteellä. Se, tuleeko ylijäämää, johtuu siitä, mikä on korkopolitiikka ja mikä on valuuttakurssipolitiikka. Sillä syntyy aina tämä ylijäämä, ja tämän ylijäämän tuloutuksesta, jota on tuloutettu valtiolle 2000-luvulla yli 2 miljardia, on olemassa jonkinlainen sopimus. Se on noin 100 miljoonaa. Nyt ei tiedetä, mikä se tulee olemaan. Te kuitenkin tuloutatte ja lähdette siitä, että tämä lankeaa kuin manulle illallinen. Kysynkin: tuletteko esittämään pankkivaltuustossa tämän lisätuloutuksen kohdentamista?

15.11 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osa varjobudjeteista ja niiden ehdotuksista on varsin hyviä ja harkitsemisen arvoisia, mutta minun on pakko ottaa esiin erityisesti sosiaalidemokraattien varjobudjetti, joka on erikoinen yhdistelmä asiantuntemattomuutta ja epäasiallisuutta suorastaan. (Eduskunnasta: Hybridi!)

Otetaan esiin ensin näitä hieman erikoisia numerotietoja. Mistä te olette ottaneet nämä tiedot, että Rinteen malli tuottaa nämä tietyt verotuotot, jotka te mainitsette? Teidän mukaanne Rinteen malli tasapainottaisi julkistaloutta 140—250 miljoonalla, kun teidän itse pyytämänne laskelman mukaan, joka on siis tullut eduskunnan tietopalvelulta, Rinteen malli kasvattaisi julkisen sektorin menoja 350 miljoonalla eurolla. Miten tämä käänne on tapahtunut sitten viime vuoden?

Te halusitte ottaa Emu-puskurit käyttöön tänäkin vuonna. Tämä virtuaaliraha on tietysti mukavaa käyttää ajatuksissa, mutta se on siis käytännössä eläkevaroihin säästettyä rahaa, jonka te haluaisitte ikään kuin lainata ja sitten myöhemmin maksaa takaisin, ja esitätte tämän valtion tulona. Oletteko tosissanne siinä, että tämä on kestävää rahankäyttöä?

Monia muitakin kohtia olisi, mutta kysyn teiltä lyhyesti saman, minkä viime vuonna. Jos kerran nämä teidän taikakeinonne toimivat, miksi te ette tehneet niitä silloin, kun te olitte vallassa? Tähän jos saisin joskus kuulla vastauksen, niin olisin tyytyväinen.

Mutta yksi kysymys on ylitse kaikkien muiden. Tämä teidän erikoinen kohtanne tässä varjobudjetissa, jossa te viittaatte kolmeen iloiseen rosvoon, oli siinä määrin epämääräinen viittaus, että Iltalehden toimittaja kysyi puheenjohtaja Rinteeltä eilen Iltalehdessä täsmennystä seuraavasti: "Viitataan kolmella iloisella rosvolla kolmeen hallituspuolueen puheenjohtajaan vai kolmeen verovähennykseen?" Antti Rinne, te vastasitte: "Sekä että. Eikä pelkästään puheenjohtajiin vaan puolueisiin." Te olette kutsuneet näitä kolmea herraa tässä, Suomen johtavia ministereitä, roistoiksi (Eduskunnasta: Ohhoh!) ja te olette kutsuneet meidän puoluettamme rosvopuolueeksi nimenomaan tässä samaisessa haastattelussa. En pyydä enkä vaadi mitään, mutta odotan mielenkiinnolla, onko teillä itsellänne tarvetta palata näihin lausuntoihin.

15.13 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nämä opposition varjobudjetit ovat synkkä varjo suomalaisten työllisyydelle ja talouden kehitykselle, ja on hyvä, että ne ovat vain varjobudjetteja eivätkä koidu käytäntöön.

Tuossa SDP:n varjobudjetissa kuulostaa hyvältä, kun säästöjä paljon perutaan, mutta tilalle ei esitetä kyllä mitään korvaavaa rahoitusta. (Vasemmalta: Ei pidä paikkaansa!) Tulopuoli SDP:n varjobudjetissa lepää täysin mielikuvituksen varassa vailla realismia, yhtenä esimerkkinä esimerkiksi tuloutus 190 miljoonaa Suomen Pankista. Viime vuonna,

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

2015, Suomen Pankista tuloutettiin 138 miljoonaa euroa. Se on 92 prosenttia Suomen Pankin tuloksesta. Tällä hetkellä tämä 60 miljoonan lisätuloutus, jota SDP esittää tässä korkotilanteessa ja tuottojen odotustilanteessa, ei ole millään lailla realistinen eli on täysin vailla katetta. Tämä SDP:n varjobudjetti sisältää muitakin vastaavanlaisia hokkuspokkustempuja, joilla ei ole mitään tekemistä sen talouspolitiikan realismin kanssa, jossa hallitus elää ja toimii — ja toimii muuten erittäin vastuullisesti ja hyvin tällä hetkellä katsoen tulevaisuuteen, suomalaisten työllisyyttä parantaen ja taloutta vastuullisesti kehittäen.

Vihreiden populismilla ei ollut mitään rajaa tuossa Niinistön esittelypuheenvuorossa. Siinä oltiin kaiken hyvän ja inhimillisen puolesta kaikkea pahaa vastaan. Näinhän se on hyvä olla, mutta pitäisi olla myös katetta. Siellä moititaan hallitusta koulutusleikkauksista, mutta itse ollaan tekemässä 250 miljoonan euron koulutusleikkauksia varhaiskasvatukseen, ammatilliseen koulutukseen ja korkeakouluille, eli tätä kaksinaamaisuutta ei toivoisi nähtävän.

No, vasemmistoliitto sentään on rehellinen. Se ei edes pyri kohti valtiontalouden tasapainoa vaan kasvattaisi jakelupolitiikallaan alijäämää täysin suruttomasti — kiitos siitä rehellisyydestä.

Puhemies Maria Lohela: Nyt siirrytään minuutin puheenvuoroihin.

15.15 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Menen yhteen kysymyksen, tähän kolmeen iloiseen rosvoon. Kun lapsiperheet olivat menettää päivähoitomaksujen korotuksien kautta, se oli siis yritys ryöstää lapsiperheitä, ja kun työttömät menettävät sata päivää työttömyysturvaa ensi vuodenvaihteessa — 1 500 euron tuloilla yli 1 500 euroa menetystä, 3 000 euron työtuloilla työstä, josta on jääty työttömäksi, yli 4 500 euroa menetystä — ja kun eläkeläiset menettävät lääkkeitten omavastuusta teidän toimintanne takia ja kun koulutuksesta leikataan, osaamisesta, tutkimuksesta, tuotekehityksestä leikataan tulevaisuuteen yli 3 000 miljoonaa euroa tämän vaalikauden aikana, niin kysyn vain: eivätkö nämä täytä jonkinlaisia tunnusmerkkejä?

15.16 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on mielenkiintoista, että tässä niin kuin ruvetaan aivan laillisia ja kansan kannattamia ja valitsemia edustajia syyttämään rosvoiksi täysin oikeaoppisesti noudatetun politiikan mukaan. Mutta jos te haluatte puhua vain siitä politiikan sisällöstä ja jos nämä teidän taikakeinonne kerran ovat se todellinen tapa tehdä Suomen talouspolitiikkaa ja hallituksen tapa on rosvousta — niin kuin te olette nyt lanseeranneet tämän termin — niin minua kyllä suuresti ihmetyttää, miksi te sitten ette käyttäneet näitä taikakonstejanne vaan korotitte viime vaalikaudella arvonlisäveroa ja veitte sitä kautta leivän köyhien suusta, lääkkeet sairailta ja jaotte ne rahat sitten yhteisöveroalennuksena pankkiireille. (Timo Heinonen: Ei se silloin ollut ryöstämistä!)

15.17 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee valtiovarainministerin puheisiin työllisyydestä, niin tukemalla pienituloisia tuetaan kansalaisten ostovoimaa, tekemällä järkeviä julkisia investointeja luodaan uusia työpaikkoja, uudistamalla perhevapaajärjestelmä lisätään tasa-arvoa ja työllisyyttä, purkamalla kannustinloukkuja ja köyhyysloukkuja kunnollisen perustulon kautta luodaan ihmisille mahdollisuus työllistyä, käyttämällä eurot kotimaiseen uusiutuvaan energiaan tuontipolttoaineiden si-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

jaan tuemme uusien työpaikkojen syntymistä ja myöntämällä yrittäjille huojennus ensimmäisen työntekijän palkan sivukuluihin mahdollistetaan uuden työvoiman palkkaaminen. Se on vihreä työllisyyslinja.

15.18 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse arvostan tätä viime vaalikaudella omaksuttua tapaa, että keskustelua talouspolitiikasta käydään opposition esittämien vaihtoehtojen pohjalta, mutta sitä suuremmalla syyllä tietysti olettaisi ja toivoisi, että ne olisivat realistisia ja että meillä olisi samanlainen tilannekuva, mistä nyt lähdetään ylipäättään keskustelemaan. Viime hallituksessa te, SDP, esimerkiksi ajoitte asioita, joita nyt kovasti kritisoitte. Te veitte eteenpäin kuntien velvoitteiden karsintaa säästämällä vanhuspalveluista, leikkaamalla toisen asteen koulutuksesta ja olitte myös rajaamassa subjektiivista päivähoito-oikeutta. Talous supistui (Välihuutoja) ja työttömyys paheni. Nyt on havaittavissa kuitenkin tämän hallituksen toimesta hienoista kasvua ja työllisyyden ja talouden paranemista. Sitä vasten haluaisinkin kuulla teiltä, mikä on teidän tukenne nyt hallitukselle, että tämä hyvä kehitys voisi jatkua. Ja mitä te sanotte äänestäjille niistä lupauksista, mitä ennen eduskuntavaaleja (Puhemies koputtaa) annoitte?

15.19 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Katainen täällä peräänkuulutti oppositiolta realismia. Viime kaudella keskusta esitti, että 600 miljoonaa euroa otetaan harmaasta taloudesta tuosta vain. Nyt meillä on maltillinen arvio, 200 miljoonaa euroa, ja sen tueksi esitetään 20 kohdan ohjelma, johon valitettavasti hallitus ei ole tarttunut toimintansa aikana. Mutta ei muuta kuin kääritään hihat ja ryhdytään hommiin, niin eiköhän sieltä ala niitä verotuloja tulla, kuten rakennusosalta esimerkiksi tuli silloisen ministeri Ihalaisen toimenpiteiden johdosta.

Mutta olennaista nyt sen sijaan, että täällä tartutaan lillukanvarsiin, on nähdä tämä iso kuva, siitähän hallituskin on puhunut. (Eduskunnasta: 200 miljoonaa euroa!) Iso kuva on se, että Suomi tarvitsee nyt lisää työpaikkoja. Jotta niitä voi syntyä, pitää olla asiakkaita, jotka ostavat tuotteita. Sen takia me olemme tehneet vaihtoehdon, jossa verrattuna hallituksen malliin 95 prosenttia suomalaisista palkansaajista ja eläkkeensaajista saa enemmän rahaa käteen palkasta ja eläkkeestä. Kysyn valtiovarainministeriltä: kelpaako teille, että suomalaiset saavat (Puhemies koputtaa) enemmän rahaa käteen palkasta?

15.20 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni on hyvä, että näitä tilaisuuksia järjestetään, kuten edustaja Katainen tuossa juuri sanoi. (Paavo Arhinmäen välihuuto) Tämä on demokratiaa parhaimmillaan. — Tämä on demokratiaa parhaimmillaan, edustaja Arhinmäki, että täällä pystytään puhumaan tästä.

Varjobudjeteista kaiken kaikkiaan: Siellä on hyviä ja huonoja varjobudjetteja. Voin onnitella RKP:tä siitä, että mielestäni heillä on vastuullisin varjobudjetti. Hiukan olen tietyllä lailla huolissani tästä kokonaisuudesta, kuinka tulo- ja menopuolet kohtaavat, ja varsinkin harmaasta taloudesta, joka täällä on tullut esille: RKP:llä 20 miljoonalla saa 40 miljoonaa, kristillisillä taisi olla 20 miljoonalla 100 miljoonaa, vihreillä 8 miljoonalla 130 miljoonaa ja SDP:llä tietenkin 20 miljoonalla 200 miljoonaa. (Jukka Gustafsson: Kepulla 600 miljoonaa!) Mielestäni tämä kyllä tarvitsisi nyt selitystä, (Puhemies koputtaa) ja toivonkin, että jokainen ryhmä vähän avaa nyt näitä harmaan talouden lukuja.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

15.21 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo antoi jälleen tuossa omassa puheenvuorossaan ymmärtää, että ei ole kuin yksi vaihtoehto ja se vaihtoehto on hallituksen vaihtoehto. Mutta minä olen toista mieltä. Poliitiikka on arvovalintoja, ja politiikassa on aina vaihtoehtoja. Te myös syytätte jatkuvasti vasemmistoa velan jättämisestä tuleville sukupolville, mutta millaisen hyvinvointivelan te haluatte jättää meidän lapsillemme ja lapsenlapsillemme leikkaamalla hyvinvoinnista, koulutuksesta ja perusturvasta, tätä minä haluan kysyä teiltä. Meillä on vasemmistossa tarjota nyt inhimillisempi vaihtoehto hallituksen politiikalle. Me haluamme, että kaikilla on mahdollisuus opiskella aina sieltä varhaiskasvatuksesta tohtorintutkintoon asti.

15.22 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On ihan paikallaan, että voimme täällä myöskin hallituspuolueiden edustajina kommentoida teidän vaihtoehtobudjettejanne, ettei se jää vain tiedotustilaisuuksien varaan.

SDP on omassa budjettiesityksessään unohtanut tämän johdonmukaisuuden. Ennen vaaleja te puhuitte, että kokonaisveroastetta tulee korottaa 0,5 prosentilla. Nyt te sen kumoatte. Olitte miljardin veronkorotusten kannalla. Lupasitte leikata 2 miljardia, muun muassa koulutuksesta. Nyt teillä ei ole mitään leikkauslistaa, vaan te lisäätte menoja 1,4 miljardilla, ja tulona te esitätte Sitran 355 miljoonan leikkausta ja Suomen Pankin rahastamista. Ei ole mitenkään mahdollista, että te lähdette nyt tällaisista kohteista ottamaan. (Sosialidemokraattien ryhmästä: Miksei?)

Talous supistui teidän kaudellanne ja työttömyys lisääntyi ja kaikki uudistukset jäivät tekemättä. Näin oli teidän kaudellanne, nyt hallitus on kaikkia näitä asioita kyennyt parantamaan. (Puhemies koputtaa) Eli mennään hallituksen linjalla.

15.23 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistelen, että joskus keskusta sanoi, että taseet töihin, ja ihmettelen, miksei niitä taseita muuten voisi nyt laittaa töihin, jotta esimerkiksi lasten homekouluja voitaisiin korjata. Tätä me sosialidemokraatit olemme, arvoisa hallitus, esittäneet. Meillä on ollut huoli siitä, että hallitus leikkaa köyhiltä mutta rahaa riittää rikkaiden veronkevennyksiin — veronkevennyksiin miljoonaperijöille ja apteekkarivähennyksiin.

Puhemies! Juuri siksi me olemme tehneet vaihtoehdon, "Kaikki mukaan", ja toistaisin tämän edustaja Lindtmanin kysymyksen. Me olemme tehneet veroratkaisun, josta hyötyisi 95 prosenttia palkansaajista ja eläkkeensaajista: lisää rahaa käteen, lisää ostovoimaa — jäisi kukkaroon muutakin kuin reikä. Niinpä kysyn nyt teiltä, arvoisa ministeri Orpo, kun eilen emme oikein kokoomuslaisilta saaneet vastausta: miksi teille ei kelpaisi tällainen veromalli, jossa 95 prosenttia palkansaajista ja eläkkeensaajista voittaa?

15.24 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lakimiesuutiset-lehdessä oli hyvä juttu siitä, kuinka sääntelyn suurvallassa Suomessa perusteellinen vaikutusten arviointi on ainoa keino torjua floppilait.

Olen surullisena pannut merkille, kuinka hyvinvointipalveluiden rahoittamisen kannalta tärkeintä eli yritystoimintaa laajassa mielessä ja erityisesti vientiteollisuuden toimintaedellytyksiä ei yleensä huomioida. Viimeksi eilen päivystysjärjestelmän muutoksen osalta hallituksen esityksessä asia kuitattiin yhdellä lauseella: ei merkittäviä vaikutuksia yritystoimintaan. Wärtsilä Finlandin toimitusjohtaja kuitenkin totesi julkisesti, kuinka Vaasan keskussairaalalla on heille merkittävä rooli heidän ekosysteemissään ja kuinka sitä olisi

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

vahvistettava tulevien vuosien kasvuodotusta silmällä pitäen. Eikö viennistä riippuvaisen pienen maan päättäjien tulisi kuunnella herkällä korvalla, jos maailmanennätysmoottoreita valmistavat toimijat puhuvat kasvuodotuksista? Miksi ette arvioi esityksiä yritysten, edes vientiteollisuuden, näkökulmasta?

15.25 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiinnittäisin huomiota sisäisen turvallisuuden tilaan, johon valtiovarainministeri Orpo ei ottanut mitään kantaa. Poliisiasiain neuvottelukunnan tekemien laskelmien mukaan poliisin määrärahat vähenevät tämän hallituksen aikana 736 miljoonasta 660 miljoonaan euroon. Tämä tarkoittaa poliisien määrän vähenemistä yli 7 300 poliisista tuonne 6 500 poliisiin. Kaikki eduskunnassa olevat puolueet ovat olleet sitä mieltä, että poliisien määrärahat on turvattava. Kristillisdemokraatit esittivät tähän, samoin kuin RKP, lisärahoitusta, jotta tämä sisäisen turvallisuuden tila voitaisiin Suomessa säilyttää vakaana. Odottaisin tähän valtiovarainministeri Orpolta ja sisäministeriöltä jonkinlaista kannanottoa.

15.26 Reijo Hongisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että Maaseutuvirasto Mavi ei ole onnistunut maksamaan viljelijöille sovittuja maksuja aikataulun mukaisesti. Minä saan — ja varmaan moni muu edustaja saa — tästä katkeraa palautetta lähes jatkuvasti. Totta on kuitenkin se, että vuonna 2014 Maaseutuvirasto eli Mavi maksoi noin 2,1 miljardia erilaisia tukia ja näistä tuista viljelijöille kohdistui noin 1,8 miljardia euroa. RKP:n ryhmäpuheessa edustaja Henriksson ilmoitti, että heidän puolueensa kantana on se, että Maaseutuvirasto Mavi lakkautetaan, ja tämä on tietenkin yksi vaihtoehto. Kysyn tässä edustaja Henrikssonilta: Oletteko te kuinka tämän suunnitelleet, ja jos olette, niin millä tavalla te aikoisitte järjestää tämän maksatuksen viljelijöille ja muille, jotka Mavin tukia saavat? Ja ennen kaikkea, oletteko laskeneet, mitä tällainen korvaava järjestelmä tulisi maksamaan?

15.27 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme tehneet perusteellista työtä. Jos edustaja haluaa perehtyä tähän, niin hän voi ottaa tämän meidän Parempi vaihtoehto -budjettimme käteensä, ja täällä sivulla 25 on kerrottu, miten tämä toimisi käytännössä. Me olemme käyneet tätä läpi, ja muun muassa edustaja Nylund on ollut tässä työssä hyvin aktiivisesti mukana, ja hän on, niin kuin kaikki tiedätte, yksi tämän talon parhaimmista asiantuntijoista, kun puhutaan maaseutupolitiikasta ylipäänsä. Toivon, että perehdytte tähän tarkemmin.

Me olemme puolue, joka aina yrittää esittää sellaisia vaihtoehtoja, jotka ovat myös toteuttamiskelpoisia, ja se on meille tärkeää. Ehkä osoitus siitä on myös se, että kun me puhumme harmaasta taloudesta, niin me emme rakenna pilviä vaan me olemme jalat maanpinnalla ja osoitamme lisää määrärahaa mutta luulemme myös, että ei sillä koko valtion budjettia voida pelastaa.

15.29 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos meidän jotain tulee oppia Yhdysvaltojen presidentinvaaleista, brexitistä ja äärioikeiston noususta Euroopassa, niin yhteiskunnan jakautuminen niihin, jotka pärjäävät, ja niihin, jotka eivät pärjää, on hädellöllinen kasvualusta vihaan, pelkoon ja rasismiin nojaavalle populismille. Siksi myös Suomessa on herättävä ihmisten huoleen työllisyydestä ja pärjäämisestä tulevaisuudessa. Juuri tässä ajassa, jossa on epävarmuutta ja näköalattomuutta, tarvitaan ratkaisuja, jotka pi-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

tävät kaikki osallisina yhteiskunnassa ja luovat uskoa tulevaan. Tämä tulevaisuudenuskon ja toivon viesti näkyy SDP:n vaihtoehtobudjetissa. Toisin kuin hallitus, SDP ei halua syventää kuilua hyvä- ja huono-osaisten välillä vaan kaventaa sitä. Tämä on vastuullista politiikkaa epävarmassa ajassa.

Puhemies Maria Lohela: Täällä ovat nyt useammat ministeritkin pyytäneet puheenvuoroa, joten otetaan vielä edustajat Kasvi ja Kontula ja sitten ministerit.

15.30 Jyrki Kasvi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on viitattu monta kertaa kiky-sopimukseen. Miten Suomen kilpailukyky siis muuttuu suhteessa kilpailijamaihin, kun vuosityöaika nousee 24 tuntia? Vuonna 2015 Suomessa tehtiin 9:nneksi vähiten töitä Euroopan unionissa, 24 lisätyötuntia muuttaa Suomen sijalle 9. Maksetaanko Suomessa sitten liian kovia palkkoja? Ei ainakaan niin kovia palkkoja kuin Saksassa, Tanskassa tai Ruotsissa. Monissa meitä paremmin pärjäävissä maissa tehdäänkin siis Suomea vähemmän töitä Suomea kovemmallalla palkalla. Suomen kilpailukyky ei siis ole ainakaan pelkästä työn tuntihinnasta kiinni, mutta se kilpailukyvyn parantaminen onnistuu vain kehittämällä uusia, entistä paremmin myyviä tuotteita ja tuottavampia liiketoimintaprosesseja, ja se vaatii tutkimusta ja koulutusta, niitä kaiken maailman dosentteja ja muita niin kutsuttuja asiantuntijoita, jotka hallitus on ottanut leikkaussaksiansa kohteeksi. Silloin ainoksi vaihtoehdoksi tosiaan jää työn yksikköhinnan lasku.

15.31 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työväenliikkeenä vasemmisto tietysti tekee budjettinsa työ edellä. Tästä kertoo muun muassa pääomaverotuksen harmonisointi osaksi muuta ansiotuloverotusta, joka johtaa tulomuuntelun vähentymiseen suurissa tuloluokissa ja samaan aikaan pienentää merkittävästi verotusrasitetta siellä pienissä pääomatuloissa. Tähän johtaa meidän digitaalinen työkalupakkimme yrittäjille, joka helpottaa byrokratiakitkaa ja yrittämisen kuluja nimenomaan siinä alkuvaiheessa, jossa muut yritystuet eivät toimi. Tähän johtavat satsaukset tutkimukseen ja koulutukseen, joissa me valitettavasti olemme paljon Ruotsia jäljessä, esimerkiksi.

Jos valtiovarainministeri ei nyt löydä meidän budjetistamme mitään työhön liittyvää, niin ehkä se johtuu siitä, että meillä on vain erilainen käsitys siitä, mitä se tulevaisuuden työelämä on. Me emme usko, että tulevaisuuden työelämä on matalapalkka-aloja, ainakaan pelkästään, vain tehtaita, pelkästään. Me uskomme, että tulevaisuuden työelämä on hyvin erilainen (Puhemies koputtaa) kuin mitä se tänä päivänä on, ja vaatii uusia keinoja, ei vain vanhoja.

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministeri Orpo, 3 minuuttia.

15.32 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Aloitetaan tuolta vasemmistoliitosta. Tunnustinhan minä sen, että on vaihtoehto. Teillä on vaihtoehto, se vaihtoehto perustuu siihen, että otetaan velkaa rohkeasti ja reippaasti, ja sanoin, että teette sillä sitten paljon hyviä asioita. Mutta kun minä en usko siihen, että me voimme velkaantua lisää tässä tilanteessa. (Välihuutoja vasemmalta) Vaikka sillä tällä hetkellä turvattaisiinkin palveluita tai tulonsiirtoja, niin se on kaikki pois tulevista palveluista, tulonsiirroista. Se, jos joku, on pois meidän lapsiltamme (Hanna Sarkkinen: Ette ole lukenut sitä!) ja lapsenlapsiltamme. Näin ei minun mielestäni voi toimia.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Hyvät vihreät, te esitätte budjetissanne 40:tä miljoonaa aurinkopaneeleihin ja bio-kaasuun — ihan hyviä hankkeita. Toivoisin, että kiinnitätte huomiota siihen, että hallitus tekee isoja muutoksia energiastategiassaan, jota parhaillaan valmistellaan. Me luomme tien pois kivihiilestä. Fossiilisten polttoaineiden ja liikennesektorin päästöt pyritään puollittamaan. Nämä ovat erittäin isoja muutoksia, ja nämä teidän 40 miljoonaa ovat näpertelyä tähän verrattuna. Sen lisäksi nostamme haittaveroja 200 miljoonaa, kevennämme työn verotusta 600 miljoonaa. Minusta tämä on hyvää politiikkaa, vastuullista, kestävän kehityksen mukaista politiikkaa.

Edelleen vihreille: Jos minä nyt oikein olen ymmärtänyt, niin teidän varjobudjettinne pitää sisällään sen, että te hyväksytte 250 miljoonan euron säästöt koulutukseen. (Ville Niinistön välihuuto) Te ette ole kompensoineet kokonaan ammatillisen koulutuksen säästöjä, ette näitä varhaiskasvatuksen mitoitusmuutoksia, ja se, mitä te lisäätte, on vähemmän kuin se, mikä on hallituksen kokonaismäärä, eli te hyväksytte säästöjä. Minusta te voisitte pyytää anteeksi ministeri Grahn-Laasoselta, jota te olette arvostelleet täällä vuoden koulutussäästöistä ja koulutuslupauksen pettämisestä. (Pia Viitasen välihuuto)

Ja sitten SDP:lle vielä kerran nämä veronkevennykset ja kiky-sopimus: Siis sen myötä-hän veronkevennykset, aidot kevennykset, tulevat kaikille palkansaajille samansuuruise-na, ja me vielä kohdistimme oman veronkevennyksen pieni- ja keskituloisille, koska palkansaajajärjestöjen sopu olisi keventänyt vain isompituloisten verotusta. Lisäksi vielä niille, jotka eivät ole kiky-sopimuksen piirissä, jotka eivät ansaitse, erikseen suunnataan vastaavan suuruinen tuki, jonka muoto räätälöidään.

Kaiken kaikkiaan minusta hallituksen esitys alkaa tuntumaan aina vain paremmalta, kun kuuntelen näitä teidän esityksiänne. Tässä näette, kun te olette niitä laatineet ja kuulette palautteen, että ei ole helppoa tehdä vastuullista budjettia, ei todellakaan.

Ja vielä palaan esimerkiksi siihen, että SDP:n tulopuoli on aivan vailla pohjaa. (Välihuutoja)

Puhemies Maria Lohela: Pääministeri Sipilä, 3 minuuttia.

15.35 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Kolmeen asiaan kiinnitän huomiota.

Ensimmäinen on kilpailukyky sopimus. Se ei ole koko ratkaisu. Me tarvitsemme muitakin toimia. Se on yksi kolmasosa tästä kokonaisuudesta, jolla kilpailukykyä esimerkiksi Saksaan ja Ruotsiin kurotaan umpeen sillä tavalla, että VM:n ennusteen mukaan Saksa on saavutettavissa vuonna 2019, Ruotsi jo ensi vuonna. Siinä on yksi kolmasosa tuottavuuden kehittämistä, joka on yritysten omalla vastuulla, ja sikäli kuin olen käynyt keskustelua, olen hyvin vakuuttunut, että tämä osa saadaan tehtyä.

Tämän työmarkkinaosapuolten sopiman kilpailukyky sopimuksen, joka viime keväänä syntyi, lopputuloksena olisivat, niin kuin valtiovarainministeri totesi, suurituloisten tulot ja ostovoima kasvaneet kaikkein eniten. Hallitus korjasi sen omilla toimillaan siten, että veronkevennykset osoitettiin pieni- ja keskituloisille ja kaikkein pienituloisimmille osoitettiin vielä 60 miljoonan euron erillinen määräraha, jolla se tilanne korjataan.

Sitten tähän yrittäjävähennykseen. Kyllä on populistista väittää, että tämä hyödyttää suurituloisia. (Välihuutoja vasemmalta) Viime kaudella te, vasemmistoliitto, vihreät ja SDP, olitte tekemässä yhteisöveroalennusta. (Välihuutoja) Se on aivan selvä asia, että eniten yhteisöveron alennus suosii eniten tienaavia suuria yrityksiä ja sitä kautta kaikkein rik-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

kaimpia suomalaisia. (Välihuutoja) Mutta emme vastusta sitäkään, koska se oli tärkeä askel suomalaisten yritysten kilpailukyvyn parantamiseksi. Kaikille henkilöyrittäjille tulee 5 prosentin yrittäjävähenys, myöskin yksinyrittävälle. Tämä varmasti voidaan, edustaja Rinne, yhdessä todeta, että näin on, eikö vain? (Naurua)

Sitten kolmas asia: Vihreiden vaihtoehtobudjetissa oli paljon hyviä asioita biotalouden edistämiseksi. Hallitus tuo vielä tämän syyskauden aikana tänne ilmasto- ja energiastrategian, jossa lähtökohtana on kivihiilen käytöstä luopuminen, fossiilisten polttoaineiden osuuden puolittaminen ja niin edespäin. Käymme siitä vielä keskustelun tämän syyskauden aikana.

Puhemies Maria Lohela: Ennen debatin jatkamista vielä ministeri Lindström, 3 minuuttia.

15.38 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa rouva puhemies! Kiinnitän nyt huomiota tietysti oman sektorin puolelle eli työllisyyteen, joka on kuitenkin se hallituksen tärkein työkalu, tai sitä kohti, parempaa työllisyyttä kohti, me haluamme mennä. Näitä vaihtoehtoja kun lukee, niin se kertoo ainakin itselleni sen, kun olen ollut näitä vaihtoehtoja viime kaudella tekemässä, että huomaan, että ei ole mitään hävettävää niissä omissakaan vaihtoehtoisissa. On vaikea tehdä vaihtoehto hyvälle politiikalle, mutta yritetty on, ja siitä kiitos. (Hälinää — Naurua)

Haluaisin kuulla sosialidemokraateilta vastauksen tähän kysymykseen, jonka eduskuntaryhmämme puheenjohtaja esitti. Aukaiskaa nyt minulle, yksinkertaiselle ihmiselle, mikä on Rinteen mallin taloudellinen vaikutus valtiontalouteen, kun te olette esittäneet, että julkinen talous tasapainottuisi 140—250 miljoonalla. Te olette teettäneet eduskunnan tietopalvelulla laskelmat, eli nettona verot ja veroluonteiset maksut sekä työttömyysturvan säästöt palkkatuki huomioiden kasvattaisivat julkisen sektorin menoja yhteensä 350 miljoonalla eurolla. Tämä ero on 490—600 miljoonaa. Selittäkää minulle, miten tämän maksaisitte. Hallituksen malli on kuitenkin kustannusneutraali, eli siinä on huomattava ero. Toisaalta ilmoititte ryhmäpuheessanne, että budjettinne tuo 38 000 työpaikkaa. En ala sitä arvioimaan, pitääkö se paikkansa, mutta ette kuitenkaan ole ottaneet näissä — vai oletteko ottaneet? — laskelmissa huomioon niiden kaikkien hallituksen esitysten työllisyysvaikutuksia, joita te ette ole hyväksymässä, kun hallituksella on kuitenkin putkessa esityksiä, joiden vaikutukset ilman kikyä ovat luokkaa 45 000—50 000 työpaikkaa. Kun ette ole näistä suurinta osaa hyväksymässä, niin mitkä ovat sitten nettovaikutukset tähän työllisyyteen? Eivät suinkaan negatiiviset.

Vihreille: Meillä on tässä maassa kohtaanto-ongelma. Te olette leikkaamassa kilometrikorvauksia ja olette alentamassa työmatkavähennystä. Miten tämä vastaa tähän ongelmaan, kun pitäisi kaikkien kannustaa siihen, että kaikki menevät töihin, vaikka asuisi vähän pidemmällä, työmatka-autoiluun ja näin poispäin? Tähän olisi kiva saada vastaus.

Sitten ylipäättään vasemmistoliitolle kilpailukykykysymyksestä: Tiedän, te olette olleet johdonmukaisia. Te olette ilmoittaneet, että se on teille vastenmielinen ja näin, ja se sama keskustelu jatkui tänään. Te haukuite tämän kilpailukykykysymyksen, että leikataan köyhiltä ja näin poispäin. Se tehtiin sen takia, että meillä on yhä vähemmän maksajia, jotka pyörittävät tätä yhteiskuntaa. Se tehtiin sen takia, että me saamme tähän maahan kilpailukykyä ja että tänne tulee investointeja, jotta meillä on uutta rahaa pitää tätä hyvinvointival-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

tiota pystyssä. Ja kiitos siitä rehellisyydestä, että olette sanoneet, että 600 miljoonaa otetaan lisää velkaa. Siinä te olette koko ajan olleet johdonmukaisia.

Puhemies Maria Lohela: Sitten jatketaan debattia.

15.41 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä velkakeskustelu on sinänsä mielenkiintoinen, koska hallitus sitä vastoin, että on kaiken aikaa edellisellä kaudella ja nyt toistanut sanontaa, että pitää luopua lisävelkaantumisesta, ei sitä tee. Ja kun tätä perustelua sanotaan ihmisille, joilta nyt viedään sekä tuloja että palveluja, leikataan työttömyysturvasta, leikataan eläkkeistä ja samaan aikaan viedään koulutuspalveluista, varhaiskasvatuksesta, vanhuspalveluista, niin se oikeudenmukaisuus ei välity tuonne ihmisille, jotka jonkun verran olisivat varmaan olleet valmiita sietämään sitä, jos oikeasti olisi näkyvissä, että velkaantuminen loppuisi tähän ja sen jälkeen päästäisiin taas rakentamaan Suomea yhdessä, niin kuin sosialidemokraattien vaihtoehdossa. Mutta nyt näin ei käy, valitettavasti.

15.42 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Emme ole vielä saaneet vastausta siihen, miten SDP aikoo joka vuosi löytää rahaa tuolta Sitran ja Suomen Pankin pääomista. (Välihuutoja) Erityisesti haluaisin kuulla vastauksen Suomen Pankin tilintarkastajanakin toimivalta edustaja Rinteeltä. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Sitraahan on hoidettu hyvin kestäväällä periaatteella ja tuottoja on käytetty yhteiskunnallisesti tärkeisiin tutkimuksiin ja selvityksiin ja pääomista on pidetty huolta. Ne on säilytetty niin, että tuota tuottoa on ollut jatkuvasti käytettävissä. Suomen Pankki taas on jakanut jo pitkään tuloksestaan vähintään puolet valtiolle ja muutoin sitten kartuttanut vararahastoja tekemällä varauksia niin, että se voi reagoida, jos tulee yllättäviä tilanteita keskuspankkitoiminnassa, mikä on edelleen täysin mahdollista. Eli ihmettelen näitä ajatuksia Suomen Pankin ja Sitran varojen käytöstä.

15.43 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ikävää, että pääministeri Sipilä katsoi parhaaksi lähteä pois tästä keskustelusta sen jälkeen, kun puhui asioita, jotka eivät pidä paikkaansa. Eduskunnan tietopalvelu on laskenut, että hallitus leikkaa kaikkein eniten köyhimpien suomalaisten ostovoimaa. Pelkkää takuueläkettä saavien kansalaisten ostovoimaa leikataan 2 prosenttia. Samaa aikaan hallitus kasvattaa kaikkein eniten niiden ostovoimaa, joilla on kaikkein suurimmat kuukausitulot.

Hallitus lupasi jo elokuun budjettiriihessä, että se tuo köyhyyspaketin, jolla autetaan kaikkein köyhimpiä suomalaisia. Tätä lupausta ei ole vielä lunastettu. Sen sijaan te leikkaatte kaikkein köyhimpien suomalaisten sosiaalietuuksia ja heikennätte kaikkein köyhimpien suomalaisten ostovoimaa. Kysymys kuuluu: koska hallitus lunastaa lupauksensa kaikkein köyhimmille suomalaisille? Tehokas tapa olisi esimerkiksi se, että te tekisitte kunnallisveron perusvähennykseen kunnollisen korotuksen. Se kohdistuisi (Puhemies koputtaa) myös niihin, jotka ovat pelkkien sosiaalietuuksien ja takuueläkkeiden varassa.

15.45 Lea Mäkipää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy ensinnä todeta, että vain yrittäjyys ja työnteko luovat hyvinvointia meille kaikille. Ja hallitus on edesauttanut sitä: esimerkiksi yrittäjä voi maksaa alvin vasta, kun hänelle raha kilisee kassaan. (Eduskunnasta: Se on hyvä!)

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Arvoisa SDP ja vasemmistoliitto, Verohallinnon mukaan on noin 176 000 elinkeinonharjoittajaa, joista 77 prosentilla vuotuinen verotettava tuotto on alle 30 000. Näiden verohelpotukset SDP ja vasemmisto haluavat poistaa. Ette ole pienyrittäjien ystäviä.

Samoin vihreät esittävät rajuja leikkauksia dieselpolttoaineen ja työkoneiden polttoaineen verotuksiin. Tämä totta kai heikentää suomalaista teollisuutta ja logistiikkaa. Lisäksi te olette kurjistamassa haja-asutusalueiden työssäkäyntimahdollisuuksia vähentämällä kilometrikorvauksia. Siellä ei voi kulkea ratikalla tai 30—40:tä kilometriä polkupyörällä.

15.46 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus alentaa kaikkein eniten kaikkein suurituloisimpien verotusta. Sekä prosentuaalisesti että euromääräisesti kaikkein eniten hallituksen politiikasta hyötyvät yli 7 000 euroa kuukaudessa tienaat. (Vasemmalta: Näin on!) Nämä eivät ole mitään populistisia laskelmia, nämä ovat eduskunnan tietopalvelun laskelmia. Yrittäjävähennys hyödyttää eduskunnan tietopalvelun mukaan kaikkein suurituloisimpia yrittäjiä. Me esitämme alv-alarajan nostamista, joka hyödyttäisi niitä pieniä yrittäjiä, jotka luovat työtä kaikkein eniten tähän maahan.

Samaan aikaan, kun te käytätte varoja näihin veronalennuksiin kaikkein suurituloisimmille, velka kasvaa entisestään, vaikka te pelottelette täällä velan kasvulla. Tämä ei ole oikein. Ja lisää on tulossa: Pääministerin haastattelutunnilla pääministeri Sipilä sanoi, että aikataulusyistä kehysriihi (Puhemies koputtaa) siirtyy kuntavaalien jälkeen. Samaa sanoi Ykkösaamassa valtiovarainministeri Orpo. (Puhemies: Aika!) Teiltä tulee mittavat lisäleikkaukset heti kuntavaalien jälkeen näiden veroalejen takia.

15.47 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP ja vasemmisto esittävät arvonlisäveron alarajan nostamista 30 000:een — sinänsä hyvältä kuulostava alennus, ja minäkin kannattaisin sitä, mutta siinä syntyy ongelmia. He arvioivat, että kustannus olisi 103 miljoonaa euroa, ja jos tätä lasketaan, niin silloin riittäisi noin 20 000 yritykselle tämä kustannus. Suomessa on yli 300 000 yritystä, ja sen takia siihen tarvitaan sellainen liukuma, että pystyttäisiin rajaamaan pieniin yrityksiin tämä arvonlisäveron alarajan nosto.

Tuo 30 000 ei kuitenkaan mahdollista yrityksen työntekijän palkkaamista, sillä jo pienissä yrityksissä, muun muassa parturi-kampaamoissa, tarvitaan huomattavasti suurempaa tuloa, liikevaihtoa, jos halutaan palkata toinen. SDP:llä olisi 20 miljoonan euron tarjous siten ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen, mutta se on tässä tapauksessa aika huono: jos palkkaat parturina toisen, joudut moninkertaisesti sen, mitä saat siitä palautusta, maksamaan (Puhemies: Aika!) arvonlisäveron korotuksena.

15.48 Mats Nylund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensin haluan kiittää hallitusta, että he ottivat vastaan meidän, ruotsalaisen eduskuntaryhmän, tarjouksen työllisyystyöryhmästä myönteisesti. Näin toimii viisas hallitus: ottaa vastaan hyviä esityksiä. Tulemme toimimaan rakentavasti, sen voin luvata koko opposition puolesta, koskien työllisyyttä.

Haluan myös vastata edustaja Hongiston kysymykseen. Hallitusohjelmassa hallitus sanoo, että he haluavat vähentää byrokratiaa ja lisätä hallinnon tehokkuutta. Maatalousviranomaisissa on nyt kolme hallinnon tasoa ja vielä neljäs, valvonnan taso, ja he sanovat hallitusohjelmassa, että pitäisi vähentää hallinnon tasoja. No, nimittäin sen me esitämme nyt,

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

eli siirretään esimerkiksi ohjelmapäivitykset ja kehittämistoimenpiteet ministeriölle ja loput sitten (Puhemies: Aika päättyy!) kuntien maaseutuviranomaisille.

15.50 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime vuonna tässä salissa olimme SDP:nä huolissamme suomalaisesta osaamisesta ja olemme sitä nytkin. Mutta edelleen sama tahti jatkuu. Samaan aikaan muut EU-maat, OECD-maat panostavat lisää tutkimukseen ja kehitykseen. Me menemme kohti alamäkeä. Miksi näin on, kun olemme todenneet täällä jo useaan otteeseen, että yksi julkinen investoitu euro tekee ainakin yhden yksityisen lisää? Puhumme siis vipuvaikutuksesta eli siitä, mitä Suomen talous todella tarvitsee.

Ministeri myös totesi aivan oikein, että pienet liikkeet eivät auta, tai hän mainitsi sen, että olemme syvällä kuopassa ja silloin pienet liikkeet eivät auta, tarvitsemme isoja. Miksi sitten hallitus ei tee isompia avauksia? Kuten esimerkiksi viime viikolla (Puhemies koputtaa) Pohjoismaiden neuvostossa kuulimme... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

15.51 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nämä vaihtoehtobudjetit, varsinkin sosialidemokraattien budjetti, olivat kyllä sellaista luettavaa, että en sitä ensi näkemältä meinannut oikein todeksi ottaa. Onhan se homma nähty tässä maassa, että jos verotusta lähdetään kiristämään, niin mitkä ovat sen vaikutukset meidän vientiteollisuudelle. Me olemme tehneet hallituksessa nyt vahvaa työtä sen puolesta, että vientiin saataisiin vetoa. On ihan ilmiselvä asia, että jos vienti ei vedä, jos ei satamissa tapahtumia, laivat eivät lähde liikenteeseen, niin Suomen talous ei kasva.

Työttömyyden lasku on jo alkanut, ja se on merkki siitä, että hallituksen toimenpiteet ovat toimivia. (Paavo Arhinmäen välihuuto — Välihuutoja vasemmalta) — Teidän aikanne, hallituksessa ollessanne, työttömiä tuli 100 000 ihmistä lisää, mikä on aivan valtava määrä verrattuna tämänhetkiseen tilanteeseen. Nyt on suunta käännetty. Nyt pitää vain olla kärsivällisyyttä ja tehdä näitä oikeita toimenpiteitä jatkossakin. (Paavo Arhinmäen välihuuto) — Teidän poukkoilunne johtaa siihen, kuten Sitran alasajoon. Onko se hyvä, että innovaattori, joka on eduskunnan käskyvallasta vapaa, itsenäinen toimija, tässä tilanteessa ajetaan alas? Mielestäni se on väärä teko ja sitä (Puhemies koputtaa) ei pidä tehdä.

15.52 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sipilän hallituksen budjetti ensi vuodelle lisää köyhyyttä ja epätasa-arvoa Suomessa. Yrittäjävähennys, metsälahjavähennys ja perintöverokevennykset hyödyttävät kaikkein hyvätuloisimpia, niitä, joilla jo ennestään on. Kärsijöinä ovat tavalliset pieni- ja keskituloiset ihmiset sekä erilaisten etuuksien varassa elävät. Köyhiltä leikkaaminen ei ole edes järkevää politiikkaa, koska rahat menisivät suoraan kulutukseen, ruokaan, asumiseen, lääkkeisiin ja muihin välttämättömyyksiin. Budjetissa ei haluta tosissaan kaventaa tuloeroja, vaan päinvastoin ne kasvavat, ja budjetti nostaa köyhyysastetta lasten ja vanhusten osalta sekä syösee pienituloisia entisestään toimeentulotuen asiakkaiksi. Voi kysyä, missä on tämän hallituksen alkiolainen perintö.

SDP:n vaihtoehtoisessa budjetissa 95 prosenttia suomalaisista, sekä palkansaajista ja eläkkeensaajista, on voittajia. SDP ei lähde mukaan tähän kaverikapitalismiin, jossa 5 prosentille tarjoillaan tarjottimella veroetuja (Puhemies koputtaa) muiden joutuessa maksu-miehiksi.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

15.53 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt täytyy oikaista tämä sosialidemokraattien malli palkansaajien käteenjäävän tulojen osuudesta, koska tämä vaikuttaa ihan edustaja Lindtmanin mallilta. Nimittäin tässähän kansanedustajan palkka ei yhtään pienene. Palkka alkaa pienetä tässä sosialidemokraattien mallissa vasta 70 000 euron jälkeen, ja 10 000 euroa tienaa saisi 3,3 euroa lisää rahaa kuukaudessa ja 15 000 euroa vuodessa tienaa saisi 5 euroa kuukaudessa lisää. Mutta vastaavasti 50 000 euroa saava saisi 12,5 euroa lisää tuloja kuukaudessa. Tämä on nyt SDP:n malli, joten puhutaan nyt asioitten oikeilla nimillä.

Toivoisin SDP:ltä kunniaa tehdä vastuullisia varjobudjetteja, koska tämä on täynnä virtuaalirahaa, kuten olemme kuulleet täällä, ja täällä on satoja miljoonia euroja sellaista rahaa, jota ei oikeasti ole olemassa, kuten on puhuttu Suomen Pankista ja Sitrasta. Käytännössä te tekisitte enemmän velkaa kuin tämä hallitus. Te tekisitte yli 6 miljardia (Puhemies koputtaa) euroa velkaa. Mikä on vastuunne?

15.54 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On itse asiassa erittäin hyvä, että nyt Niikko — ensimmäisenä hallituspuolueen edustajana — vahvisti nimenomaan sen, että 95 prosenttia suomalaisista, eli käytännössä kaikki he, joiden tulot ovat noin 6 000 euroa kuukaudessa tai alle, voittaa tässä SDP:n mallissa. Siis 95 prosenttia, 19 suomalaista 20:stä, saa SDP:n mallissa enemmän rahaa verojen ja maksujen jälkeen palkasta ja eläkkeestä.

Mitä tulee Sitran taseeseen, niin on kyllä liikuttavaa, että ensin hallitus puristaa eläkkeensaajat, lapsiperheet ja opiskelijat kuiviin, Soinin johdolla kohdistaa leikkaukset, ja nyt ainoa, mistä he ovat huolissaan, on Sitra, jonne jäisi vielä 350 miljoonaa euroa. Nyt pitäisi saada taseet käyttöön. Kertaluontoisilla tuloilla rahoitetaan kertaluontoisia menoja. Kysyn valtiovarainministeriltä: haluatteko te saada taseet parempaan käyttöön, ja kelpaako teille se, että 95 prosentille suomalaisista jää enemmän rahaa (Puhemies koputtaa) käteen palkasta ja eläkkeestä, kyllä vai ei?

15.55 **Timo Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on monen sosialidemokraatin puheenvuorossa korostettu sitä, että 95 prosenttia suomalaisista hyötyisi. (Antti Rinne: Hyvä, menee perille!) Oletteko te ottaneet huomioon tämän rahoitusveron ja voimalaitosveron? Nämä noin 300 miljoonan euron kiristykset heijastuvat erityisesti niihin, jotka ovat tulonsiirtojen varassa, ja näitä ihmisiä on erittäin paljon. Elikkä laskekaa uudelleen, te olette jättäneet pois laskuista nämä lisäkiristykset.

Sitten edelleen tähän Sitraan. Jos ei tule sitä lakiesitystä ja ellei eduskunta hyväksy Sitralain muutosta, niin ehdottomasti kannattaa tämä poliittinen ohjaus jatkossakin suorittaa hallintoneuvoston kautta. (Vasemmalta: Kyllä ehdottomasti!)

15.56 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tehdään hyvin selväksi ministeri Orpolle ja ministeri Grahn-Laasoselle ja koko hallitukselle: Vihreät ovat sitoutuneet korvaamaan kaikki valtion budjetista teidän toimestanne tällä vaalikaudella tehtävät leikkaukset, ja me voimme käydä läpi tarkasti, miten ne on sinne kirjattu, mutta kaikki ne rahat siihen on olemassa. Tämän vuoden aikana ja ensi vuoden aikana te olette leikanneet noin 500 miljoonaa euroa koulutuksesta, ja ne me palautamme.

Nyt kysymys on siitä, miksi te ette voi perua niitä. Te yritätte avustajienne kikkailulla sotkea lukuja ja ymmärrätte ne itse väärin, ja se on vähän noloa, kun on itse valtiovarain-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

ministeriössä tai opetusministeriössä ministerinä. Mutta miksi te ette itse lähde perumaan näitä leikkauksia nyt, kun mietitään sitä, minkä haasteiden edessä Suomi on? Meidän pitäisi varmistaa esimerkiksi se, että naiset pääsevät palaamaan vanhempainvapaalta työelämään. Meillä on kannustinloukkuja siinä, päivähoidomaksut ovat varsin korkeita, ja pääkaupunkiseudulla on kohtaanto-ongelmia. Miksi te ette alenna varhaiskasvatuksen maksuja ja varmista, että ryhmäkoot ovat pieniä?

15.57 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Samalla kun hallitus tekee ennennäkemättömiä leikkauksia pienituloisille, se ottaa lisää valtionvelkaa. Tämä on fakta: lisää velkaa ensi vuonna 6 miljardia euroa, oho. Vasemmistoliiton vaihtoehto 100-vuotiaan Suomen budjetiksi kaventaa tuloeroja ja tukee Suomen uudistumista. Toisin kuin hallitus me emme leikkaa vanhustenhoivasta, opintotuesta, eläkkeistä, lääkekorvauksista emmekä koulutuksesta ja tutkimuksesta. Nämä epäinhimilliset leikkaukset voidaan jättää tekemättä, kun perutaan hallituksen kaavailemat hyvätuloisille suunnattavat veronkevennykset ja yhtenäistetään verotusta. Hallituksen linja leikata köyhiltä ja antaa rikkaille ei ole mikään luonnonlaki tai pakko, se on poliittinen linjavalinta, se on oikeistohallituksen tyylipuhdasta oikeistopolitiikkaa.

Mutta täytyy ihmetellä keskustapuoluetta, kun omassa vaihtoehtobudjetissanne esititte lisärahaa samoihin kohteisiin, joista nyt leikkaatte. (Puhemies koputtaa) Miten tässä nyt näin oikein kävi?

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustaja Tanus, ja sitten puheenvuorot ministereille Soini ja Grahn-Laasonen.

15.58 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen menestys perustuu väestön hyvään koulutustasoon, ja tässä ammatillinen koulutus on erittäin tärkeä. Kentältä tullut viesti on, että rajut säästöt siihen uhkaavat koulutuksen laatua ja opiskelupaikkojen riittävyyttä, elikkä nämä leikkaukset pitäisi kyllä perua. Lisäpanostusta me tarvitsimme myös oppisopimuskoulutukseen, työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön keinona tavoittaa koulutuksesta pudonneita nuoria ja räätälöidä sopivia koulutuspolkuja.

Se, mikä olisi myös hyvin tärkeää, on se, että perheen ja opiskelun yhdistämistä olisi helpotettava perheellisille opiskelijoille maksettavalla uudella huoltajalisällä. Tämä uudistus mahdollistaisi monelle tutkinnon suorittamisen loppuun perheellisyyksen jälkeen ja kannustaisi perheen perustamiseen jo opiskeluaikana, mikä helpottaisi myös siirtymistä työelämään.

Toivon, että hallitus ottaa nämä ehdotukset huomioon.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Soini, 3 minuuttia. (Vasemmalta: Nyt tulee rakentava puheenvuoro!)

16.00 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! — On hienoa, että puheenvuoroni on odotettu.

Aloitetaan siitä, kun edustaja Laukkanen kysyi poliisien asiasta. Hallituspuolueiden kansanedustajissa on paljon poliiseja. Nämä kolme rosvoa, joiksi meidät on leimattu, ovat päättäneet antaa poliiseille lisää rahaa. (Eduskunnasta: Hyvä! — Välihuutoja) Tämähän on

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

aivan erinomaista. Rosvoilta poliiseille eikä poliiseilta rosvoille, tähän on aivan erinomaista. (Naurua)

Sitten yrittäjävähennyksen poisto. Miksi te sitä niin vihaatte? Minä en ymmärrä sitä. Oliko se näin, että kun yhteisövero poistettiin, taisi olla valtiovarainministeri Urpilainen mukana siinä? En muista, olivatko vasemmistoliitto ja vihreät vielä silloin hallituksessa vai eivätkö olleet — kumpi mahtoi olla, oliko vai eikö ollut? Se oli satojen miljoonien potti. Nyt jos pienyrittäjä, hieroja, saa pienen vähennyksen, niin sen kimpussa te olette. (Välihuutoja — Hälinää) Aivan kuten edustaja Mäkipää, jolla on kokemusta yrittämisestä ja hyvinvoinnista, viittasi, eivät nämä pienet yritykset verosuunnittele, ne tekevät töitä. Tästä on kysymys.

Arvoisa puhemies! Miksi SDP haluaa perua autoverotuksen alennuksen, joka käsittääkseni on tuonut valtiolle enemmän tuloja? Minä en oikein ymmärrä, mitä järkeä siinä on.

Ja sitten, arvoisa oppositio, luin täällä näitä vihreitten asioita. Minun täytyy nämä vielä luetella, tämä on niin karmea kuunneltavaa, että luenpa vielä: teollisuuden energiaveron palautuksen lakkauttaminen, dieselin alennetun verokannan poistaminen, kevyen polttoöljyn alennetun verokannan poistaminen, kilometrikorvausten pienennys, työmatkavähennysten rajaaminen, teollisuuden päästökauppakompensaation poisto, perintöveron kevennyksen peruuttaminen, kaivosten sähköveron säilyttäminen ennallaan ja turpeen verotuen pienentäminen. Tähän vie käpytikkojen aikaan. Emmehän me todellakaan voi tehdä tällaista politiikkaa, jolla me suistamme meidän yrittämisen, työn, sen millä me rahat hankimme. Tästä on kysymys.

Vielä ihan lopuksi edustaja Marinille tiedoksi, että meillä täytyy olla hyvät suhteet Yhdysvaltoihin riippumatta siitä, mikä siellä on vaalitulos. Tämä hallitus ei nakkele vaan kunnioittaa kansan päätöstä, ja se on muuten Suomen etu.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Grahn-Laasonen, 3 minuuttia.

16.03 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa puhemies! Vihreät ovat tässä salissa sädekehä pään päällä parempina ihmisinä olleet sanomassa, että he eivät leikkaisi koulutuksesta. Sen takia haluan kysyä, miten on mahdollista, että tästä teidän vaihtoehtobudjetistanne käy ilmi, että te ette esimerkiksi esitä korkeakouluindeksin palauttamista, 37,5 miljoonaa euroa. Te ette esitä kunnille määrärahoja esimerkiksi varhaiskasvatukseen tai ammatillisen koulutuksen säästöjen perumiseen. Tämä teidän varjobudjetinne puhkaisee kuplaa, ja sen lisäksi te nostaisitte myöskin ihmisten veroja.

Puhemies Maria Lohela: Ja ministeri Orpo, 3 minuuttia.

16.04 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Se, että hallitus on valinnut työn, työn linjan, ykköstavoitteekseen ja kohteekseen, on ainut oikea, kestävä tie siihen, että me voimme turvata meille tärkeät palvelut ja tärkeät tulonsiirrot niille, joiden toimeentulo ei itsellä riitä. Me olemme tällä hetkellä saavuttaneet noin 30 000 uutta työpaikkaa siitä, kun hallitus aloitti, ja meillä on lukematon määrä uudistuksia joko putkessa tai täällä eduskunnassa hyväksyttävänä, ja on kiistatonta, että ne tulevat lisäämään työtä Suomeen. Me jatkamme tällä uudistuslinjalla.

Me teemme lisää uudistuksia suomalaiseen talouteen ja yhteiskuntaan, jotta yhä useampi saa mahdollisuuden osallistua työelämään. Mutta se on oleellista — kun me näemme

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

maailmaltakin katsoen, että jatkuva uudistaminen, johon tämä globaali maailma ja globaali talous meidät ajavat, luo epävarmuutta, se vie ihmisten työpaikkoja, se tekee työelämästä epävarmemman — että meidän täytyy kiinnittää erityistä huomiota siihen, että me teemme nämä uudistukset niin, että me pidämme ihmiset mukana ja me perustelemme niitä päätöksiä ja uudistuksia, joita me olemme tekemässä. Sinä päivänä, kun työllisyysaste Suomessa on 72 prosenttia, meillä loppuu myös velkaantuminen. Tätä kohti hallitus tekee kaikkensa, minkä voi.

Ja kun meillä on nyt tätä orastavaa kasvua, niin todellakaan nyt ei ole sen aika, vaikka se velkaantumisen tahti hirvittää, että me teemme nyt sen vyönkiristyksen. Meidän täytyy viedä näitä uudistuksia eteenpäin, tukea kasvua, ja keväällä on se paikka, jossa meidän täytyy katsoa, täytyykö meidän tehdä vielä enemmän. Ja silloinkin, edustaja Arhinmäki, ensisijaisia ovat uudet rakenteelliset kilpailukykyä, kasvua ja työllisyyttä tukevat toimet, eivät leikkaukset, (Paavo Arhinmäen välihuuto) koska se leikkausten tie, mitä tekin olitte tekemässä viime hallituksessa, ei johda mihinkään, se ei muuta yhtään rakennetta. (Välihuutoja) Mutta meidän on silti pidettävä kiinni, (Välihuutoja) meidän on pidettävä kiinni tiukasta finanssipolitiikasta, kuitenkin niin, että me pidämme kiinni siitä 4 miljardin kovasta säästöohjelmasta. Meidän on pakko tehdä se, koska se velkaantumisen määrä on niin suuri. Jos me helpottaisimme siitä, jos me peruisimme niitä säästöjä, niin kuin täällä oppositio esittää, niin se velkaantumisen kasvu olisi vielä rajumpaa, ja sen tien päässä on se, että meillä ei ole palveluja eikä tulonsiirtoja eikä hyvinvointiyhteiskuntaa.

Puhemies Maria Lohela: Sitten jatketaan debattia.

16.06 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Rehellistä puhetta ministeri Orpolta, kun hän sanoi, että leikkausten tie ei johda mihinkään. Sen näkee ensi vuoden budjetissa: Te leikkaatte lääkekorvauksia, te leikkaatte opintotukea, te leikkaatte eläkkeitä, työttömyysturvaa, palveluita, lista on loputon. Ja mikä on sen tulos? (Välihuutoja) Sen tulos on se, että Suomen velkaantuminen kasvaa. Te otatte ensi vuonna enemmän velkaa kuin tänä vuonna.

Nyt nimenomaan pitää talouspolitiikan suuntaa muuttaa niin, että se työllistää ihmisiä, että se luo työpaikkoja ja sitä kautta saadaan vakautta talouteen. Te käytätte tämän velkarahan, jota te nyt otatte, isotuloisten palkansaaajien, yli 7 000 euroa kuukaudessa tienaa-vien, verotuksen alentamiseen, ja te käytätte sen kaikkein suurituloisimmille yrittäjille. Eivät ne ministeri Soinin mainitsema hierojat tai suutarit tästä teidän yrittäjävähennykseltänne hyödy. He hyötyisivät (Puhemies koputtaa) alv-alarajan nostamisesta, (Puhemies: Aika!) jota vasemmisto esittää vaihtoehtobudjetissaan.

16.07 Tapani Tölli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvointiyhteiskunnan yksi vahva perusta on terve julkinen talous. Nyt taloudessa näkyy orastavaa kasvua ja työllisyys on parantunut, mutta kyllä tämä keskustelu osoittaa sen, että julkisen talouden vakavaa tilannetta ei täysin mielletä.

Olen mielenkiinnolla ja innostuneena odottanut erityisesti SDP:n vaihtoehtobudjettia, mutta kyllä tämä on melkoinen pettymys. Virtuaalitodellisuudessa on helppo siirrellä lukuja, mutta vaikuttavuuden arviointi on jäänyt melko vajaaksi, ja se on aika keskeinen kysymys. Olen odottanut, mitä tekijöitä olisi esittää, millä kilpailukykyämme ja erityisesti vientikilpailukykyämme paranee. Hyvin ohuet ovat eväät. Nyt pitäisi yhdessä satsata kas-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

vuun. Sitä vaihtoehtobudjetin pohjan puuttumista ei paranna populistinen hyväkään retoriikka. Täytyy olla reaalipohja, ja tämä teidän budjettiehdotuksestanne nyt puuttuu. Nyt on tärkeä asia, että me yhdessä (Puhemies koputtaa) pääsemme eteenpäin.

16.08 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos puheenvuorosta.

Minä kyllä haluaisin vielä kerran ihmetellä sitä, miksi tämä ei kelpaa, että 95 prosenttia voisi hyötyä ensi vuonna näin vaikeassa lamassa siitä, että me teemme oikeudenmukaisempaa veropolitiikkaa. Miksi me haluamme, että vain pieni osa suomalaisista voi hyötyä niistä murusista, joita rikkailta jää? Minä en ymmärrä tätä logiikkaa. Miksi tämä ei kelpaa, varapääministeri Soini? Minusta teidän pitäisi ajatella, että alle 6 000 euroa tienaat erittäin pienituloiset ihmiset voisivat siellä hyvin pienessä päässä hyötyä tästä enemmän. Miksi se ei käy?

Toinen erikoinen juttu on ollut se, että tällä velkaannutaan tosiasiaa. Minä en tiedä, oletteko te tietoinen, valtiovarainministeri Orpo, että te velkaannutatte Suomea sillä, että te kasaatte sen hyödyn, joka näistä valtavista leikkauksista tulee, vain kaikkein parhaiten toimeentuleville ihmisille, ja se on väärin. Kun me vielä velkaannumme vähemmän kuin te, niin minä ihmettelen, miksi tällainen vaihtoehto ei kelpaa. Sitä paitsi te käännytte katsomaan menneeseen. (Puhemies koputtaa) On käsittämätöntä, että täällä elinkeinopakettissa, (Puhemies: Ja aika!) jonka me olemme laatineet, mitään uutta ei... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.10 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Kyllähän se on niin, että meidän täytyy yhdessä hakea työtä, hyvinvointia, talouskasvua ja investointeja Suomelle. Oppositio on tehnyt omat vaihtoehkonsa, ja ne ansaitsevat hyvän ja asianmukaisen käsittelyn. Siellä on hyviä asioita, mutta myöskin joitakin tiettyjä epäoikeudenmukaisuuksia tai epäoikeudenmukaisuuksia. Muun muassa tämä SDP:n esittelemä palkkatulomallihan suosii yli 40 000—60 000 ansaitsevia. Heille annetaan vuositasolla sataasia lisää, 200 siinä 40 000 ansaitseville, mutta pienituloisille, jotka saavat vain 15 000 vuodessa, jää käteen viiton kuussa lisää. Tämä on minun mielestäni epäoikeudenmukaista. (Mika Niikko: Kyllä!) Lisäksi työ ja työllisyys ja ennen kaikkea teollisuus (Puhemies koputtaa) ovat jääneet aika (Puhemies: Aika!) vähälle käsittelylle.

16.11 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan ensiksi kyllä jättää eduskunnan pöytäkirjaan merkinnän edustaja Kataisen väitteestä siitä, että viime kaudella sosialidemokraatit olisivat heikentäneet vanhuspalvelua. Päinvastoin, viime kaudella sosialidemokraattien johdolla valmisteltiin ja eduskunnassa hyväksyttiin historiallinen vanhuspalvelulaki, jota te nyt, hallitus, heikennätte huomattavasti ja josta kansalaiset ovat erittäin huolissaan — eivät ainoastaan vanhukset itse, vaan myös heidän läheisensä ja omaisensa sekä ihmiset, jotka työskentelevät vanhusten parissa.

Toinen asia on se, että tämä voimakas vastakkainasettelu on hämmästyttävää. Sosialidemokraatit tuovat hyvän vaihtoehtobudjetin, joka tukee hyvinvointia, osaamista, työllisyyttä, se on myös oikeudenmukainen ja taloutta tasapainottava. Ja kuten täällä on monta kertaa ministeri Orvolle sekä myös ministeri Soinille todettu, tässä meidän esityksessämme myös otetaan (Puhemies koputtaa) vähemmän lainaa kuin hallitus ottaa. (Puhemies: Aika!) Kertokaa syy, miksi tämä ei teille kelpaa.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

16.12 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän te heikensitte vanhustenhoitoa. Te heikensitte laatusuosituksia ja laskitte silloisen hoitajamitoituksen sinne 0,5:een. (Eduskunnasta: Ohhoh!) Näinhän te teitte, ja se on fakta. Siitä huolimatta minä kiitän teitä, että te nostatte hoitajamitoituksen esille tässä vaihtoehtobudjetissanne.

Haluan kuitenkin oikaista sen verran — kun mainitsette täällä, että ikäihmisiltä viedään oikeus vastuutyöntekijään, joka tuntee ihmisen hoidon ja lääkityksen ja tarpeet — että tulee omatyöntekijä, joka kyllä tuntee muun muassa lääkityksen ja hoidon. Hänhan tulee olemaan esimerkiksi terveydenhuollon ammattilainen. Luuletteko, että heillä ei ole osaamista lääkehoitoon?

Kysyn vielä, koska me elämme tiukkoja aikoja: Mitä mieltä te olette hoiva-avustajista? Oletteko te valmiita, hyvä oppositio, antamaan heille mahdollisuuden tulla avustaviksi käsiksi — ei korvaamaan ammatti-ihmisiä, mutta avustaviksi käsiksi — koska me tarvitsemme kaikki voimavarat, me tarvitsemme jokaisen osaajan vanhustenhoitoon?

Mutta kyllä te heikensitte (Puhemies koputtaa) laatusuositusta, se ei (Puhemies: Aika!) muutu mustasta valkeaksi eikä päinvastoin.

16.13 **Anneli Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime kaudella olin sosiaali- ja terveysvaliokunnassa varapuheenjohtajana, ja tässä yhteydessä kävimme hyvin tiukkaa keskustelua hallituspuolueiden kanssa, mitenkä eduskunta yhdessä voi määritellä laatusuositukset lain tasolle, että niihin tulee pitävä ja pätevä henkilöstömitoitus. Siitä rakennettiin yhteisesti hyväksytty lausuma, jossa määriteltiin minimihenkilöstömitoitus, ja se hyväksyttiin eduskunnassa. Tämän seurauksena tehtiin seurantarjestelmä, jonka seurauksena todettiin, että eri puolilla Suomea tämä tarvittava henkilöstömitoitus ei toteutunut kaikkialla, minkä seurauksena sosialidemokraatit yrittivät hallituksessa saada tämän lainsäädännön päteväksi. Mutta kuten tiedämme, kaikki hallituspuolueet eivät sitä halunneet. (Eduskunnasta: Kuka ei?) — Kokoomus ei sitä halunnut muun muassa. — Ja tämän takia sitä ei koskaan saatu lain määrittämälle tasolle. Minun mielestäni tuo väite, mitä nyt edustaja Juvonen väittää, on kyllä perätön.

16.14 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se oli heinäkuu, kesäloman aikaan, kun laatusuositukset uudistettiin, ja kyllä siellä heikennettiin sitä hoitajamäärää ihan oikeasti. Sitä heikennettiin, sitä laskettiin sieltä 0,6—0,7:stä 0,5:een. Mutta se, mitä tällä hetkellä ei olla kuitenkaan tekemässä, pitää meidän muistaa. Kyllä, olen hoitaja ja olen samaa mieltä, että hoitajamitoituksen heikentäminen on kyseenalaista, ja kyllä arvon ministerit sen tietävät, että minä olen siitä esittänyt kritiikkiä, mutta minä esitän myös vaihtoehtoa. Minä kysyn teiltä edelleen: otatteko vastaan muun muassa hoiva-avustajia? Minun mielestäni meidän tulee yhdistää voimavaramme ja meidän tulee myös antaa työtä niille, jotka voivat auttavasti tehdä meidän kanssamme ja ottaa koppia siitä hoitotyöstä. Siitä, missä ammatti-ihminen on työnsä tehnyt, hoiva-avustaja voisi jatkaa. Elikä otatteko heidät vastaan, vai vastustatteko heitäkin?

16.15 **Sanna Lauslahti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ajatellaan vanhustenhoivaa, niin viime kaudella se meidän ajattelumme pohjautui siihen, että yksi luku ei riitä kertomaan tarvetta. Kokoomus haluaa lähteä siitä, mikä on hoivan tarve, eikä siitä, mikä on yksittäinen luku. Melkein lähtökohtaisesti voi sanoa, että ne luvut, joita on

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

pyöritelty, eivät tänä päivänä ehkä jopa riitä siihen. Meillä on entistä enemmän sellaisia ikäihmisiä, jotka tarvitsevat hyvin paljon henkilöpanostuksia. Siltä osin on aivan järjetöntä lähteä miettimään sitä yhden luvun kautta, vaan sen tulee lähteä hoivan tarpeen pohjalta.

16.16 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos ulkoministeri Soinille, joka vastasi edustaja Laukkaselle tästä poliisiasiasta. Se on hienoa, jos hallitus joskus peruu huonojakin päätöksiä. Me tiedämme itse kukin, jotka olemme olleet hallituksessa aikanaan, että kyllä hallituksissakin tehdään sellaisia päätöksiä, joita on syytä aina sitten peruuttaa, jos se katsotaan tarpeelliseksi.

Mutta toinen asia — tietysti toivoisin, että ulkoministeri voisi myös siihen vastata: Me kristillisdemokraatit olemme kysyneet useampaan otteeseen tässä salikeskustelussa, voisitteko te vielä ottaa tämän hoitajamitoitusasian uudelleen harkittavaksi. Sekin olisi nimitäin syytä perua. Me tiedämme, että vanhusväestö tarvitsee lisää palveluja, he ovat kasva-va joukko, ja tarvitaan lisää käsiä hoitoon. Joten, ulkoministeri Soini, tässä on uusi haaste. Voisitteko te vastata?

16.17 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olemme varmaan yksimielisiä siitä, että työllisyyden parantaminen on se meidän kaikkein tärkein tehtävämme. Kun tiedämme, että tällä hetkellä Saksa ja Ruotsi ovat meitä paljon edellä — siellä työllisyysaste on paljon korkeammalla — ja me myös tiedämme, että asiantuntijat sanovat, että meillä on liian jäykät työmarkkinat, meidän on uudistauduttava, niin sen takia on erittäin hienoa, että hallitus nyt myös tarttui tähän RKP:n esitykseen siitä, että yritetään nyt yhdessä koko porukka tässä salissa löytää ainakin joku asia, josta me voimmme olla yksimielisiä, joka edes hivenen parantaisi työllisyyttä tällä hetkellä. Lähdän mielelläni eteenpäin sen asian kanssa ja toivon, että jokaisesta oppositioryhmästä myös tähän löytyisi nyt tahtoa, koska asia on äärimmäisen tärkeä.

Mutta sitten, arvoisa puhemies, on jäänyt vielä vastaamatta siihen meidän esitykseen- me perhevapaajärjestelmän (Puhemies koputtaa) uudistamisesta. Kaipaisin edelleen (Puhemies: Aika!) tähän vastausta hallitukselta.

16.18 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tänään on paljon puhuttu populismista, ja minä haluaisin kiinnittää huomiota kokoomuslaiseen populis-miin. Tässä kokoomuslaiset ministerit ja monet edustajat ovat antaneet ymmärtää muun muassa, että vihreiden toimet uhkaisivat suomalaisten työpaikkoja ja niin edelleen.

Nyt siirrytään realismiin ja puhutaan oikeita asioita. Tehottomat yritystuet, mistä aiem-min oli kyse, ja teollisuuden tämmöinen väärällä tavalla tukeminen, joka ei synnytä mitään tuloksia, kilpailukyvyn nimissä ja tällaiset ylikompensaatiot — kokoomus on jostain syys-tä ollut tosi nihkeänä meidän ja itse asiassa asiantuntijoiden näkemyksiin näiden asioiden läpikäymisestä vielä kerran. Kyse on kuitenkin sadoista miljoonista, ja kyllä se herättää ky-symyksen, miten on mahdollista, että kokoomuksesta on tullut puolue, joka puhuu löysän julkisen rahankäytön puolesta.

16.19 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus haluaa nostaa työllisyysasteen 72 prosenttiin, ja minusta se on hyvä tavoite. Mutta valitettavasti senkin jälkeen jää liikaa työttömiä. Siksi vasemmistoliitto haluaa vaikuttaa tähän omassa varjo-budjetissaan, palkkatukityöllisyysmäärärahoja lisätään 50 miljoonalla. Kun katsoo halli-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

tuksen aikaansaannoksia, mitenkä palkkatukirahoja on vähennetty, niin sen seurauksena meillä on palkkatukityöllisyystyöpaikkoja ollut 15 000 vähemmän ja sen sijaan tämmöisiä palkattomia työsuhteita on tullut noin 10 000 lisää, niin että tällä hetkellä sellaisia on noin 35 000, jotka eivät saa palkkaa. He ovat joko jossakin työkokeilussa tai työharjoittelussa, jossakin semmoisessa vastaavassa, he tekevät ilman palkkaa töitä. Eikö olisi paljon inhimillisempää antaa heille mahdollisuus palkkatyöllä ansaita elantonsa ja lisätä palkkatukityöllisyysmäärärahoja, jotta saadaan hoidettua nämä asiat kuntoon?

16.20 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan ensin alkuun täytyy sanoa kiitoksia ministeri Lindströmille suoraselkäisestä puheesta ja sen kertomisesta, että kyllä te leikkaatte köyhiltä.

Mutta se perustelu oli minusta aika käsittämätön: leikkaatte köyhiltä sen takia, että voitaisiin tasapainottaa taloutta ja me tarvitsemme investointeja. Uskotteko te todella, että köyhillä riittää rahaa investointien hoitamiseen ja talouden tasapainottamiseen? Eikö se raha olisi parempi ottaa rikkailta, joilla sitä rahaa on, eikä köyhiltä, joilla sitä ei ole? Sitä paitsi kun heiltä otetaan, niin heidän täytyy sen jälkeen ottaa se sosiaalitoimesta, koska ihminen ei tässä maassa tule toimeen ilman rahaa. Vain raha on se, millä saa leipää.

Minä ihmettelen, että te ette halua tarttua meidän varjobudjettiimme. Me olemme tuomassa 35 000 uutta työpaikkaa. Me olemme antamassa palkansaajille lisää rahaa. Miksi se ei kelpaa?

16.21 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tartun nyt tässä minuutissa vain muutamaan kysymykseen näistä vaihtoehtobudjeteista. Se on hyvä, että keskustellaan.

Ensin RKP:tä pitää kyllä kiittää, tack vaan, erittäin hyvästä ja vastuullisesta vaihtoehtodosta, mutta en ihan ymmärrä kyllä tätä Maaseutuviraston, Mavin, lakkautusajatusta, mikä teillä on. En usko, että suomalaisten viljelijöiden oikeusturva paranee sillä, että päätöksenteko siirtyy tänne Helsinkiin, etelään, kauemmaksi sieltä viljelijöistä. Ei se auta tähän tilanteeseen. Minusta maa- ja metsätalousministeriö on tehnyt erittäin hyvän selvityksen Eviran ja Mavin mahdollisesta yhteistyöstä, jopa yhdistämisestä. Sitä kautta kannattaa edetä, siellä on nyt hyvät hankejohtajat, ja mennään tätä kautta eteenpäin.

Mutta, puhemies, kyllä tämä vihreiden vaihtoehtobudjetti on sellainen paperi, että on se jotenkin niin kuin oikein erinomainen siinä, että ei varmaan ole löytynyt yhtään työnteon, yrittämisen, sijoittamisen, investoinnin alaa, jota ei lisää verotettaisi teidän vaihtoehtobudjetissanne. Minä ihmettelen, mistä löytyy raha kaikkeen hyvään, jota olette nyt tarjoamassa lisää. Missä on se rahapuu? (Puhemies koputtaa) Missä maailmassa te elätte?

16.23 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että vastuullinen talouspolitiikka on sitä, että punnitaan arvovalintoja siinä, mihin se rajallinen rahamäärä kannattaa laittaa. Minusta hallituksen suurin virhe on ollut se, mistä asiantuntijatkin ovat teitä kritisoineet, että te käytätte vain menoleikkauksia sopeuttamisen keinoina — veroelementtiä pitäisi käyttää lisää. Sitä on ruvettu vähän käyttämään nyt tänä vuonna, se on totta, mutta edelleenkin hyvin vähän.

Vihreille on tärkeää katsoa, että ei leikata siitä, mikä on kaikkein arvokkainta, siitä, mihin meidän tulevaisuutemme nojaa, eli tutkimuksesta, tuotekehityksestä, koulutuksesta ja esimerkiksi päivähoidosta, sillä sitä kautta naiset pääsevät työelämään, kun päivähoidon

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

hintaa on kunnossa. Näin ollen me olemme vaalineet näitä tärkeitä palveluja. Sen sijaan muodollisesti veropuolella on paljon aukkoja meidän veropohjassamme, meidän verojärjestelmässämme, sen takia, että on annettu paljon sellaisia vähennyksiä, joita asiantuntijat eivät pidä hyödyllisinä työllisyyden kannalta tai tehokkaina. Niitä me poistamme. Sen lisäksi me poistamme kyllä fossiilisten polttoaineiden tukia, mistä kieltämättä kuljetusyrityksille (Puhemies koputtaa) voi tulla kustannuksia lisää, mutta me panostamme uusiutuviin sitten sen sijaan.

16.24 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me haluamme purkaa byrokratiaa ja varsinkin turhaa byrokratiaa, ja tällä hetkellä meidän maanviljelijämme ovat erittäin suuressa painostuksessa byrokratian suhteen. Sen takia, edustaja Kurvinen, olemme sitä mieltä, että me pärjäämme tässä maassa ilman Mavia. Me voimme ottaa yhden hallintoportaan tuolta pois. Meillä on nimittäin tänään kolme hallinnon tasoa ja neljäs, valvova taso. Tällä toimenpiteellä vähennetään byrokratiaa ja tehostetaan toimintaa.

16.24 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vanhustenhoidon asiantuntijana, kouluttajana ja kehittäjänä minä haluan vielä palata tähän hoitajamitoitukseen. Riippumatta siitä, mitä päätettiin vanhustenhoidon mitoituksesta viime kaudella, tämän hallituksen esitys heikentää tätä tilannetta dramaattisesti. Vaikka edustaja Lauslahti totesi, että numero tai joku luku ei ratkaise mitään, niin tässä yhteydessä se kyllä ratkaisee, koska tämä tarkoittaa sitä, että 14 asukkaan hoitoyhteisössä on jatkossa aamu- tai iltavuorossa vain yksi hoitaja. Kyllä tämä on sellainen luku, josta jokainen ymmärtää, että silloin ei voida puhua enää laadukkaasta hoidosta ja hoivasta. Minä todellakin toivon, että edustaja Juvonen saa käännettyä nyt ministerien päät, että me saamme tämän epäinhimillisen päätöksen kumottua. Tämä on todella väärin meidän ikäihmisiämme kohtaan, että he eivät pääse vessaan, eivät pääse ruokailemaan, eivät pysty elämään inhimillistä elämää tällä mitoituksella, (Puhemies koputtaa) jota hallitus nyt suunnittelee.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo on pyytänyt puheenvuoroa, mutta otetaan vielä sitä ennen edustaja Laitinen-Pesola ja edustaja Andersson.

16.26 Jaana Laitinen-Pesola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin haluan puuttua tähän vanhustenhoidon keskusteluun siinä mielessä, että tämä keskustelu on osoittanut sen, miten ongelmallista on, kun meillä on yksi luku, johon vedotaan. Helposti tämän luvun osalta käy vielä niin, että minimistä tulee maksimi, mitä noudatetaan, eli näin ollen meidän täytyisi ymmärtää se, että asiakkaan hoidon tarve ratkaisee ja tarvittaessa henkilöstömäärää pitäisi pystyä lisäämään tai sitten jopa joskus vähentämään. Minä toivoisin, että me pääsisimme tästä yhden luvun keskustelusta siihen, että jossain vaiheessa oltaisiin tilanteessa, että meillä olisi olemassa tällainen valtakunnallinen hoitoisuusmittari, jonka perusteella sitten henkilöstön määrä ja osaaminen voitaisiin kohdentaa reaaliaikaisesti. Mutta olen tietysti myös itse henkilökohtaisesti sitä mieltä, että tämä 0,4 alkaa kuulostaa aika huolestuttavalta.

16.27 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä toivoisin valtiovarainministeri Orpolta rehellisyyttä tässä keskustelussa velanotosta ja kehottaisin valtio-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

varainministeriä myöskin tutustumaan hallituksen omaan budjettiesitykseen ensi vuodelle ja vertaamaan sitä esimerkiksi vasemmistoliiton nyt esittämään vaihtoehtobudjettiin. Hallitus siis ottaa ensi vuonna 6 miljardia lisää velkaa. Sen lisäksi te leikkaatte kaikista pienituloisimpien suomalaisten toimeentuloa, leikkaatte siis kansaneläkkeistä, työttömyysturvasta, opintotuesta, koulutuksesta ja annatte suurituloisille verovähennyksiä. Vasemmistoliiton vaihtoehtobudjetissa tämä velkasumma nousee 600 miljoonalla. Verrattuna tähän 6 miljardiin on kyse suhteellisen pienestä muutoksesta, mutta se suurin muutos on siinä, että meidän vaihtoehdossamme me emme leikkaa pienituloisilta ja me turvaamme koulutuksen, tutkimuksen ja tuotekehityksen riittävät resurssit. (Eduskunnasta: Niin mekin!)

Lopulta, valtiovarainministeri Orpo, kaipaisin teiltä myöskin vastausta siihen kysymykseen, minkä esitin ryhmäpuheenvuorossa (Puhemies: Nyt on aika täynnä!) kilpailukyksopimuksen hinnasta julkistaloudelle.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 3 minuuttia.

16.28 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensin todetaan se, että päätösperäisesti hallitus ei ota lisää velkaa. Mistä velkaantuminen johtuu? Se johtuu ennen kaikkea työttömyydestä — joka on edelleen korkealla tasolla, mutta on saatu nyt ensimmäisen kerran lisää uusia työpaikkoja pitkään aikaan — se johtuu siitä, että eläkemenot ovat kasvaneet, ja se johtuu siitä, että maahanmuuton kustannukset ovat kasvaneet merkittävästi. Siis nämä eivät ole päätösperäisiä vaan noita asioita, jotka tulevat. Nämä ovat suurin selittävä tekijä sille, että velkaantuminen kasvaa, ja siksi jälleen kerran taas palaan siihen, että työllisyys ja sen parantaminen on kaikki kaikessa. (Paavo Arhinmäen välihuuto)

Mitä tulee kaikkein köyhimpien asemaan, kilpailukyksopimukseen ja veroratkaisuihin, niin haluaisin nyt muistuttaa, että hallitus vielä nosti sen aikaisemmin puhutun 30 miljoonan — mikä oli se kiky-sopimuksen ulkopuolelle jäävien ihmisten kompensaaation määrä — 63 miljoonaan, ja se tehdään pienituloisten maksukevennysten laajentamisella, joka on erittäin tärkeä toimenpide.

No mitä tulee sitten kilpailukykyyn ja haitallisiin tukiin, niin ensinnäkin toteaisin hallituksen veropolitiikasta, että työn verotusta kevennetään — työn, joka on ydin suomalaisessa hyvinvoinnissa — ja samaan aikaan haittaveroja nostetaan 200 miljoonalla. Ja sitten tähän iänikuiseen kinaamme siitä, ovatko nämä haitallisia ja turhia tukia. Näitte viime viikolla, kun eräs kansainvälinen metsäteollisuusyritys ilmoitti jokavuotisesti, että se sulkee kaksi paperitehdasta. Ei Suomesta, mutta voin kertoa, että on myöskin niin, että kun ne yhtiöt näitä päätöksiään tekevät — on sitten kyse teräsyhtiöistä, jotka ovat kaikki kaikessa esimerkiksi tuolla Pohjois-Pohjanmaalla, tai paperiteollisuudesta tai monista muista — voi olla pienestäkin kiinni, että se päätös tehdään, jos sitä kapasiteettia on vielä liikaa, kuten on, ja minä en ole valmis ottamaan edelleenkaan sitä riskiä, että näiden tukien karsinnalla me vaarantaisimme ne kymmenettuhannet työpaikat, joita meillä siellä on. En ole siihen valmis. Mutta siitä huolimatta hallitus on sopinut siitä, että tulevassa puolivälitarkastelussa ja siihen mennessä kaikki yritystuet käydään läpi ja etsimme sieltä perusteellisen, huolellisen valmistelun jälkeen niitä niin sanottuja turhia tukia, ja hienoa on, jos niitä löytyy.

Sitten tähän poliisikysymykseen. Todellakin tänään hallituspuolueiden puheenjohtajien kesken sovittiin — ja vielä sen valmistelu oli tulosta siitä työstä, joka alkoi, kun hallitus antoi oman vastauksensa väkivaltaisten äärijärjestöjen vastaisesta työstä, ja siinä poliisien määrän turvaaminen nousi huolenaiheeksi — että tähän suunnataan 10 miljoonaa euroa

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

ensi vuodelle, millä pystymme takaamaan sen, että niiden noin 200 poliisimiehen ja -naisen, joilla on määräaikaista työsuhteita, työt jatkuvat ensi vuonna. Tällä me pysymme reilusti siinä yli 7 000 poliisimiehen ja -naisen määrässä...

Puhemies Maria Lohela: Ja ministeri Soinille 2 minuuttia.

...ja olemme myöskin maksimimäärässä, joka on koulutettujen ja työikäisten poliisien määrä tällä hetkellä.

16.32 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! Katselin tässä oppositiopuolueiden esityksiä siitä, miten harmaan talouden torjuntaan kerätään rahaa. Vasemmistoliitto haluaa 10 miljoonan satsauksella 70 miljoonan tulot, kristilliset haluavat 20 miljoonan satsauksella 100 miljoonan tulot ja sosialidemokraatit 20 miljoonalla 200 miljoonan tulot. Ei tällaista voi olla Elon eikä Ojalan laskuopissa, tässä ei ole mitään tolkkua. On kolme erilaista arviota, ja mikä näistä on oikein? No, vastaus on, että ei mikään. (Välihuutoja)

Arvoisa rouva puhemies! — Puhe on vaikuttavaa, koska herättää keskustelua. — Mistä minä olen hyvin iloinen? Minä olen hyvin iloinen... (Ville Niinistön välihuuto) — Edustaja Niinistö, kuunnelkaa, voitte oppia jotakin. — Missään teidän vaihtoehtobudjeteistanne ei onneksi ole Suomessa rehottavan kotiäitivihan merkkejä. Siellä ei ole kotihoidon tuen leikkausta, mikä on aivan erinomaista. Vaikka te siitä olette mellastaneet julkisuudessa viikkokausia, niin sitä ei näistä teidän lipareista löydy, ja se on aivan erinomaisen hyvä asia. (Välihuutoja)

16.33 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin palannut tähän harmaan talouden torjuntaan sen takia, että viime hallituskaudella tehtiin merkittävä ohjelma. Siinä panostettiin 20 miljoonaa, ja silloin kokoomuksen ja muiden hallituspuolueitten kanssa yhdessä asetettiin se tavoite, että saadaan 200—300 miljoonaa tuloja siitä panostuksesta, eikä sitä kukaan kiistänyt. Kysymys on nyt siitä, että me olemme tehneet pitkän ohjelman tälle kaudelle, 20 miljoonaa panostuksia, joka ilman muuta onnistuessaan tuottaa valtiolle merkittäviä tuloksia esimerkiksi siinä, että veronumerot tulevat muillekin aloille kuin rakennusosalalle — se yksinomaan tuo merkittäviä tuloksia. Totta kai se vaatii sitten hallitukselta lisäpanostuksia siihen, että tämä voidaan toteuttaa, mutta meillä on siihen valmis ohjelma, ja se on erittäin uskottava. On kuitenkin erittäin tärkeää yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden kannalta, että harmaata taloutta lähdetään voimallisesti torjumaan. (Puhemies koputtaa) Sen takia ne ovat hyvin realistisia ehdotuksia.

16.34 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun mielestäni tämän meidän demarien vaihtoehtobudjetin ehdoton helmi on se, että 95 prosenttia palkansaajista ja eläkeläisistä saa käteen rahaa enemmän kuin nyt. Se on tärkeää, nimittäin sen takia, ministeri Soini, että sosialidemokraatit on edelleen työväenpuolue, (Pia Viitanen: Juuri näin!) voimakas työväenpuolue, myöskin palkansaajien liike, (Krista Kiuru: Suosituin puolue!) ja sen takia me haluamme nähdä, että me voimme jättää rikkaat vähän vähemmälle tässä tilanteessa.

Sitten toinen asia, mistä täällä ei olla keskusteltu — nyt on 2,5 tuntia puhuttu: nuorisotyöttömyys, nuorten asema tässä yhteiskunnassa nyt. Muistatte tutkimuksen 20—24-vuo-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

tiaista nuorista miehistä. Joka viides ei ole työssä eikä koulutuksessa. Ja mitä tekee hallitus, ministeri Soini? (Puhemies: Aika!) Ajaa alas nuorisotakuuta, kun pitäisi lisätä panostuksia nuorisoon... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.35 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kun vihdoinkin sain puheenvuoron, niin täytyy ihmetellä sitä, että kun me lisäämme pienituloisten ostovoimaa ja pieni- ja keskituloisten käteenjäävää tuloa, niin joku sanoo, että se on väärin lisätty, siis se määrä, se panostus, joka on lisää siihen, mitä hallitus on ollut valmis antamaan — mutta sillä tavoin, että kansanedustajan tulotasolla verotus kiristyy, kuten oikein on. Pienituloisille tarjoamme lisää prosentuaalisesti. Ja kyllä, keskipalkkainen suomalainen saa eniten käteen, näin 95 prosenttia suomalaisista palkansaajista hyötyy. Eläkeläisten verotus kevenee vielä enemmän, jotta palkansaajan ja eläkeläisen veroero kapenee lähes miljoonalla eläkeläisellä — 100 miljoonan euron panostus eläketuloihin. Keskimääräisen työeläkkeen saaja hyötyy 160 euroa vuodessa.

Nyt on siis tehtävä se valinta, onko voittaja 95 prosenttia palkansaajista ja 95 prosenttia eläkeläisistä vai 5 prosentin eliitti. Teidän vaihtoehdonne tiedetään. Perussuomalaiset puhuvat täällä lämpimästi apteekkareista. Meidän vaihtoehtomme on toinen.

16.37 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Luin viime viikolla Raimo Sailaksen elämäkerran Laman taittaja. Tästä kirjasta haluan lainata yhden kohdan. Täällä todetaan: "Oman taustapuolueensa SDP:n tilaa hän pitää surullisena. Kun SDP:ssä oli ennen talouspoliittisia kykyjä niin, että päät kolisivat, nyt realistiselle talouspolitiikalle ei tunnu olevan sijaan puolueessa." Valitettavasti tämä vaihtoehtobudjetti ristiriitoinen ja ilman vakavaa tulopohjaa on juuri osoitus siitä, että kolmen entisen valtiovarainministerin muodostama eduskuntaryhmä ei pysty tekemään realistista talouspolitiikkaa, niin kuin Sailas tässä toteaa. (Jukka Gustafsson: Eihän Sailas ollut edes nähnyt meidän vaihtoehtoa! Eihän sillä ole mitään arvoa!) Lisäksi hän täällä tietysti toteaa eräistä tämän vuosikymmenen — no, oikeastaan voi sanoa, että vuosisadan — valtiovarainministereistä pitkän luettelon ja toteaa, (Puhemies: Aika on täynnä!) että heistä ei ollut talouden saneeraajiksi ja laman taittajiksi.

16.38 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on todellakin sekä ministereitten että hallituspuolueitten kansanedustajien toimesta sanottu, että julkisen talouden tilannetta ei ymmärretä täällä opposition parissa. Ihmettelen kyllä sitä, miten tilanteessa, jossa on mahdollisuus leikata kaikkein pienituloisimmilta ja sieltä hanakasti leikataan, on sitten mahdollisuus tehdä vähennyksiä: metsälahjavähennys, perintö- ja lahjaverovähennys ja tämä epäoikeudenmukainen yrittäjävähennys. Tähän samaan kaverikapitalismiin on lisättävä hallituksen asuntopolitiikka. Siellä ollaan valmiita antamaan suoraa rahaa rakennusyhtiöille sillä varjolla, että Suomeen tarvitaan — ja todella tarvitaan — kottuhintaista asuntotuotantoa.

16.39 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on yksi tärkeä asia, mistä tänä päivänä ei ole puhuttu. Se on sinivalkoinen omistus ja yritysten kehittäminen. Kysynkin vasemmistoliitolta, kun te ehdotatte, että ansiotulot ja pääomatulot pannaan yhteen ja progression piiriin, miten te näette, miten Suomi hyötyy tästä, sillä minulla on sellainen käsitys, että pääomia karkaa Suomesta jo nyt aika paljon ulos, ja kun pääomia

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

karkaa ulos, niin yrityksiä ei välttämättä kehitetä. Meiltä jää pääomatuloja saamatta ja eri mekanismien kautta meiltä jää perintö- ja lahjaveroa saamatta. Kun teidän pitää vastuullisena puolueena tietysti vaikutusarviot esittää tässä salissa, niin minä kysyn teiltä: Miten te olette analysoineet, että kun nostatte pääomaveroa, mitä tälle rahaliikenteelle kansainvälisesti tapahtuu? Paljonko Suomesta lähtee pääomia ulos, ja miten se vaikuttaa meillä? Ja jos ette tiedä, niin arvioikaa viime vuosina lähtenyt rahamäärä miljardin tarkkuudella.

16.40 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaaleissa te, ministeri Soini, olitte vielä köyhän asialla. Lupasitte viikkoa ennen vaaleja alle 1 000 euron tulot verovapaiksi. Kysyn nyt: missä ovat toimet tämän vaalilupauksen lunastamiseksi, tai missä ovat toimet sen köyhyysohjelman tänne tuomiseksi, mitä olette luvannut? Voin sanoa, että tuolla köyhäinperällä on oltu kyllä aika ihmeissään, kannattajienne keskuudessa, tästä harjoittamastanne politiikasta. Työttömät, pienituloiset, eläkeläiset, opiskelijat, lapsiperheet ja paljon sairastavat ovat leikkauslistanne kärjessä. Nämä kaikki leikkaukset pakottavat ihmiset toimeentuloluukuille.

Esiinnyitte vaalien alla myös työmiesten ja -naisten ystävänä, ja voi kyllä sanoa näin, että työllisyyden parantamiseksi hallituksen omat toimet ovat olleet ohuet, ja valitettavan vähän on keskustelua tänä päivänäkin tässä salissa työllisyydestä käyty. SDP:n ohjelmassa sekä elinkeinopolitiikan että työllisyyden osalta on monia asioita, (Puhemies koputtaa) mihin voisi hallitus tarttua.

16.41 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! RKP:n vaihtoehtobudjettia on tässä moneen otteeseen jo kiitelty, ja itsekin yhdyn siihen puheenjohtajan arvioon, että perhevapaita tulisi nyt tällä kaudella jo ainakin suunnitella kovasti ja ehkä vasta ensi kaudella sitten toteuttaa uudistettavaksi. Esititte tuossa myöskin jo yksityiskohtia siitä, mutta jäin kaipaamaan myöskin sitä talousvaikutusta. Se ei suinkaan ole kustannusneutraali, vai mikä se teidän näkemyksenne siinä on? (Eva Biaudet: Budjetti on!)

Ihan kaikista vaihtoehtobudjeteista jäi kyllä kaipaamaan myöskin sellaista alueellista näkemystä. Tiedämme kaikki kuitenkin, että esimerkiksi biotaloudessa on meidän tulevaisuuden sampoimme, ehkä ja toivottavasti. Mikä on teidän näkemyksenne — ehkä ensimmäisenä SDP:n näkemys — siitä, (Välihuutoja) miten alueita voidaan hyödyntää paremmin koko Suomen hyväksi?

16.42 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lääkekorvauksiin suunnitellaan leikkauksia, ja olen hyvin huolissani siitä, onko pienituloisimmilla enää varaa jatkossa ostaa tarvitsemiaan lääkkeitä. On epäinhimillistä, jos ihminen joutuu valitsemaan hyvinvointi-Suomessa, ostaako ruokaa vai lääkärin määräämät lääkkeet. Sairaudet pahenevat ja syntyy uusia kustannuksia, ja sairastavien perheiden tilanne on vielä pahempi, sillä leikkausten vaikutukset kertautuvat.

Toinen iso asia, huolenaihe, ovat nämä sisäilmaongelmat, joista kärsii ainakin 800 000 suomalaista. Menetykset, paitsi inhimilliset myös menetykset kansantaloudelle, ovat merkittävät esimerkiksi työvuosien menettämisen tai koulu- ja päiväkotirakennusten jatkuvien korjauskierteiden vuoksi. Tämä on sellainen ongelmakimppu, josta todella toivoisin, että hallitus ottaa kopin ja ryhtyy toimiin.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

16.43 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On valitettavaa, että sain tämän puheenvuoron sen jälkeen, kun ministeri Soini on lähtenyt tästä salista. Hän selvästi joko ymmärsi väärin tai ei kuunnellut ensimmäistä puheenvuoroani, jonka käytin. En sanallakaan puhunut Suomen ja Yhdysvaltojen välisistä suhteista, vaan viestini ydin oli siinä, että tällaisessa epävarmassa ajassa, jossa ihmiset ovat huolissaan tulevaisuudestaan, työstänsä, siitä, miten pärjäävät, on tärkeää, että tehdään sellaista politiikkaa ja sellaisia ratkaisuja, jotka yhdistävät ihmisiä, jotka kaventavat kuilua huono- ja hyväosaisten välillä, eivät suinkaan levennä sitä. Tämä oli puheenvuoroni ydinviesti, ja toivon, että ministeri Soini lukee sen kirjallisena eduskunnan tiedoista, kun ei selvästi omassa puheenvuorossaan sitä tulkinnut oikein.

16.44 **Joakim Strand r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoittelema 72 prosentin työllisyysaste oli saavutettu vuonna 2014 Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Uudellamaalla. Kansallisia reformeja ja talouspolitiikkaa tehtäessä on hyvä muistaa, että globaalissa taloudessa seudulliset yritysklusterit ja osaamiskeskittymät kilpailevat keskenään nimenomaan globaalisti. Hallitusohjelmassa onkin hyvä maininta siitä, että osaaminen on koottava kansainvälisesti kilpailukykyisiksi keskittymiksi.

Tähän isoon kuvaan ja normienpurkufilosofiaan ei kuitenkaan oikein istu esimerkiksi laintasoinen, nimenomainen kieltä kehittää Pohjanmaan vientirannikon erikoissairaanhoidtoa. Palveluita ei jatkossakaan rahoiteta prosenttiyksikön kymmenysten kompromissikkailuilla eikä poliittisilla lehmänkaupoilla vaan huippuosaamiseen perustuvan korkean ja lostusasteen viennin kautta. Koulutus- ja tutkimusmäärärahojen leikkaukset tulisi perua erityisesti niiltä alueilta ja aloilta, joille yksityiset yritykset markkinaehtoisesti panostavat ottaen huomioon esimerkiksi Pariisin ilmastopöytäkirjan luomat älykkäiden energiaratkaisujen markkinat ja muut megatrendit.

16.45 **Laura Huhtasaari ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP haluaa perua autoveron kevennyksen, jonka perussuomalaiset lupasivat vaaliohjelmassaan. (Johanna Ojala-Niemelän välihuuto) Tuotto siitä on ollut hyvä, enkä ymmärrä, miksi tämä ei teille kelpaa. Demarit haluavat myös lisätä tehoittamaan kehitysapuun 100 miljoonaa. Perussuomalaiset leikkaavat siitä, niin kuin vaaliohjelmassamme olemme luvanneet. (Välihuutoja) Yrittäjävähennys ei tule vain suurituloisille vaan kaikille yrittäjille yhtiömuodosta riippumatta. Se on tasa-arvon kädenojennus kaikille. Tämä tällainen "make Finland great again" ei toteudu SDP:n populistisella vaihtoehtobudjetilla.

16.46 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ihan vain tiedoksi edelliselle puhujalle, että taitaapa olla ainoa, täällä populistiksi syytteli pääministeri hetki sitten eduskunnan tietopalvelua.

Mutta joka tapauksessa tämä huoli lähtee siitä, että perussuomalaiset esimerkiksi — ja koko hallitus — haluavat täällä, että autoveroa lasketaan, siihen riittää rahaa, teillä riittää mainiosti rahaa miljoonaperintöjen veronkevennyksiin, metsälahjavähennyksiin, suurituloisten veronkevennyksiin. Luulen, että perussuomalaiset ovat keksineet peilin: täysin päinvastainen kuva kuin mitä vaalien alla puhuttiin.

Nyt kysymys on siitä — ministeri Orpo, tämä kysymys kohdistuu teihin — mitä täällä on kysytty: jos SDP tarjoaa oikeudenmukaisemman verovaihtoehdon, jossa nimenomaisesti hyötyisi 95 prosenttia palkansaajista, 95 prosenttia eläkkeensaajista, ahkerat lapsiper-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

heet hyötyisivät, (Puhemies koputtaa) kaikki hyötyisivät, niin kelpaako tämä teille, arvoisa ministeri Orpo?

16.47 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailma on yhä epävarmempi, ja ihmisillä on suuri huoli niin omasta pärjäämisestään kuin lastensa tulevaisuudesta. Hallituksen budjetti valitettavasti lisää jo nyt kaikkein heikoimmassa asemassa olevien epävarmuutta. Se leikkaa sosiaaliturvasta, työttömiltä, eläkeläisiltä, opiskelijoilta, vammaisilta ja sairastavilta. Meille usein sanotaan, että ei ole vaihtoehtoja, mutta tänään me oppositiopuolueet olemme esitelleet omia vaihtoehtojamme, ja me vihreät emme omassa vaihtoehdossamme leikkaa näiltä kaikkein pienituloisimmilta, ja me osoitamme, että myös tällaisessa taloudellisesti vaikeassa asemassa, missä Suomi on, on mahdollista tehdä inhimillistä politiikkaa. Myös tulevaisuudenusko on katoamassa, koska koulutuksesta leikataan niin paljon, että yhä useampi perhe joutuu miettimään, onko enää varaa (Puhemies koputtaa) kouluttaa lapsensa niin pitkälle kuin haluaa.

16.48 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ihmettelen edelleen tuota demarien kantaa tässä veropolitiikassa. He olisivat kohottamassa pääomaveroa, joka johtaisi vääjäämättä siihen, että meidän yritykset karkaavat esimerkiksi tuonne lahden eteläpuolelle, niin kuin muuten on aika monessa tapauksessa jo käynyt. Tätkö te oikeasti haluatte? (Antti Lindtman: Niinhän tekin korotitte!)

Toinen asia on sitten esimerkiksi metsälahjavähennys, jonka edustaja Viitanen äsken mainitsi. Meillä on tällä hetkellä Suomessa käynnissä erittäin lupaava investointibuumi, investointeja metsäteollisuuteen, uusiutuvaan energiaan, valtavat mahdollisuudet luoda uusia työpaikkoja eri puolille Suomea. Metsälahjavähennys tehtiin nimenomaan sitä varten, että meillä on iso määrä perikuntia, joiden metsät eivät ole ollenkaan hoidossa, ja sieltä pitää saada puuraaka-aine liikkeelle, suomalaisille ihmisille töitä eri puolille Suomea. Kysymys ei ole mistään maaseudun ihmisten (Krista Kiurun välihuuto) tukemisesta: 75 prosenttia metsänomistajista asuu täällä suurissa kaupungeissa. Teidän hommanahan tämä on. Kannattaa ajatella vähän laajemmin, ei ole yhden porukan etu vaan on koko Suomen etu, minkä te (Puhemies koputtaa) olette valitettavasti unohtaneet.

16.49 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuli vähän yllättäen, mutta... (Naurua) Kolme tuntia olen odottanut tässä puheenvuoroa. (Välihuutoja)

Mitä nyt hallitus on tehnyt tässä? Se on ottanut vähän miesten otteita siitä entisestä jäämästä, minkä sosialismi on jättänyt tänne meille perinnöksi, sillä nimittäin se on iskenyt (Välihuuto vasemmalta) — sosialismi nimenomaan — yrityselämän rattaisiin, ja mikään ei pelaa enää. Elikkä me velkaannuimme, vientiteollisuus lähti meiltä pois. Viime kaudella muun muassa tuotantoa siirtyi ulkomaille niin, että arviolta jopa 70 prosenttia suomalaisista yrityksistä oli lähtökuopissa. Tämä oli sosialismin saavutuksia, ja nyt niitä parannellaan täällä. Sieltä ne työpaikat tulevat, sieltä kasvaa talous, sieltä tulee se jaettava, (Puhemies koputtaa) mitä pannaan sinne julkisellekin puolelle, (Välihuutoja) mitä... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt debatti on siinä vaiheessa, että myönnän vielä puheenvuorot seuraaville edustajille: Östman, Henriksson, Andersson, Niinistö ja Lindtman. Sen jälkeen ministeri Orpolle puheenvuoro.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

16.51 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kun tämä hallituskausi alkoi, niin yksi suurimmista haasteista oli se, miten saataisiin yhteiskuntasopimus aikaiseksi. Sitten nähtiin, miten jäykät työmarkkinat meillä on tässä maassa, ja myöhemmin se muuttui sitten kilpailukykyisyydeksi, joka on hyvä askel eteenpäin, mutta ei se vielä ole ihan riittävällä tasolla.

Muun muassa näistä syistä kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on tehnyt esityksen omassa vaihtoehtobudjetissaan, että yritetään sitten puuttua tähän rahoitusjärjestelmään sikäli kuin meillä on jäykät työmarkkinat. On todettu moneen otteeseen, että nämä järjestöt eivät tahdo tulla toimeen, ja jos tulevat, niin pitää mennä niin monen neuvottelukierroksen kautta. Siksi pyytäisin ihan valtiovarainministeriltä lausunnon, kun katsotte sivulta 6, missä meillä nämä on, ay-jäsenliikkeen (Puhemies koputtaa) maksun verovähennysoikeuden puolittamisen mutta myöskin työnantajajärjestöjen verovähennysoikeuden poistamisen kokonaan, olisiko tämä yksi keino eteenpäin.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Pidetään kiinni tästä minuutin ajasta.

16.52 **Anna-Maja Henriksson r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti ministeri Soini ehti lähteä. Olisin myös kertonut hänelle, kun hän ei ilmeisesti ollut huomannut, että RKP myös panostaa harmaan talouden torjuntaan 20 miljoonaa euroa ja laskemme, että sieltä tulee nyt ainakin 40 miljoonaa euroa takaisin. Se on vaatimaton toive, mutta me uskomme kyllä siihen. Tässä nimittäin on kyse siitä, että panostamalla harmaaseen talouteen me pystymme myös puolustamaan niitä rehellisiä yrittäjiä, jotka meillä on tässä maassa, ja heitä pitää aina puolustaa.

RKP lähtisi myös korottamaan kotitalousvähennystä. Se loisi uusia työpaikkoja, ja se myös vähentäisi harmaata taloutta.

Sitten tästä perhevapaa uudistuksesta. Edustaja Elsi Katainen, meillä on selvät laskelmat, perustuvat eduskunnan tietopalveluun. Se maksaisi 177 miljoonaa euroa ensi vuonna. Se mahtuu tähän vaihtoehtobudjettiin, ja tämä on arvovalinta.

16.53 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin olisin mielelläni vastannut suoraan ministeri Soinille, kun hän tässä arvosteli oppositiota hyvin maltillisista esityksistä, mitä tulee harmaan talouden torjuntaan. Ministeri Soini nimittäin ilmeisesti ei ole tietoinen siitä, että perussuomalaiset omassa vaihtoehtobudjetissaan vuodelle 2015 esittivät 15 miljoonan lisäpanostuksia, jolloin odottivat saavansa 150 miljoonaa euroa tuottoja lisää. (Paavo Arhinmäki: Oho!)

Mutta, valtiovarainministeri Orpo, kysyn nyt kolmatta kertaa tämän kilpailukykyisyyden kokonaishintaa julkistaloudelle. Onko siis tosiaan niin, että tämä työmarkkinasopimus, joka leikkaa työntekijöiden palkkoja kilpailukyyn nimissä ja joka kohtelee julkisen sektorin työntekijöitä erityisen epäoikeudenmukaisesti, kaiken lisäksi lisää julkistalouden epätasapainoa 2 miljardin euron verran?

16.54 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä metsälahjavähennyksen kautta tuli kiinnostava kysymys siitä, miten kasvua ja työllisyyttä ja tulevaisuutta luodaan Suomelle niin, että taloutta uudistetaan ja saadaan menestystä kansainvälisessä kilpailussa. Tämä hallitus ei itse asiassa uudista rakenteita eikä uudista taloutta. Te puhutte siitä, mutta se, mitä te teette, on se, että te leikkaatte keskeisistä tulevaisuuden pa-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

nostuksista koulutuksen kautta. Sekään ei ole järjestelmäremontti, se on leikkaus. Sitten sen lisäksi te teette lähinnä lisää verovähennyksiä erilaisille edunsaajaryhmille. Kun minä olen keskustellut yrittäjien kanssa, mikä heille on kasvun suurin este, millä he parantavat kilpailukykyään, niin silloin tulee aina eteen se, että työllistämisen pitäisi olla helpompaa — työn hinta, työn verotus, se, että pystytään sovittamaan yhteen erilaiset joustavat käytännöt. Elikkä paikallisen sopimisen suuntaan pitäisi edetä niin, että työnantajat ja työntekijät, molemmat, saisivat itselleen hyviä joustoja (Puhemies koputtaa) sitä kautta. Tämä on se pääviesti, ei se, (Puhemies koputtaa) että saadaan uusia verovähennyksiä, jotka ovat myös aika kalliita valtiolle. (Eduskunnasta: Minne unohtui markkinatalous?)

16.55 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta ja erityisesti valtiovarainministeriä, joka oli täällä meidän kanssamme koko tämän keskustelun ajan. Parlamentaariseen demokratiaan kuuluu se, että hallitus esittää oman vaihtoehdonsa ja oppositio esittää oman vaihtoehdonsa. Ja vaikka tässä nyt sitten voi sanoa, että sapelit lensivät ilmassa, niin minä luulen, että tästä jäi kuitenkin jotain käteen. Vedän vähän yhteen: Tuloerot — hallitus ei pystynyt kiistämään sitä, että hallituksen mallissa tuloerot kasvavat, SDP:n vaihtoehdossa tuloerot pienenevät. (Eduskunnasta: Näin on!) Toinen asia, mitä hallitus ei pystynyt kiistämään, vaikka kritiikkiä tuli, on se, että nämä työllisyysvaikutukset SDP:n vaihtoehdossa tuovat maltillisesti arvioiden 38 000 työpaikkaa lisää. Ja myöskään sitä hallitus ei pystynyt kiistämään, että me olemme tuoneet kaiken tämän jälkeen vaihtoehdon, joka ottaisi vähemmän velkaa.

Mutta yksi asia jää vielä ilmaan. Kun ette ole suostuneet vastaamaan, kelpaako malli, jossa 95 prosentille palkansaajista ja eläkkeensaajista jää enemmän käteen rahaa, niin kysyn: päteekö tässä vanha sanonta, että hiljaisuus on myöntymisen merkki? (Toimi Kaanniemi: Ei päde! — Eduskunnasta: Hyvä kysymys!)

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Orpo, 3 minuuttia.

16.57 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Aloitetaan vastauksilla ja jatketaan sitten sen kiittelyn puolelle.

Ensinnäkin hallituksen veroratkaisuilla jokaisen palkansaajan verotus kevenee, jokaisen eläkkeensaajan verotus kevenee. Ja mistä se perusmalli tulee? Se lähti siitä kiky-sopimuksen ratkaisusta. Minusta tämä on työn tekemiseen kannustava. Minä olen sanonut ennenkin täällä, että kyllä meillä Suomessa myöskin on maailman kovin progressio. Kyllä sekin täytyy joskus tunnustaa, ja siksi pidän oikeudenmukaisena sitä 0,6:n tasaista ratkaisua. Mutta sen päällehan tulee 450 miljoonan työtulovähennys, jossa kaikkein pienimpiin ansiotuloihin vaikutetaan ja sitä kautta työn vastaanottamisen kynnykseen ja myöskin työn verokiilaan. Kyllä ne ihan samansuuntaisia ovat. Tietenkin oppositio tekee vähän enemmän, eikös niin?

Mutta mitä tulee velkaantumisen taittamiseen, niin minusta siellä teillä on ongelma siinä, mistä ne tulot tulevat. Se on iso ongelma, sehän on satojen miljoonien aukko. Sitten toisaalta on se 350 miljoonan Sitran ryöstö ja 60 miljoonaa Suomen Pankista, nämä ovat myöskin kiistattomia. (Krista Kiurun välihuuto)

Mutta, arvoisat kansanedustajat, minäkin haluan kiittää siitä, että me käymme nyt keskustelua, ja meillä onneksi näitä tilaisuuksia varmasti vielä on runsaasti tässä syksyn ja loppuvuoden aikana, (Paavo Arhinmäki: Kikyn hintalappu!) budjettikeskustelujen aikana, ja

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

me ehdimme palaamaan näihin kaikkiin tehtyihin kysymyksiin ja (Paavo Arhinmäen välihuuto) kaikkiin tarvittaviin vastauksiin myöskin.

Kikystä: se on ehdottomasti hieno asia, ja on ollut mukava Brysselissä kertoa, että Suomessa on vielä yhteiskunta, jossa pystytään tekemään tällainen ratkaisu, joka on täysin poikkeuksellinen — vai mitä, edustaja Ihalainen?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, nyt siirrymme puhujalistaan. Edustaja Sarkkinen. — Ja etukäteen varatut puheenvuorot ovat 5 minuutin pituisia maksimissaan.

16.58 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Poliitikassa on aina vaihtoehtoja, politiikka on vaihtoehtojen taidetta. Hallituksen esitys valtion talousarvioksi on yksi mahdollinen vaihtoehto mutta ei missään nimessä ainoa mahdollinen vaihtoehto. Tänään oppositiopuolueet ovat esitelleet omia vaihtoehtojaan ensi vuoden talousarvioksi ja vaihtoehtoksi Sipilän hallituksen politiikalle.

Hallituksen esitys 100-vuotiaan Suomen budjetiksi vuodelle 2017 on monin paikoin kaaria luettavaa, sillä budjetti nakertaa ja romuttaa monia suomalaisen yhteiskunnan peruseräitteitä ja vahvuuksia. Hallitus tuntuu hyljänneen suomalaisen yhteiskunnan peruseräitteet ja vahvuudet, joita ovat tasainen tulonjako, koulutukseen ja tutkimukseen panostaminen sekä heikoimmista huolehtiminen. On surullista ja murheellistakin, että 100-vuotiaasta Suomea juhlietaan budjetilla, joka lisää tuloeroja, ottaa köyhiltä ja antaa rikkaille ja leikkaa osaamisesta ja koulutuksesta kovalla kädellä.

Vasemmiston vaihtoehtobudjetin peruseräitteet ovat tulo- ja varallisuuseroja kaventava ja työllisyyttä tukeva talouspoliittinen linja, osaamista ja talouden uudistumista tukeva koulutus- ja tutkimuspolitiikka sekä köyhyyttä vähentävä sosiaalipoliitiikka. Me haluamme rakentaa oikeudenmukaista ja uudistuvaa 100-vuotista Suomea. Toisin kuin hallitus, me emme leikkaa opiskelijoilta, eläkeläisiltä, sairailta tai lapsiperheiltä. Me emme leikkaa vanhustenhoivasta, lääkekorvauksista, koulutuksesta emmekä tutkimuksesta. Sen sijaan me haluamme korottaa pääomien verotusta ja perua hyvätuloisille suunnatut veronkevennykset. Kyse on valinnoista. Toisin kuin hallitus, me emme ota köyhiltä ja anna rikkaille. Hallituksen rikkaita suosiva verolinja ei ole mikään pakko, se on ideologinen valinta. Samojen taloudellisten reunaehtojen puitteissa voidaan tehdä erilaista politiikkaa.

Arvoisa puhemies! Hallitus esittää valtavia leikkauksia opintotukeen. Minkään muun perusetuuden tasosta ei leikata yhtä paljon kuin opintotuesta. Hallitus esittää korkea-asteen opintotuen tason laskemista 250 euroon nykyisestä 336 eurosta eli yli 80 euron kuukausittaisista leikkausta jo valmiiksi pienituloisille ihmisille. Lisäksi hallitus esittää opintotuen enimmäismäärän rajaamista korkeakouluopintojen osalta 10 kuukaudella. Jo ennestään pienen opintotuen leikkaus on hallituksen poliittinen arvovalinta ja jatkaa sivistys- ja koulutusvihamielistä linjaa. Hallitus puhuu velkaantumisen taittamisen tärkeydestä mutta ei valtavista leikkauksista huolimatta onnistu taittamaan velkaantumista vaan lisää valtionvelkaa ensi vuonna 6 miljardia euroa. Mutta prosessin aikana kuitenkin pakotetaan myös opiskelijat velkaantumaan. Opintotuen leikkaus on omiaan myös lisäämään koulutuksen periytymistä ja eriarvoisuutta, ja siihen Suomella ei pienenä kansakuntana olisi kyllä varaa.

Koulutukseen ja tutkimukseen suunnatut leikkaukset on monen asiantuntijan suulla todettu vastuuttomaksi ja työllisyyden ja talouskehityksen kannalta tuhoisaksi politiikaksi. Vastuutonta ja huonoa työllisyyspolitiikkaa on myös tutkimus- ja tuotekehitystoiminnasta leikkaaminen. Yritysten tutkimus- ja kehitystoimintaan suunnatut tuet ovat kaikista tehok-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

kaimpia yritystukia, mutta silti juuri niistä leikataan kovalla kädellä, samalla kun lisätään tehottomampia yritystukia. Tässä ei ole juurikaan järkeä. Vasemmiston vaihtoehtobudjetissa perutaan opintotukeen ja koulutukseen suunnatut leikkaukset ja lisätään yritysten innovaatio- ja tuotekehitystukia, joilla on tutkimuksen mukaan kaikista parhaat työllisyys- ja talousvaikutukset.

Kaikista epäinhimillisimpiä ovat kuitenkin ehkä leikkaukset vanhustenhoidosta. Se tarkoittaa, että on vähemmän hoitajia vanhusta kohti, vähemmän inhimillistä kohtaamista, ja heikompaa hoivan laatua. Kaikki me tiedämme, että jo nyt hoitajat ovat tiukilla eikä vanhustenhoidosta ole varaa leikata. Samaan aikaan kun vanhustenhoivasta leikataan, annetaan suurituloisille kohdistuvia perintöveron kevennyksiä. Tämä on karua arvopolitiikkaa.

Nämä luetellut leikkaukset eivät ole pakko vaan valinta. Ne voitaisiin perua perumalla rikkaille suunnattavat veronkevennykset.

Arvoisa puhemies! Me emme halua olla mukana hallituksen talkoissa, joissa pienituloiset tekevät kaikki työt samalla kun suurituloiset nauttivat kaikki talkoihin varatut eväät. Vasemmisto lähtee siitä, että tämä maa ei nouse pienituloisilta ja sairailta leikkaamalla vaan panostamalla osaamiseen, koulutukseen ja työllisyyteen.

17.04 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! Suomen talouden suurin riski on, että työllisyyttä lisäävät rakenneuudistukset eivät etene ja taloutta sopeutetaan vain menoleikkausten keinoin. Tämän tien päässä on tulopohjan rapautuminen, työttömyyden ja siitä koituvien kustannusten kasvu ja toinen toistaan seuraavat leikkauspäätökset. Jotta tämä negatiivinen kierre saadaan estettyä, tarvitaan työllisyyttä tukevia rakenneuudistuksia ja niitä tukevia kasvuinvestointeja. Kun korot ovat matalat ja työttömyys suurta, kannattaa korjata homekouluja ja rakentaa raiteita. Se luo ihmisille työpaikkoja ja tuottaa valtiolle verotuloja.

Vihreät ehdottavat määrärajoista huojennusta myös ensimmäisen työntekijän palkan sivukuluihin. Se helpottaa konkreettisesti yrittäjiä ja mahdollistaa uuden työvoiman palkkaamisen. Huojennus palkan sivukuluissa auttaa yritystä kasvamaan, se luo työpaikkoja, kasvua ja verotuloja. Kun rahat ovat vähissä, erilaiset vähennykset tulee kohdistaa tukemaan työllisyyttä, ei tehottomasti kaverikapitalismin keinoin.

Ilmastonmuutosta on pakko hidastaa, sillä muuten emme voi enää elää tässä yhteiskunnassa. Tarvitsemme aktiivisia toimia. Vihreiden arvovalinta on pyrkiä hidastamaan ilmastonmuutoksen etenemistä, ja sen teemme leikkaamalla muun muassa ympäristölle haitallisia tukia. Meidän mielestämme kaivosten verovaroin tuetut sähkölaskut eivät ole perusteltuja. Meidän mielestämme perusteltua on elää maapallon kantokyvyn rajoissa.

Perustulo purkaa kannustinloukkuja ja kannustaa toimeliaisuuteen. Se mahdollistaa työn vastaanottamisen ilman pelkoa elintärkeiden tukien menettämisestä. Perustulo on sosiaaliturvan uudistus muuttuvan työelämän tarpeisiin. Siksi vihreät haluavat kokeilla perustuloa kunnolla ja esittävät siihen lisää määrärahoja.

Nykyisenlaiset saastuttavalle teollisuudelle kohdistetut yritystuet eivät edistä teollisuuden uudistumista. Suomen on katsottava eteenpäin. Talouden kasvu nojaa maamme kykyyn uudistaa taloutta ja yritystoimintaa. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT on arvioinut, ettei nyt maksettava teollisuuden energiaverojen palautus paranna kilpailukykyä.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Arvoisa puhemies! Vihreiden vuoden 2017 vaihtoehtobudjetti jatkaa linjaa, jossa korvataan koulutukseen kohdistuvat leikkaukset ympäristölle haitallisten tukien leikkaamisella. Näin siksi, että on aina fiksumpaa leikata jostain haitallisesta kuin hyödyllisestä.

Politiikka perustuu aina arvovalintoihin. Hallitus on esitellyt omansa, nyt on vaihtoehdon vuoro tulla nähdyksi ja kuulluksi. Talouden kasvu nojaa tuottavuuteen. Tuottavuutta voidaan parantaa uusilla innovaatioilla, osaavilla työntekijöillä sekä tutkimuksella ja tuotekehityksen keinoin. Tämän vuoksi ei ole järkevää leikata suoraan potentiaalisesta kasvustamme. Tuottavuuden kasvu edellyttää myös kykyä ja rohkeutta uudistua. Jos tahdomme lisätä talouden tuottavuutta ja sen myötä kestäväen kasvun edellytyksiä, talouttamme ja sen rakenteita on välttämätöntä uudistaa vanhaa säilyttävästä pro business -ajattelusta uutta luovaan pro market -ajatteluun nojaavaksi. Tässä vaihtoehtobudjetissa otetaan pieniä mutta merkittäviä ensiaskelia kohti tulevaisuuden kestävää kasvua, mutta työtä riittää vielä moneksi vuodeksi.

Arvoisa puhemies! Työllisyysasteen myötä nousemme tai kaadumme. Työllisyysasteemme määrittää taloudellisen sopeutuksen määrän. Olemme hallituksen kanssa samaa mieltä työllisyysastetavoitteen tärkeydestä; keinoista sen saavuttamiseksi emme ole samaa mieltä hallituksen kanssa. Budjetin yhteydessä hallitus esitteli myös monia hyviä ja kannatettavia toimia työllisyyden kohentamiseksi. Näistä esimerkkeinä mainittakoon työttömyysetuuksien käyttötarkoituksen laajentaminen, viisi uutta liikennehanketta ja lisäraha perusväylänpitoon. Varsinainen työllisyyspaketti odottaa sen sijaan vielä tekeytymistään, ja yleinen ekonomisti-arvio on se, että nykyisillä toimilla hallitus ei tule tavoittamaan 72 prosentin työllisyysastetavoitettaan. Tuohon työllisyystavoitteeseen päästäksemme tarvitaan sekä lyhyen että pitkän aikavälin toimia. Tarvitsemme laajempien rakenteiden uudistamista, mutta kyllä myös budjettiratkaisuilla on merkitystä.

17.09 Mats Nylund r: Värderade herr talman, arvoisa herra puhemies! Svenska riksdagsgruppen har alltid betonat att statsekonomin ska skötas ansvarsfullt. Därför bygger vi vår alternativa budget på samma låntagningsbehov som regeringens budget. Vi lånar inte mer, men vi prioriterar våra samhällssatsningar annorlunda. Vi satsar på utbildning och på en tämligen radikal familjepolitisk helhetsreform. Också med vår skattepolitik vill vi motivera till arbete och företagande. Målet med beskattningen bör alltid vara att samla in tillräckligt med pengar för att kunna upprätthålla vårt nordiska välfärdssamhälle. Vi föreslår en skatteväxling som går längre än regeringen i målsättningen att sänka skatten på arbete. Vi höjer mervärdesskatten försiktigt med 0,5 procentenheter och vi använder de drygt 400 miljoner euro som vi får in på momshöjningen till inkomstskattelättnader över hela linjen, men också på andra åtgärder som särskilt stärker låginkomsttagares och pensionärers disponibla inkomster. Och här vill jag tydligt framhålla att vi med hjälp av riksdagens utredningstjänst har byggt upp vår skatteväxling så att inkomstklyftorna inte växer utan köpkraften stärks hos alla samhällsgrupper.

Arvoisa puhemies! Mielestämme hallitus tekee oikein vahvistamalla kaikkien kansalaisten ostovoimaa alentamalla työn verotusta. Hallituksen tuloverohelpotukset ovat osittain hyvitystä sille, että työeläkevakuutusmaksuja on siirretty palkansaajille.

Haluamme lisätä ostovoimaa enemmän kuin mitä hallitus tekee. Me esitämme verouudistusta, jossa vähennetään työn verotusta ja siirretään verotuksen painopistettä kulutukseen. Esitämme, että arvonnäisäveroa korotetaan varovasti, 0,5 prosenttiyksiköllä, ja tulove-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

rotusta vähennetään vastaavassa määrin noin 400 miljoonalla eurolla. Arvonlisäveron korotuksesta saatavat reilut 400 miljoonaa käytämme kautta linjan tehtäviin tuloverohelpotuksiin sekä muihin toimenpiteisiin, jotka vahvistavat erityisesti pienituloisten työntekijöiden ja eläkeläisten tuloja. Ryhmän toimeksianto eduskunnan tietopalveluun oli, että verouudistus toteutetaan niin, että yhteiskunnan tuloerot eivät kasva. Siksi merkittävä osa verohelpotuksista käytetään päiväraha- ja eläketuloihin.

Arvoisa puhemies! Nyt vaaditaan monta vahvaa toimenpidettä, jotta saadaan Suomen talous nousuun. Yksi ruotsalaisen eduskuntaryhmän kymmenestä kohdasta työllisyyden parantamiseksi on, että korotetaan kotitalousvähennystä. Esitämme, että kotitalousvähennyksen maksimimäärä nostetaan 3 000 euroon, ja vähennettävää osuutta korottamalla 60 prosenttiin lisätään verotuloja, tuetaan yrittäjiä ja kannustetaan naisvaltaisia palveluyrittäjiä. Samalla ehkäisemme harmaata taloutta.

17.12 **Eva Biaudet r:** Ärade talman! Ett gemensamt ansvar för våra barn, för jämställdhet, för jämlikhet, låt vara att det är frågan om kvinnors ställning eller ensamkomna flyktingbarn. Det har varit traditionellt en tradition i Finland att det här också angår samhället och att det också är på politikernas, på regeringens ansvar att stå för det här. Och jag hoppas innerligt att regeringen inte avstår från sådant här, ett sådant här sätt att tänka, även om statsministern kanske i många ord i dag fann likheter med den nyvalda presidenten i USA:s bakgrund.

Hallituksen budjettiesitys sisältää monia arvovalintoja, jotka eivät liity siihen sinänsä hyväksyttävään tavoitteeseen, että talouskehitystä ei perusteta jatkuvalla julkisen velan kasvattamiselle. Opposition kritiikkiin on liian helppo vastata viittaamalla tähän yleislinjaukseen. Budjettikirja ei ole pelkkä kamreerien harjoitus vaan ohjaa talouskehitystä ja yhteiskunnan muuttumista hyvinkin poliittisista arvoista lähtien.

Sanotaan, että suurin poliittinen jakolinja tänään on ennen kaikkea yhtäältä nationalistisen politiikan ja toisaalta kansainvälistymiseen ja monikulttuurisuuteen pyrkivän politiikan välillä. Selvää on, että hallituksen politiikka edustaa ensimmäistä, impivaaralaista suuntausta, josta suhtautuminen maahanmuuttoon on räikein esimerkki. Tämä politiikka, jossa pyritään tekemään Suomesta mahdollisimman vähän houkutteleva maa, jossa muukalaispelko saa ylivallan ja heijastuu jopa meidän oikeusvaltioperiaatteemme rapauttamiseen ja kv-ihmisoikeussopimuksien halveksintaan, heikentää meidän talouskehitystämme moniksi vuosiksi eteenpäin. Ilman määrätietoista maahanmuuton lisäämistä emme saa talouttamme kasvuun. RKP esittää omassa budjetissaan kiintiöpakolaisten määrän nostamista 2 005:een ja myöskin tuntuja korotuksia kehitysapuun.

Kun arvioi budjettikirjaa naisen silmin, ei voi olla ihmettelemättä sitä, että hallitus ei juuri ole arvioinut poliittisia linjauksiaan tasa-arvonäkökulmasta. Jos sukupuolivaikutusten arviointia olisi tehty, olisi mahdollisesti arvioitu puuttuvia panostuksia naisten työmarkkina-aseman parantamiseksi vakavammin. Naisten työllisyysaste on, toisin kuin miesten, viime aikoina laskenut, ja palkkaero uhkaa jopa kasvaa entisestään. Tämä antaa aihetta epäillä hallituksen mahdollisuuksia onnistua tavoitteessaan nostaa yleistä työllisyysastetta 72 prosenttiin. Samalla koulutusleikkaukset ovat omiaan vaikeuttamaan nuorten työllistymistä pitkiksi ajoiksi eteenpäin, ja lasten päivähoidon laadun heikentäminen ajaa vielä useammat lapset varhaiskasvatuksen ulkopuolelle heikentäen näiden näkymiä onnistua koulussa ja sosiaalista osaamista yleisemminkin ja pitää äidit visusti kotona.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Naisten työmarkkina-aseman parantamiseksi hallitus tekee pienen aloitteen tukemalla äitiysvapaasta aiheutuvia kustannuksia 2 500 eurolla. Mutta todellinen muutos tilanteeseen saadaan vasta, kun vanhempainvapaat lainsäädännön kautta jaetaan tasaisemmin vanhempien välillä 6+6+6-mallin mukaisesti. Lainsäädännöllä voidaan vaikuttaa perheen valintoihin. Kun isälle on nimenomaisesti ohjattu osa vanhempainvapaista, niin isät käyttävät niistä melkein 30 prosenttia. Niistä olemassa olevista vanhempainvapaista, joissa ei ole tätä isä-liitettä, isät käyttävät alle 10 prosenttia. Me tarvitsemme lainsäädännön muuttamista.

Pitkällä kotihoidon tuella kannustetaan vielä tämän lisäksi äitejä jäämään kotiin, ja se heikentää heidän taloudellista asemaansa koko heidän elämänsä ajan ja myöskin heidän asemaansa työmarkkinoilla. Jos hallitus haluaa, se voisi todellisuudessa nostaa naisten työllisyysastetta aika nopeastikin turvaamalla varhaiskasvatuksen laadun ja laajuuden sekä jakamalla perhevapaat, vanhempainvapaat, tasan. Tämä ei ole rakettitiedettä. RKP ehdottaakin myös kaikille yli 3-vuotiaille (Puhemies koputtaa) oikeutta maksuttomaan varhaiskasvatukseen. — Saanko viimeisen lauseen sanoa? Kiitoksia.

Naisiin kohdistuva väkivalta maksaa EIGEn selvityksen mukaan Suomelle jopa 2 miljardia vuodessa töistä poissaoloina. RKP ehdottaa siksi, että panostamme turvakotiverkostoon 15 miljoonalla luomalla 25 uutta turvakotia. — Kiitoksia.

17.18 Veronica Rehn-Kivi r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Finland har redan i många år stått inför ekonomiska utmaningar och dessa utmaningar ser ut att fortsätta en god tid framöver. Svenska riksdagsgruppen visar i sin alternativa budget att det går att föra en ansvarfull ekonomisk politik i dessa utmanande tider. Vi behöver inte göra kortsiktiga nedskärningar i bistånd, utbildning och studiestöd. Vår alternativa budget ökar inte lånebördan mer än vad regeringens budgetförslag gör. Det går alltså att prioritera annorlunda, men det behövs visioner, mod och vilja att genomföra strukturella förändringar och långtidsa satsningar. I stället för att skära vill vi reformera och investera i Finlands framtid. Det finns ett bättre alternativ.

En av valperiodens viktigaste prioriteringar måste vara sysselsättningen. Nya jobb leder till bättre ekonomi och välfärd. Det är endast genom jobb och hög sysselsättningsgrad som vi på lång sikt kan trygga välfärdssamhället. Regeringens målsättning att skapa 110 000 nya jobb och höja sysselsättningsgraden till 72 procent är rätt och konkurrenskraftsavtalet en bra början till det. Tyvärr verkar regeringen ändå nöja sig med detta trots att beräkningar visar att konkurrenskraftsavtalet inte ensamt räcker till för att skapa tillräckligt med nya jobb. Vi behöver se över våra strukturer på arbetsmarknaden och tänka i nya banor.

Arvoisa puhemies! Hallituksen on nyt uskallettava uudistaa rakenteita, poistaa turhaa byrokratiaa ja vähentää kannustinloukkuja työmarkkinoilta. Kehotankin hallitusta lukemaan ruotsalaisen eduskuntaryhmän 10 kohdan ohjelman työllisyyden parantamiseksi.

Sen lisäksi, että tarvitsemme lisää työpaikkoja, meidän on myös huolehdittava jo työssä käyvien työhyvinvoinnista ja jaksamisesta. Siksi peräänkuulutamme kansallista paremman työhyvinvoinnin ohjelmaa. Taloutemme menettää vuosittain jopa 25 miljardia euroa työkyvyttömyyseläkkeiden, sairauspoissaolojen, sairaana työskentelyn ja työtapaturmien takia. Panostaminen työhyvinvointiin vaikuttaa suoraan yritysten tuottavuuteen ja siten koko maan talouteen. Yrityksissä, jotka panostavat henkilöstön jaksamiseen ja viihtyvyyteen, työntekijät ovat motivoituneita ja myötävaikuttavat siten yrityksen menestymiseen.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Sama koskee tietenkin julkisen puolen työnantajia. Henkilöstötuottavuutta ei paranneta kurittamalla ja kepillä vaan luottamuksella ja porkkanoilla. Näin säästämme sekä yhteiskunnan että yrityksien varoja.

Arvoisa puhemies! Vaikka sairauspoissaolot koettelevat määrällisesti eniten yksityistä sektoria, on julkisella puolella vielä paljon tehtävää työhyvinvoinnin parantamiseksi ja korkeiden poissaololukujen vähentämiseksi. Hallitus voisikin näyttää hyvää esimerkkiä työhyvinvoinnin merkityksestä tuottavuudelle ja osoittaa, että työntekijöistä välitetään, perumalla kaavaillut leikkaukset vanhustenhuollon hoitajamitoituksesta. Tiedämme, että hoitajilla on jo tällä hetkellä suuria vaikeuksia huolehtia kaikista vanhuksista niin hyvin kuin he toivoisivat, että vaihtuvuus alalla on suurta nimenomaan kuormittavuuden takia. Panostamalla työhyvinvoinnin ohjelmaan voidaan asettaa standardeja ja käytäntöjä, jotka hyödyttävät ja auttavat sekä julkista, yksityistä että kolmannen sektorin työyhteisöä.

Värderade talman! Välmående på arbetsplatsen innebär även jämställdhet på arbetsplatsen. Familjeledigheterna bör reformeras och män ska i allt högre grad uppmuntras att ta ut pappaledigheter och delta i familjelivet. Vi kan med nytänkande skapa en jämlikare arbetsmarknad där familj och barn inte automatiskt gör kvinnor till mindre attraktiva arbetstagare. Det ska inte vara kvinnornas sak att på arbetsplatsen vara osäkra eller rädsla för att det kanske inte finns ett jobb att återvända till efter föräldraledigheten.

Värderade talman! Bättre arbetshälsa skulle spara samhället miljarder samtidigt som det förbättrar individers livskvalitet. Välmående på arbetsplatsen återspeglas även i det privata livet, i relationer och i familjens välmående och i vardagen. Att satsa på arbetsvälmåendet är en satsning på hela samhället där Finland inte har något att förlora, bara att vinna.

17.23 Thomas Blomqvist r: Värderade herr talman! Svenska riksdagsgruppens alternativ till budget för 2017 visar att det även i ekonomiskt svåra tider är möjligt att prioritera och göra val. Vi anser att endast genom en hållbar tillväxt och hög sysselsättningsgrad kan välfärdssamhället garanteras på lång sikt. Svenska riksdagsgruppen har därför presenterat tio punkter för att förbättra sysselsättningen. En av de viktigare åtgärderna är att skapa nya arbetsplatser i små och medelstora företag med hjälp av lokala avtal. Genom att tillåta och tillämpa lokala avtal i större utsträckning gör vi det lättare för mindre företag att anställa. Finland har förutsättningar att vara en föregångare gällande hur enkelt det ska vara att anställa och att anlita tjänster både för företag och privatpersoner.

Arbete ska alltid vara lönsamt och det ska vara den primära utkomstkällan. Skyddsnäten ska ändå vara effektiva och snabbaktiverande vid tillfälliga avbrott i arbetslivet. Vi vill arbeta för en effektiv arbetsmarknad med hög sysselsättningsgrad, ömsesidigt förtroende, tydliga regler och få konflikter. Vi måste motarbeta flitfällor och andra trösklar som gör det olönsamt att ta emot arbete. Det ska vara enklare att växla mellan företagande, lönearbete, arbetslöshet, deltidsarbete, föräldraledighet, studier och pension. En annan viktig åtgärd för att främja sysselsättningen är att höja hushållsavdraget. Genom att höja det övre taket för hushållsavdraget till 3 000 euro och den avdragbara andelen av hushållsavdraget till 60 procent ökar vi skatteintäkterna, stöder företagsamhet, sporrar kvinnodominerade serviceyrken och förbättrar sysselsättningen. Samtidigt förbättrar vi egenföretagarnas möjligheter att verka och motverkar den grå ekonomin.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Arvoisa puhemies! Mielestämme koulutus, tutkimus ja sivistys ovat avain Suomen menestykseen myös tulevaisuudessa. Meidän on panostettava osaamiseen ja koulutukseen, jotta Suomi voi menestyä kansainvälisesti ja voimme säilyttää kilpailukykyämme. Siksi emme voi hyväksyä hallituksen valtavia leikkauksia yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitukseen. Emme myöskään hyväksy yliopisto- ja ammattikorkeakouluindeksien jäädyttämistä tai leikkauksia Tekes-tutkimusmäärärahoihin. Varjobudjetissamme emme tee hallituksen tavoin leikkauksia vaan panostamme noin 130 miljoonaa enemmän kuin hallitus korkeakouluihin. Lisäämme myös vapaan sivistystyön ja peruskoulun laadun parantamiseen tähtääviä määrärahoja. Mielestämme hallituksen 190 miljoonan euron leikkaukset ammatillisesta koulutuksesta ovat mahdottomia toteuttaa opetuksen laatu säilyttäen, ja ne johtavat lisäksi merkittävään eriarvoisuuteen eri alueiden ja niiden asukkaiden välillä. On olemassa ilmeinen vaara, että koulutustarjonta heikkenee merkittävästi monilla alueilla. Olemme erityisen huolissamme siitä, että hallitus ryhtyy leikkaamaan voimakkaasti juuri ammatillisesta koulutuksesta ilman huolellista suunnitelmaa leikkausten toteuttamisesta. Panostamme kaiken kaikkiaan noin 200 miljoonaa euroa enemmän koulutukseen ja tutkimukseen kuin hallitus.

Arvoisa puhemies! Opintorahaan perustuva opintotuki on edistänyt nuorten mahdollisuuksia opiskella taloudellisesta taustasta riippumatta. Opintotuen ansiosta useampi sellainen nuori, joka ei tule akateemisesta perheestä, on hakeutunut korkeakouluun. Nyt hallituksen leikkauspolitiikka murentaa tätä hyvää kehitystä. Valitettavasti tämä havainnollistaa selkeästi hallituksen arvomaailmaa. Me emme hyväksy hallituksen opintotukileikkauksia. Haluamme säilyttää korkeakouluopiskelijoiden opintotuen nykyisellä tasolla ja esitämme tätä myös varjobudjetissamme. Samalla emme halua, että opiskelijoita rangaistaan, jos he tekevät töitä. Siksi esitämme, että opintotuen tuloja korotetaan 50 prosentilla. Tämä tarkoittaisi, että opiskelija saisi ansaita yli 300 euroa enemmän kuukaudessa ilman että hän joutuu maksamaan takaisin tukiaan.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluamme myös lisätä poliisin, syyttäjälaitoksen, tuomioistuimien ja Verohallinnon määrärahoja harmaan talouden torjumiseksi, mikä samalla lisää valtion verotuloja. Toimiva poliisilaitos on yksi turvallisen yhteiskunnan perusedellytyksistä. Me emme halua, että poliisin saatavuus ja mahdollisuudet ennalta ehkäisevään rikostorjuntaan vaarantuvat. Toimiva poliisitoimi kuuluu turvallisen yhteiskunnan peruspilareihin. Poliisille kohdennettujen resurssien riittämättömyys vaarantaa poliisin tavoitettavuuden sekä mahdollisuudet rikollisuuden ennaltaehkäisyyn.

Värderade talman! Ett par mindre saker, men ändå viktiga här till slut. (Puhemies koputtaa) Vi föreslår och hittar pengar för Svenska Finlands folkting, det är viktigt, och vi vill också att statsbidraget för rådgivningsorganisationerna inom lantbrukssektorn höjs jämfört med regeringens förslag.

17.28 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Tänään jos koskaan tässä maailmassa tarvitaan tasa-arvon, ihmisoikeuksien ja ilmastonuojelun puolestapuhujia. Tuntuu siltä, että menneisyyteen katsominen, pelot ja huoli tulevaisuudesta ovat saaneet vallan. Tänään tarvitsemme vaihtoehdon, joka rakentaa tulevaisuutta, joka huolehtii lähimmäisistä, puolustaa tasa-arvoa ja jakamattomia ihmisoikeuksia ja joka taistelee ilmastonmuutosta vastaan periksi antamatta. Vihreiden vaihtoehtobudjetti on tällainen vaihtoehto. Vihreiden vaihtoehtobudjetti katsoo tulevaisuuteen, se takaa jokaiselle lapselle ja nuorelle hyvän

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

koulutuksen ja siten rakentaa hyvää tulevaisuutta koko Suomelle. Se vähentää köyhyyttä ja eriarvoisuutta. Se satsaa tulevaisuuden kasvualoihin ja torjuu ilmastonmuutosta.

Arvoisa puhemies! Maailma ympärillämme on jatkuvassa muutoksessa. Se muuttaa ihmisten työtä, arkea ja elämää. Meidän on etsittävä kestäviä ratkaisuja näiden ongelmien voittamiseksi tieteellisen tiedon ja faktojen pohjalta. Siksi hyvä, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus on tulevaisuudessa entistä tärkeämpää. Se on meidän arvokkain pääomamme. Suomen tavoitteena on olla maailman osaavin kansa. Se on hyvä tavoite, ja siitä on pidettävä kiinni. Kuitenkin hallitus tekee historiallisen suuria leikkauksia koulutukseen kaikilla koulutusasteilla. Tämä on aivan väärä suunta. Näinä aikoina meillä ei ole varaa luopua arvokkaimmasta pääomastamme, osaamisestamme. Siksi me vihreät kumoaisimme kaikki koulutukseen kohdistuvat leikkaukset omassa budjetissamme.

Arvoisa puhemies! Me olemme viimeinen sukupolvi, joka voi pysäyttää ilmastonmuutoksen. Me tiedämme, että ilmastonmuutos on suurin uhkamme. (Teuvo Hakkaraisen välihuuto) Emme voi vain sulkea siltä silmiämme ja toivoa, että se menee ohi. Sen torjumiseen on tehtävä töitä kaikkialla maailmassa. Siksi vihreiden vaihtoehtobudjetissa satsataan energiaremonttiin. Uusiutuvan energian pientuotannolla saisimme syntymään 10 000 uutta työpaikkaa ympäri Suomea. Täyttäisimme kotien katot aurinkopaneeleilla, lämmittäisimme kunnantalot maalämmöllä ja laittaisimme autot kulkemaan biokaasulla. Hallitus on ilmoittanut haluavansa luopua kivihiilen käytöstä. Tämä on hieno asia ja askel oikeaan suuntaan. On kuitenkin täysin nurinkurista samaan aikaan ylläpitää rakenteita, jotka perustuvat fossiilisen energian tukemiseen. Yksinomaan energiaverotuloihin kohdistuu 11 erilaista verotukea, joiden kokonaismäärä ylittää 2 miljardia. Vihreiden varjobudjetissa leikataan näistä tuista noin 400 miljoonaa. Näillä rahoilla perutaan koulutukseen kohdistuvia leikkauksia ja myös kannustetaan etsimään ilmastoystävällisempiä ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Arjen taloudellinen turva on monessa perheessä yhä epävarmempi, ja tämä hallitus leikkaa tuosta turvasta edelleen. Se ottaa köyhiltä ja antaa niille, joilla jo ennestään on riittävästi. Se luo eriarvoisuutta, kasvattaa tuloeroja ja ajaa ihmisiä köyhyysrajan alapuolelle. Samalla se leikkaa ihmisten uskosta huomiseen. Hallituksen leikkaukset sosiaaliturvasta ovat pois lapsiperheiltä, työttömiltä, eläkeläisiltä, opiskelijoilta, vammaisilta, sairastavilta. Tämä ei ole kohtuullista. Vihreiden varjobudjetti rakentuu päinvastaiselle periaatteelle. Me emme leikkaa ihmisten perusturvasta. Me huolehdimme siitä, että myös kaikkein pienituloisimmat pärjäävät. Siksi me perumme leikkaukset perusturvaan. Samalla osoitamme, että inhimillinen talouspolitiikka on mahdollista myös taloudellisesti vaikeina aikoina.

Arvoisa puhemies! Uutiset maailmalta ja Suomesta ovat välillä huolestuttavia monestakin syystä, mutta erityisen huolestuttavia ne ovat silloin, kun kyseessä on tasa-arvo. Tasa-arvon mallimaa Suomi on tällä hetkellä pakittamassa tasa-arvon suhteen takaisin kohti 50-lukua. Sukupuolten välinen palkkatasa-arvo on ensimmäistä kertaa moneen vuoteen heikentynyt. Tämä on suoraa seurausta hallituksen kätilöimästä kilpailukykysovimuksesta, joka laittaa julkisen sektorin naiset maksamaan yksityisen sektorin vienninedistämisen kustannukset. (Toimi Kankaanniemi: Se on työmarkkinajärjestöjen homma!) Tänä aikana, kun hallitus etsii työllisyyden kasvattamiseen epätoivoisesti uusia keinoja, se on kummallisen sokea niille keinoille, jotka ovat ilmeisiä. Perhevapaiden uudistaminen parantaisi naisten asemaa työmarkkinoilla ja nostaisi naisten työllisyysastetta. (Puhemies koputtaa) Samalla se parantaisi palkkatasa-arvoa, helpottaisi työn ja perheen yhteensovittamista ja jakaisi vastuuta lastenhoidosta tasaisemmin isien ja äitien kesken.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

17.34 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä keskustelu opposition budjettivaihtoehtoista on ollut varsin mielenkiintoista seurattavaa, ja muutamia huomioita vielä käyn läpi tuon debatin lisäksi.

Ensinnäkin se, että sosialidemokraattien vaihtoehto, jolla he olisivat omaa vaihtoehtobudjettiaan rahoittamassa, on kyllä käsittämätön. Sitran rahat ollaan käytännössä puolittamassa, mutta kuitenkin heidän ohjelmassaan sitten vannotaan tutkimuksen ja tuotekehityksen nimeen. Sitrahan luotiin aikoinaan, 48 vuotta sitten, itsenäiseksi toimijaksi, joka tekee erilaisia kokeiluja ja erilaisia innovaatioita, ja viimeisimpänä — tiedämme kaikki tässä talossa — yksi merkittävä tutkimuksen kohde on ollut sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja siihen liittyvät hankkeet. Demarit siis ajaisivat kylmänviileästi Sitran toimintakyvyyttä mäksi. Sitrahan toimii pääomiensa tuotolla, ja niillä tuotoilla se on pärjännyt. Vaikka se on eduskunnan kontrollissa kuitenkin, se on itsenäinen toimija, koska se rahoituksellisesti toimii omilla rahoillaan. Tämän lopettaminen on kyllä käsittämätöntä demareilta, jotka ovat aina olleet tutkimusta ja tuotekehitystä puolustavinaan. Voi sanoa, että tässä asiassa teot ja puheet ovat aivan eri maata.

Toisena sitten huomio rahoitusverosta. Suomeen on tällä hetkellä saatu aikaiseksi lupavia investointeja. Esimerkiksi laivateollisuus on saanut telakoilleen uusia tilauksia Turussa ja Raumalla, ja monta muuta tähän liittyvää innovaatiota ja jo tehtyä kauppaa ulkomaille on olemassa. Elikkä tarvitsemme pääomaa. Nyt jos laitamme tähän tilanteeseen rahoitusveron, se johtaa vääjäämättä siihen, että pääomien saanti Suomeen vaikeutuu olennaisesti. Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää vaikka tätä Nordean tekemää päätöstä, jolla se vetäytyy Suomesta. Suomalainen pankki jää tällä keinoin vain tytärbankiksi. Se varmasti jollain lailla vaikeuttaa yritystoimintaa ja sen rahoitusta tässä maassa, koska eihän sitä kyseinen pankki tehnyt tietenkään vahingossa vaan se oli harkittu pitkäaikainen teko ja myös riskeihin liittyvä kannanotto Suomen markkinoiden suhteen. Tällaisia vastuuttomia puheita rahoitusverosta pidän kyllä ihmeellisinä, kun olemme investoimassa valtavasti metsäteollisuuteen, bioenergiaan ja moneen, moneen muuhun asiaan. Sama on pääomaverokannan nostossa, joka reagoisi tähän tilanteeseen juuri samalla tavalla kuin tuo rahoitusverokin. Varomattomia puheita, jotka voivat avoimilla markkinoilla koitua tälle maalle suureksi vahingoksi.

Sitten seuraavaksi muutama kommentti vihreiden vaihtoehtobudjetista. Teillä on omassa ehdotuksessanne kilometrikorvausten pienennystä ja työmatkavähennysten rajaamista lähes 200 miljoonalla eurolla. Ihmettelen suuresti edustaja Krista Mikkosta, joka on Pohjois-Karjalasta, pitkien välimatkojen maakunnasta: Te olette kylmänviileästi lyömässä pohjoiskarjalaisia työntekijöitä korvalle kovalla kädellä. Miten te selitätte, arvoisa edustaja Krista Mikkonen, tämän Pohjois-Karjalan ihmisille? Olette poistamassa pitkien välimatkojen työntekijöiltä kilometrikorvaukset. (Touko Aalto: Ei pidä paikkaansa!) jotka työnantaja maksaa ja joilla keinoin ihmiset saavat hankittua pitkästä matkasta leipänsä. Kuten varmasti olette huomannut, ei niitä bussivuoroja siellä Ilomantsissa tai Lieksassa enää ole olemassakaan, kyllä se on omaa autoa käytettävä. Mutta te olette näköjään lyömässä korvalle tätä hyvää periaatetta, mikä Suomessa on toiminut. Ja näköjään teidän kantanne on se, että kun tähän Suur-Helsingin alueelle rakennetaan asuntoja, niin me joudumme tätä suurta, valtavaa keskustaa tukemaan miljardisummilla esimerkiksi asumistuen kautta. Tänä vuonna menee asumistukeen 1,8 miljardia, mistä leijonanosa tulee näihin suuriin kaupunkikeihin, samoin toimeentulotukeen, josta arvion mukaan noin puolet menee asumisen kustannuksiin. Kysymys on miljardisummista, ja edustaja Mikkonen Pohjois-Karjalan kan-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

sanedustajana on tätä suurella innolla tukemassa. Suuresti ihmettelen, mitähän teidän kannattajanne Pohjois-Karjalassa sanovat, kun kilometrikorvaukset teidän tahdollanne poistuvat. (Touko Aalto: Eivät poistu!) — Toivon mukaan eivät koskaan poistu, mutta näköjään olette sitä esittämässä.

Aivan sama asia on tämä ilmastomuutoksen verukkeella tapahtuva suomalaisen yritystoiminnan rajoittaminen. Suomalainen huipputekniikka on nimenomaan ilmastomuutoksen kannalta edullinen ilmiö. Meillä on huipputekniikkaa, polttotekniikkaa, jätteidenkäsittelytekniikkaa, kaikkea siihen liittyvää, joka parantaa ilmastomuutoksen hillintää. Teidän mielestänne täällä pitäisi sammuttaa valot ja olla hiljaa ja sen jälkeen lopettaa jopa hengittäminen, jotta ei tulisi turhaa hiilidioksidia ilmakehään. Tämäkö on teidän politiikkaanne? Kyllä, edustaja Mikkonen, suuresti ihmettelen, ja kyllä luulen, että Pohjois-Karjalan ihmiset siellä korvat punaisena kuuntelevat, kun te olette 200 miljoonaa poistamassa kilometrikorvauksia metsureilta, sairaanhoitajilta, metsätyönjohtajilta ja vaikka keiltä. Teidän politiikkaanne on hyvin irtonaista, mutta toivon mukaan saatte perustella sitä itse. Minä en siinä työssä aio olla mukana.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lienee kohtuullista myöntää vastauspuheenvuoro. — Edustaja Mikkonen.

17.39 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puheenjohtaja! — Kilometrikorvauksia maksetaan tällä hetkellä vuosittain noin miljardi euroa. Me olemme ehdottamassa siihen pientä vähennystä, kyllä, 120:tä miljoonaa euroa, mikä johtuu siitä, että kilometrikorvauksissa on ylikompensaatio, ja tätä me olemme valmiita purkamaan, koska meidän mielestämme nämä rahat tulisi suunnata siihen, että emme leikkaa koulutuksesta. Ja kyllä, olemme myös tähän työmatkavähennykseen esittämässä pientä alennusta, noin 58:aa miljoonaa kaikkiaan. Me haluamme luoda sellaisen mallin, jossa sillä alueella, missä joukkoliikennettä on, tuetaan työmatkavähennystä vähemmän, ja siellä, missä ei ole, sitä korvataan enempi, koska — toisin kuin edustaja Hoskonen sanoi — tällä hetkellä nämä vähennykset painottuvat yksityisautoiluun (Puhemies koputtaa) suurten kasvukeskusten kehyskunnissa, eivät suinkaan maaseudulla.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä edustaja Aalto.

17.40 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole ihan varma, onko siinä Trump puhumassa vai edustaja Hoskonen puhumassa, niin samanlaista retoriikkaa siinä käytettiin. On hyvä tutustua peruslähtökohtiin. (Teuvo Hakkarainen: Hyvä!) Vihreät tahtovat, että jokainen ihminen, joka käyttää omaa autoaan työmatkoilla, saa kaikki ne muuttuvat ja pysyvät kustannukset korvattua, mutta siitä yli menevästä osasta, niin sanottu ylikompensaatiosta, hieman nipistetään. Ja vihreät ovat esittäneet kaiken aikaa, kuten edustaja Mikkonen toi tässä esiin, sellaista ajatusta, kilometripohjaista mallia koko Suomeen, että siellä, missä ei ole vaihtoehtoa oman auton käyttämiselle, se on huomattavasti edullisempaa, ja Ruuhka-Suomessa, missä on valtavasti erilaisia vaihtoehtoja, se oman auton käyttäminen olisi hieman kalliimpaa. Tällä hetkellä 80 prosenttia muun muassa näistä työsuhdekorvauksista tulee nimenomaan tänne pääkaupunkiseudulle, kasvukuntiin, kehyskuntiin, joissa on paljon vaihtoehtoja.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Hoskonen.

17.41 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin, kyllä edustaja Mikkosen puheenvuorossa oli aika paljon sellaista viestiä, jota en maaseudun kansanedustajana uskonut koskaan kuulevani. Ei niissä kilometrikorvauksissa — olen 25 vuotta ollut työssä, jossa oman auton käyttö on ollut ihan välttämätöntä — mitään ylikompensaatiota ole, se on ihan varma, että minä en autoani kertaakaan ole niillä rahoilla pystynyt vaihtamaan. Toivoisin, että edustaja Mikkonen vihreiden ryhmäpuheenjohtajana vähän perehtyisi asiaan. Kyllä minä suuresti ihmettelen sitä, että te käytte suoraan maaseudun ihmisten kimppuun, te leikitte täällä vihreää taloutta, biotaloutta, kannatatte biokaasua, mutta samaan aikaan olette maataloustukia poistamassa. Kuka sen biokaasun siten tekee? Se on aivan niin kuin tämä helsinkiläinen energiapolitiikka, että kivihiiletkin pannaan kalliiluolaan piiloon, pois silmistä, pois mielestä, ei niitä ole olemassa. Kyllä on tehokasta politiikkaa teidän politiikkanne, suuresti ihmettelen.

Samoin tämä turve: Ei ole mitään turpeen verotuksen ylikompensaatiota, sillä on pienempi vero, mitään verotukia se ei saa. Mutta sehän on teidän omaa retoriikkaanne. Kun tunne on totta ja järki ei ole mukana, niin (Puhemies koputtaa) tällaista se jälki sitten on.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja sitten puhujalistaan.

17.42 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Kun näitä viiden oppositiopuolueen vaihtoehtobudjetteja katselee, niin ei tarvitse ihmetellä, miksi viime vaalikaudella, kun nämä kaikki olivat hallituksessa, ei saatu aikaan yhtään mitään uudistuksia ja saatiin aikaan vain se, että työttömyys kasvoi 100 000:lla, kun se nyt alenee. Bruttokansantuote aleni kolmena vuonna, nyt bruttokansantuote kasvaa. Investoinnit ja kilpailukyky olivat alamaissa ja heikkenivät viime vaalikauden, nyt ne ovat paranemassa. Eli nämä oppositiopuolueitten vaihtoehtobudjetit ovat niin epäyhtenäisiä, että ei löydy linjaa, ja kun olitte viime hallituksessa, edellisissä hallituksissa, tulokset olivat todellakin onnettomat, niin kuin Raimo Sailas tuossa aikaisemmin lainaamassani kirjansa kohdassa toteaa.

Arvoisa puhemies! Tästä velkakysymyksestä haluan vielä kerran nostaa sen esille, että täällä on ollut siitä täysin harhaanjohtavaa puhetta opposition taholta. Viime vaalikaudella julkinen velka todellisuudessa kasvoi yli 9 miljardia joka vuosi — joka vuosi yli 9 miljardia — ja esimerkiksi EU:ssa katsotaan julkista velkaa, ei valtionvelkaa yksistään, niin kuin te katsotte. Ja nyt sitten on viime kauden jälkeen tullut meille tämä maahanmuuttoaalto — ei edustaja Aalto, vaan maahanmuuttoaalto — (Touko Aalto: Hyvä, että tarkensit!) ja se esimerkiksi tänä vuonna aiheuttaa yli miljardin kustannukset, kun otetaan se perinteinen maahanmuutto lisäksi huomioon. Niin kuin valtiovarainvaliokunnassa viime tiistaina todettiin, asiantuntija totesi, noin 1,1 miljardia tänä vuonna menee yksistään maahanmuuton kustannuksiin, sen byrokratian pyörittämiseen, mikä siitä syntyy. (Touko Aallon välihuuto) Eli sekin huomioon ottaen tämä velkaantumistahti on merkittävästi alhaisempi kuin oli edellisellä hallituskaudella. Nimittäin kuntien valtionosuuksien leikkausten johdosta, niin kuin Raimo Sailas kirjassaan toteaa, kunnat velkaantuivat 7 miljardia euroa teidän hallituskauteenne aikana. Kun puhutaan rehellisesti, niin todellakin summat ovat aivan erilaiset, ja nyt siis julkisen velkaantumisen vauhti hidastuu (Touko Aalto: Laskee!) merkittävästi, todella merkittävästi, edustaja Aalto. Tutkikaa tarkkaan ne luvut, älkääkä jakako väärää tietoa.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Arvoisa puhemies! Vihreitten vaihtoehtobudjetti tässä äsken käytiinkin läpi, ja totean, että se on kyllä karua luettavaa suomalaiselle elinkeinoelämälle, jonka toimintaedellytyksistä juuri nyt pitää pitää erityinen huoli, koska me tarvitsemme vientiä ja me tarvitsemme työtä ja me tarvitsemme kilpailukykyä eli kannattavaa elinkeinotoimintaa. (Ozan Yanarin välihuuto) Se on tässä hallituksen peruslinjana, mutta vihreitten linja on kyllä kaukana siitä, mikä voisi luoda Suomeen todella uusia, tuottavia työpaikkoja ja tätä kautta talouden nousua ja varoja myös sosiaaliturvan, perusturvan ja palvelujen parantamiseen, (Touko Aallon välihuuto) joka viime vaalikauden jäljiltä meni todella alas.

Arvoisa puhemies! Se vihreistä. Muihin ei tässä ehdi puuttua, mutta sosialidemokraattien osalta totean, että he ajavat nyt rahoitusveroa. Vuosi sitten se oli pohjoismainen rahoitusvero. Nyt he ovat jättäneet sen pohjoismaisuuden pois, koska sitä tuli vähän arvosteltua silloin ja totesin, että milläs me saamme pohjoismaisen rahoitusveron, kun ei meidän valtamme riitä tällä eduskunnalla menemään Pohjanlahden tuolle puolen säätämään verolakeja. Tällä te olisitte keränneet tälle vuodelle muistaakseni 340 miljoonaa, nyt 270... (Ozan Yanar: Väärin muistettu!) — 230 miljoonaa. Tämäkin on täysin ilmassa oleva luku.

Tuosta Sitrasta on jo paljon puhuttu. Onhan se tietysti mahtavaa, kun 50 vuotta sitten Sitra perustettiin Suomen itsenäisyyden juhlarahastoksi, eli se oli vuoden 67 juhlapäätös. Ja nyt te olisitte ajamassa sitä alas voimakkaasti. Se on käsittämätöntä tässä tilanteessa. (Olavi Ala-Nissilä: Sammon ryöstö!)

Arvoisa puhemies! (Puhemies koputtaa) Moni asia jää käsittelemättä, mutta palataan asiaan. — Kiitos.

17.48 Teuvo Hakkarainen ps (varsinainen puheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuosta maahanmuutosta: En olisi siitä puhunut, mutta kun edustaja Biaudet otti sen esille, niin pikkuisen mainitsen siitä. (Ozan Yanar: On yllättytty!) — Onko? — Tässä on kysymys haittamaahanmuutosta. Me tarvitsemme varmaan tänne maahanmuuttajia, jotka integroituvat tänne ja alkavat tekemään töitä ja laittavat kätensä työhön, emmekä heitä, jotka täällä sosiaaliturvalla rupeavat elämään. Siitä haittamaahanmuutosta vielä sillä tavalla, että kun tässä puhuttiin tasa-arvosta ja tästä, että mitenkä se ei toteudu, niin kannattaisi mennä sinne rajalle katsomaan, kun sieltä tulee 90 prosenttia miehiä tänne, ja soveltaa sitä tasa-arvoa siihen: 50 prosenttia naisia, 50 prosenttia miehiä, sillä sipuli, samalla tavalla kuin täällä kotimaassa. Ja otetaan huomioon vielä se, että Ilta-Sanomien uutisissa oli tällä tavalla, että "naiset taistelevat Irakissa ja Syyriassa Isisiä vastaan" — täällä miehet otetaan avosylin vastaan ja suurella sosiaaliturvalla aletaan niitä hyysäämään. Tämä on varmaan sitä sosialismia ja sen saavutuksia. (Ozan Yanar: Nostetaanko pakolaiskiintiö?)

Arvoisa puhemies! (Ozan Yanarin välihuuto) — Minun puheenvuoroni on nyt. — Kehitysavusta sen verran nyt, kun siitä ollaan oppositiossa todettu, että sitä pitää korottaa, että minä olen samaa mieltä: kaikki ne resurssit, mitkä on laitettu tähän haittamaahanmuuttoon, laitetaan kehitysapuun ja perustetaan leiri tuonne Pohjois-Afrikkaan ja Lähi-itään ilmastointineen, koululaitoksineen, terveydenhuoltoineen. Me pystymme laittamaan ne kaikki, sinne jätetään kaikki se, mitä siellä on. Leiri sinne, ja sitten vielä, nyt kun täällä tehdään tällaisia esimerkiksi — mikä se oli nimeltään tämä, kun valtiovalta tukee näitä, nyt se sana jäi... — Kuitenkin Afganistanissa on sotilasapua Suomi antanut... (Toimi Kankaanieniemi: Rauhanturvaaja!) — Siis rauhanturvaajia, anteeksi. — Rauhanturvaajat sinne harjoittelemaan, että siellä pysyy rauha, Suomi omalta osaltaan, ja nämä kaikki ongelmat ovat silloin poissa. Tällä tavalla se pitäisi tehdä, ja silloin meillä on rauha täällä. Ja jos tänne

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

maahanmuuttoa sitten halutaan, niin lähinnä kiinalaisia, thaimaalaisia, Filippiineiltä. He lähtevät heti töihin, heille kelpaa muuten se marjametsäkin.

Sitten jos tuosta perintöverosta vielä, kun tänne ollaan tekemässä investointeja muun muassa metsäpuolelle paljon ja silloin on saatava puu liikkeelle: Kaupunkilaismaanomistajia, -metsänomistajia on suuri osa, yli 60 prosenttia, ainakin tällä hetkellä. No, ei se verotus sitä puukauppaa pistä tekemään — ei varmasti — eikä sukupolvenvaihdos, siihen verottaja iskee. Niiden puiden annetaan olla siellä lahoamassa ja koppiaisten syötävinä. Tietysti vihreät siitä tykkäävät hirveästi, jos koppiaiset saavat ruokaa, mutta ihmisistä ei kyllä välitetä. Elikkä puukauppa on saatava liikkeelle, ja se ei verottamalla lähde. Perintövero pois kokonaan. Sillä tavalla vanhat metsät, lahoavat metsät, saadaan teollisuuden käyttöön ja päästöt saadaan pienemmiksi, koska se vanha metsä tuottaa päästöjä, se ei ole hiilinielu. Nuori metsä, kasvava metsä, on sitä.

Tässä on tämä opposition, SDP:n, varjobudjetti. Se on vähän niin kuin harakka tervatulalla sillalla: ensin menee [Timo Harakka nousi seisomaan.] nokka maahan, (Naurua) ja sitten kun sen saa irti siitä, niin on pyrstö maassa, ja sitten taas keikahdetaan takaisin. Siinä ei yhtään edistysaskeleita tule, se on vain siinä sillalla, keikkuu koko ajan, ja se on sitä — sillä olisi varmaan hyvä nimikin — toveripopulismia. Se ei johda talouskasvuun. — Kiitos, arvoisa puhemies.

17.53 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Ensin haluan kiittää kollegoita hyvistä ja varsin avaavista puheenvuoroista, mutta oikeastaan halusin tulla tänne puhumaan vaihtoehtoista, koska siitähän tänään on kysymys.

Viime viikolla olimme Pohjoismaiden neuvoston kokouksessa Kööpenhaminassa, ja saimme nähdä siellä, miten muut Pohjoismaat tekevät työtä. Siellä oli aika monta meitä iloista edustajaa tutustumassa siihen, miten esimerkiksi Ruotsi, Tanska ja Norja menestyvät maina, (Toimi Kankaanniemi: Ne ei ole eurossa!) miten heillä työllisyys kehittyy, miten he osaavat investoida ja tehdä uusia isoja hankekokonaisuuksia. Siellä panostetaan tulevaisuuteen, tutkimukseen ja kehitykseen. Siellä ei koko ajan puhuta leikkaamisesta ja synkistellä, niin kuin me liian usein täällä teemme.

Arvoisa puhemies! Kilpailukyky on paljon muutakin kuin palkkaa. Se on osaamista eli koulutusta. Se on liikenneyhteyksiä Suomesta ulkomaailmaan ja Suomen sisällä. Se on kilpailukykyistä rahoitusta yrityksille kasvaa ja kansainvälistyä. Miksi me emme puhu näistä kaikista elementeistä? Miksi tässäkin salissa aina se vastaus on vain palkka, palkka ja palkka?

Arvoisa puhemies! Suomen hallitusta ja koko Suomen elinkeinoelämää vaivaa näköalattomuus ja uusien avauksien puute. Hallituksen elinkeinopolitiikka, kuten edustaja Hoskoselta olemme moneen kertaan kuulleet, kietoutuu aivan liikaa biotalouden ympärille. Meiltä puuttuvat aidosti ne globaalit kasvualat, ne alat, mitkä aidosti ovat monistettavissa vientiin ja sitä kautta vientituloiksi. Ei telakka-ala tai metsäala yksin meitä elätä, mutta valitettavasti edelleenkin olemme näiden alojen varassa. Mitä aiomme tehdä sähköisen liikenteen kanssa? Onko Suomi vain biotaloutta, biopolttoaineita samaan aikaan, kun muu maailma ja kaikki autonvalmistajat ovat muuttamassa itsensä kohti sähköistä maailmaa? Kun hallitusta kuuntelee, niin saattaa olla. Toivottavasti näin ei ole. Me ainakin oppositiossa teemme kaikkemme, että Suomi on jopa edelläkävijä sähköisessä liikenteessä.

SDP osaa myös puhua tulevaisuudesta, digitalisaatiosta ja robotisaatiosta. SDP tietää, mitä tulevaisuuden vaatimukset ovat. Me vierailimme eduskuntaryhmän kanssa Uuden-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

kaupungin autotehtaalla ja huomasimme sen, miten hyvin siellä on otettu vastaan robotisaatio ja digitalisaatio. Itse asiassa siellä on työvoimapula, ja ratkaisua etsitään Suomesta ja jopa siitä maahanmuutosta.

Arvoisa puhemies! Kuten vaihtoehtobudjetissamme toteamme, meidän pitää tehdä brändi-Suomea ja sanoa ei bulkki-Suomelle, sille halpatyön Suomelle, mitä kohti olemme menossa. Suomalaista osaamista ei saa säästää hengiltä. Tekesin mukaan yrityksemme korjaavat vanhoja tuotteitaan mutta eivät tee uusia avauksia. Sama ongelma vaivaa myös hallitusta. Hallitus tekee pieniä liikkeitä, kun Suomen suunnanmuutos vaatii suurempia strategisia avauksia. (Toimi Kankaanniemen välihuuto) SDP:n vaihtoehtobudjetti pitää sisällään uusia avauksia. Nostan niistä nyt esille yhden, jota me kutsumme pohjoiseksi silkkitiekiksi. Täällä ollaan oltu huolissaan kuljetuskustannuksista, joten miksi me emme etunässä rakentaisi yhteyttä Jäämerelle ja sitä kautta Aasian kasvaville markkinoille?

Arvoisa puhemies! Aikooko hallitus nyt vihdoinkin aloittaa yhteyden rakentamisen Suomesta Jäämerelle?

17.58 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemen pettymykseksi kävin tuossa juuri näyttämässä hänelle, että otsikkona on todellakin Pohjoismaiden rahoitusvero. Tavoitteena siis on pohjoismainen malli. (Toimi Kankaanniemi: Saadaanko se ensi vuonna tuottamaan?) Se summakin on johdonmukaisesti sama vuoden 2017 budjetissa kuin tämän vuoden osalta.

Arvoisa puhemies! Vähäosaisilta leikataan, mutta velkaantuminen ei vähene. Miten tässä näin kävi? Mihin nämä vähävaraisilta takavarikoidut rahat on käytetty? Kuten tänään olemme kuulleet, kolme iloista rosvoa ovat ne vieneet. Nämä kolme iloista rosvoa eivät viittaa hallituspuolueiden johtajiin tai muihinkaan ihmisiin vaan ovat leikillinen kielikuva kolmesta lakiesityksestä, jotka vain siirtävät lähes 200 miljoonaa euroa hallituspuolueiden eturyhmien taskuihin ilman mitään työllisyys- tai kasvuvaikutuksia. Nämä kolme lakia ovat niin sanottu yrittäjävähennys, perintö- ja lahjaveron alennus sekä metsälahjavähennys. Yrittäjävähennyksestä suurin osa päättyy kahteen ylimpään tuloluokkaan, 75 miljoonaa euroa. Tämä ei ole populismia, toisin kuin pääministeri totesi, vaan eduskunnan tietopalvelun laskelma. Nyt on tärkeää huomata tämä ydinasia. Eniten hyötyvät ne, jotka eivät edes kannata aitoa yrittäjäriskiä: apteekkarit, yksityislääkärit ja asianajajat toimivat asian tuntija-ammateissa mutta vain yrittäjämuodossa. Sen sijaan puolet vähennykseen oikeutuista ansaitsee alle 10 000 euroa vuodessa, ja hyöty on vain joitakin euroja kuukaudessa. Se ei kannusta yhtään mihinkään. Kyllä se paljon parjattu SDP:n yrittäjille jakama suklaarasiakin on arvokkaampi.

Sipilän hallitus on ollut myös hirmuinen pettymys pienyrittäjille, sadoilletuhansille suomalaisille ahkerille yrittäjille, joiden toimeentulo on tiukassa. 30 vuoden yrittäjäkokemuksella voin sanoa, että suuryritysten ja pienten yritysten edut eivät ole samat, joskus ne ovat jopa vastakkaiset. Siksi SDP on saanut vastakaikua pienyrittäjien keskuudessa tämän vuoden vaihtoehtobudjetin 120 miljoonan euron yrittäjäpaketillaan. Ensi vuoden vaihtoehtobudjetissa esitämme jälleen yksinyrittäjille palkkausvähennystä, kun palkataan avuksi ensimmäinen ulkopuolinen työntekijä.

Pienyrittäjien kaikkein yleisin toive on alv-velvollisuuden alarajan korottaminen 10 000 euron liikevaihdosta ylöspäin. SDP esittää epäonnistuneen yrittäjävähennyksen tilalle rajan nostamista 30 000 euroon. Yrittäjänaiset ajaa samaa uudistusta vielä voimakkaammin, 50 000 euroon. Yrittäjänäisten kannanotossa todetaan, että digiosaaminen ja korkean kou-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

lutustason tehtävät voivat nostaa pienet yritykset kasvuun. "Jotta palvelualoilla toimivat pienet ja sivutoimiset yritykset saadaan kasvamaan, kansainvälistymään ja työllistämään, alvin alarajaa on nostettava." Vastatkoot kokoomus, keskusta ja perussuomalaiset nyt Yrittäjänaisille, miksi mieluummin annatte 120 miljoonaa sinne, missä tuota innostavaa kasvunnäkymää ei ole, vain rahoittamaan ennestään varakkaiden ulkomaanmatkoja.

SDP on pienyrittäjän asialla. En nyt uskalla sanoa, että 95 prosenttia yrittäjistä hyötyy, mutta uskallan sanoa, että sadattuhannet yrittäjät hyötyvät SDP:n vaihtoehtobudjetista.

Innostavia kasvunnäkymiä olemme esitelleet myös elinkeinopaketissamme, kuten edustaja Skinnari edellä kertoi. Kiertotalous, sähköinen liikenne, luovat alat, matkailu, markkinointi ja kaupallistaminen saavat 120 miljoonan euron investoinnin. Vaihtoehtobudjetissamme myös arktinen strategia pannaan vihdoinkin toimeen, kun hallituskin tyytyi viime kuussa vain toteamaan, että vuoden 2013 linjaukset ovat voimassa. Nyt on turha enää odottaa. Rahoitamme Jäämeren radan suunnittelutyön aloittamisen, vauhditamme Koillisväylän datakaapelia ja pohjoista sähkönsiirtoyhteyttä, jotta suomalaisen teollisuuden pullonkaula saataisiin vihdoinkin poistettua. Eivätkö pohjoisten mahdollisuudet kiinnosta lainkaan hallitusta?

Sanat eivät toisin sanoen riitä, on ryhdyttävä tekoihin. 95 prosenttia palkansaajista hyötyy, 95 prosenttia eläkeläisistä hyötyy SDP:n veromallista. Lopultakaan veroaste ei nouse viimevuotisesta, kun verotusta käytetään aitona työkaluna. Se on vastuullista, kestävää ja tähtää tulevaisuuteen.

18.03 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Tässä nyt on tänään kuunneltu näitä varjobudjetiteja ja sitä, mitä iloa meille kaikille näistä olisi. Tästähän uutisoitiin eilen, että erityisesti tässä SDP:n varjobudjetissa on mennyt terminologia sekaisin veroasteiden ja verotaulukoiden välillä, ja tietysti nyt sitten jäävät mietityttämään itseäni nämä kaikki muut laskelmat, joissa on esimerkiksi todettu näistä tuloista, miten ne vaikuttavat, ja siitä, kuinka paljon budjetissa otetaan velkaa. Jää vähän semmoinen tunne, että voiko tähän luottaa, ihan aidosti, ovatko nämä muut luvut nyt oikein.

Yksi asia, mitä peräänkuuluttaisin: Tuossa keväällä tuli SDP:n tämmöinen kotouttamisohjelma. Siellä oli muistaakseni 150 eri toimenpidettä. Kun keskusteltiin tässä muutamia kuukausia sitten, SDP kertoi, että he ottaisivat vähemmän velkaa kuin tämänhetkinen hallitus. Sitten kysyin siitä, että kun tätä heidän ohjelmaansa käsiteltiin keväällä julkisuudessa, he eivät kertoneet mitään kustannuksia tälle ohjelmalle, ja silloin sitten kerrottiin minulle, että odota tätä meidän vuoden 2016 varjobudjettiamme, että me esittelemme ne menorakenteet siellä. Minä nyt olenkin käynyt tämän läpi, ja ne eivät ole täällä. Että minä en nyt vielä tiedä. He kotouttavat meidän maahanmuuttajat, koska he haluavat lisää maahanmuuttoa, mutta täällä ei nyt ole sitten heidän 150 toimenpiteelleen minkään tyyppistä kustannuslaskelmaa. Minulle sanottiin, että minä olen vähän typerä ihminen, kun minä menen sitä vaatimaan viime syksyn varjobudjetin perusteella, ja nyt minä odotan sitten sitä laskelmaa. Miltä sivulta minä löydän sen laskelman, kiitos?

18.05 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Minulla olisi oppositiolle hyviä ja huonoja uutisia. Hyviä uutisia on siinä, että olen tosi iloinen, että te olette paneutuneet asioihin ja tehneet hyviä ehdotuksia ja esityksiä näissä varjobudjeteissanne. Mutta huonoja uutisia on sikäli, että ne eivät ole realistisia. SDP haaveilee. Vihreät ja vasemmistoliitto eivät elä to-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

dellisuudessa, kun lasketaan, kuinka nämä hyvät esitykset — hyviäkin esityksiä on joukossa — rahoitetaan.

SDP:n varjobudjetissa kaavailtu yrittäjävähennyksen poisto olisi haitallinen suomalaisille pienyrittäjille. Tiedämme, että pienyrittäjillä on vähäiset mahdollisuudet verosuunnitteluun, joten yrittäjävähennyksen tuoman edun kompensoiminen olisi hankalaa. Tiedämme myös, että pienyrittäjillä on merkittävä rooli työllistäjinä ja ylipäänsä maamme hyvinvoinnin rakentajina. Heikentääkö SDP:n varjobudjetti pienyritysten, näitten yksityistajien, mahdollisuutta kasvaa ja työllistää? Voin vastata, että kyllä. Täytyy huomioida, että myös nämä hyvin pienet yrittäjät, yhden hengen yritykset, saavat tämän 5 prosentin yrittäjävähennyksen. Se ei ole valtava suuri, mutta se on hyvä suunta.

SDP:n varjobudjetissa on myös muita ristiriitaisuuksia. Rinteen työllistämismallin väitetään tuottavan valtiolle 140—250 miljoonaa, mutta eduskunnan tietopalvelun mukaan — tietopalvelun, jota SDP:kin hyvin usein käyttää tietolähteenään — se kuitenkin kasvattaisi menoja 350 miljoonaa. Tämän toivat esille myös ministeri Lindström sekä eduskuntaryhmän puheenjohtaja, PS:n Terho.

Arvoisa puhemies! Vihreiden varjobudjetissa kaavailemat 198 miljoonan euron lisäverorasite ja osinkoveron kiristäminen kurittavat kovalla kädellä suomalaisia pk-yrittäjiä ja teollisuuden kilpailukykyä. Lisäksi varjobudjetti haittaisi haja-asutusalueilla asuvien työsäkäyntiä. Näillä vesitettäisiin pitkälti uusien työpaikkojen luonti ja työn vastaanottamisen kannattavuus. Ei kovin rohkaisevia avauksia Suomen kilpailukykyä ja työllisyysasteen nostamista ajatellen. Lisäksi vihreiden kokonaisbudjetti on 183,6 miljoonaa hallituksen esitystä korkeampi. Otetaanko siis lisää velkaa? (Ozan Yanar: Kyllä! — Eduskunnasta: Ei oteta!)

Edustaja Niinistöltä kysyisin — mutta hän ei varmaan ole paikalla enää: Äänestikö USA:n kansa väärin? Mielestäni vaali toimitettiin demokraattisesti Yhdysvalloissa, eikä vain? (Touko Aalto: Kyllä kyllä!) Ministeri Soini sanoi tähän liittyen, että nyt olisi tärkeää lähteä rakentavalle linjalle ja katsoa, että kun meillä on — tai ei meillä ole, vaan Yhdysvalloilla — uusi presidentti, niin yhteistyö pelaa jatkossakin. (Olavi Ala-Nissilä: Onko veljespuolue mennyt?)

Edustaja Östman kristillisistä nosti vanhuspalvelut ja nämä hoitajamitoitukset vahvasti esille. Se on todella tärkeää. Minun — itsekin hoitoalalla olleena — täytyy sanoa, että meillä on niitä osastoja, joissa hoitajamitoituksen laskeminen, hoitajien vähentäminen, ei tule kuulonkaan, hoitajat eivät tule toimeen eivätkä pysty huolehtimaan tehtävistään, jos sitä lasketaan. Mutta olen käsittänyt niin, että se katsotaan paikkakohtaisesti, että näin ei tulisi käymään, että niillä osastoilla, jotka vaativat enemmän hoitajia, hoitajat pysyvät, hoitajamitoitus on ennallaan.

Edustaja Skinnarille vielä: Itse olen sieltä autotehtaan läheltä kotoisin, ja muistan, että jo silloin joskus, kun Saabeja valmistettiin, isäkin Saabin osti. (Puhemies koputtaa) Hienoa, että tänä päivänä Ukin autotehtaalla menee hyvin. Toivottavasti kaikki suomalaiset pystyvät kotimaisia tuotteita tulevaisuudessakin ostamaan, myös lähiruokaa ja ruokatarvikkeita. — Kiitos.

18.11 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Oppositiolta tarvitaan vaihtoehtoja. Meillä se todellakin perustuu siihen, että vaihtoehtomme on työllistävämpi, oikeudenmukaisempi ja taloudellisesti vastuullisempi. Siinä otetaan vähemmän velkaa. Olemme tehneet tämän teemalla "kaikki mukaan", koska meidän keskeinen huolestamme on se, että tällä hetkellä halli-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

tuksen politiikka on sen kaltaista, että pieniltä osattomilta ihmisiltä leikataan ja sitten se suurempituloinen hyötyy näistä hallituksen päätöksistä. Siksi me haluamme kaikki mukaan. Me haluamme, että meillä on hyvä, kestävä toimeentulon mahdollisuus ihmisillä, ja me haluamme, että ihmisillä on töitä. Me haluamme myös, että palvelut pelaavat, vanhus saa hyvää hoivaa, pieni lapsi hyvän koulutuksen ja päivähoidon.

Siltä varalta, kun aika usein käy niin, että kovasti näistä tiedetään mutta sitten käy ilmi, että näihin ei ole kauheasti tutustuttu, täältä heti alusta, tämän vaihtoehtobudjetin sisällysluettelosta, löytyy näitä keskeisiä painotuksia: "Eriarvoistuva Suomi", tiedätte kritiikin, sen äsken toistin, (Toimi Kankaanniemen välihuuto) "SDP:n vaihtoehto: yhteinen Suomi".

Sitten meillä on näitä kokonaisuuksia, mitä me tarjoamme nyt hallitukselle, joista voi koppia ottaa. Toivottavasti mahdollisimman moni näistä esityksistä menisi läpi. Aiemminhan meidän vaihtoehtobudjetillamme on ollut merkitystä siinä suhteessa, että hallitus on erittäin monia hölmöjä päätöksiään perunut. Se on hyvä, että niitä on peruttu. Sen takia uskon, että tämä hallitus on historian paras todiste siitä, että oppositiostakin voi vaikuttaa.

"Fiksun kunnan" osuudessa me käsittelemme muun muassa vanhushpalveluita, koulutusta, päivähoitoa. Emme tekisi niitä leikkauksia näille lasten saroille, vanhushoivaan, mitä hallitus tekee. Sitten meillä on täällä ihan uusi avaus myös siinä, että me puhumme "harrastuslupauksesta" eli lupauksesta sen suhteen, että joka ikisellä lapsella ja nuorella on oikeus harrastaa vanhempien rahapussiin katsomatta. Se on meistä tärkeä avaus.

"Suomi työlinjalle": Se on vanha tuttu teema jo viime syksyltä. Olemme odottaneet siitä asti, kun hallitus muodostettiin, että tulisipa nyt niitä toimia työllisyyden edistämiseksi tässä ja nyt, mutta niitä emme ole nähneet. Niinpä olemme tarjonneet joukon mahdollisuuksia, mihin voisi tarttua, jotta Suomeen syntyisi enemmän työpaikkoja.

"Uusi kasvu käyntiin": Tässä tarjoamme tällaiseen uuteen elinkeinopakettiin, joka katsoo tulevaisuuteen, 120 miljoonaa. Tiedän, että täällä aiemmin edustaja Skinnari ja kenties Harakkakin tästä puhuivat. Luulen Harakan keskittyneen myös verolinjaan. Mutta nimenomaisesti uutta kasvua tukien myös tuetaan sitä vientiteollisuutta, kun täällä kovasti sen perään kyseltiin. Vienti täytyy saada vetämään. Hallitus ei ole sen eteen tehnyt mitään, mutta täällä tarjoamme myös siihen mahdollisuuksia. (Olavi Ala-Nissilä: Kiky-sopimus muun muassa!)

"Voittajina 95 prosenttia suomalaisista": Siitä varmasti kuulimme tuossa debatissa. Harmi oli se, että jos SDP tekee verovaihtoehdon, jossa 95 prosenttia palkansaajista ja eläkkeensaajista voittaa, niin siihen eivät suostu hallituspuolueet tarttumaan ja hädin tuskin saamme vastausta, miksi, miksi tämä oikeudenmukaisempi, järkevämpi linja ei kelpaisi.

"Osaava, turvallinen, kansainvälinen Suomi": Tässä me perumme hallituksen aivan, voisinko sanoa, hullut leikkaukset koulutukseen. Joka ikinen talousasiantuntija on sitä mieltä, että tässä tilanteessa, kun tarvitsemme kasvua, osaamista, ei tule tehdä tällaisia koulutusleikkauksia. (Touko Aalto: Juuri näin!) Näin se vain on. Toivoisin, että tässä hallitus voisi jälleen kerran ottaa opposition äänen korviin ja perua näitä koulutusleikkauksia.

"Sukupolvien silta" on meillä tällainen uusi avauskokonaisuus. Siinä me haluamme itsenäisyyden juhluvuoden kunniaksi tehdä joukon toimia, jotka ovat ikään kuin siltana sukupolvien yli. Näillä toimilla me haluamme kunnioittaa menneiden polvien hienoa työtä Suomen historian eteen ja tulevien polvien mahdollisuuksia lisätä. Tässä Sukupolvien silta-kappaleessa meillä esimerkiksi on avaus siitä, että jokaiselle nuorelle taataan kesäduuni — erittäin tärkeä juttu. Samoin haluamme, että kulttuuri kuuluu kaikille. Niinpä lähdemme siitä, että juhluvuonna museoiden juhlakuukautena joka ikiselle ihmiselle tarjottaisiin

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

mahdollisuus mennä maksuttomasti, ilmaiseksi, museoon, museoon tutustumaan omiin juuriin. Nämä kaksi esimerkkiä, kun aika käy vähiin. (Puhemies koputtaa)

Puhemies! Sen verran totean vielä, että lopusta löytyy "Kaikki mukana" -kohdasta nämä meidän suuremme: velkaannumme vähemmän, veroaste ei nouse jne. Tulonjakovaikutuksia, työllisyysvaikutuksia voi tarkistaa täältä. Taulukko-osuudesta löytyvät sitten menolisäyksemme ja tulovähennyksemme, (Puhemies koputtaa) jotkut jopa lisäyksiä niistä.

18.16 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa herra puheenjohtaja! Tuolta ulkomailta tulen tähän keskusteluun mukaan, muutamin sanoin kuitenkin kommentoida tärkeää keskustelua vaihtoehtobudjeteista, vaihtoehtotalousarvioista. Ehkä yleisenä kommenttina se, että kun edellisinä vuosina, edellisen hallituksen aikana, talous supistui kolmena vuonna peräjäälkeen, nyt se kasvaa vähän, niin se liikkumavarahan on todella pieni. Näemme, että sellaisten todellisten rakenteellisten vaihtoehtojen esittäminen hallituksen talousarviossa vain ei ole mahdollista.

SDP:n vaihtoehtobudjettia kun silmäilee, niin voi todeta, että edelleenkin ei ole rakenteellisia uudistuksia esimerkiksi työllisyyden hyväksi mukana. SDP lähtee siitä, että mittään leikkauksia ei tarvita eikä rakenteellisia uudistuksia, kumpiakaan, ja että verottamalla voidaan kuitenkin sitten hyvää vain turvata. Myöskin vaihtoehtobudjetti poikkeaa paljon siitä, mitä esititte ennen vaaleja, ja meidän olemme nähneet esimerkiksi tuolla Yhdysvalloissa, että puheet ennen vaaleja ja vaalien jälkeen ovat aika erilaisia.

No, sitten pitkäkestoisia menoja rahoitetaan kertatuloilla. Hallituksella on sellainen politiikka, että se laittaa tasetta kyllä töihin, investointeihin, ja se on hyvä juttu, mutta — olemme edustaja Viitosen kanssa siellä Sitran hallintoneuvostossa — kyllä tämä Sitran ryöstö on hävytöntä. Sehän on perustettu todella Suomen itsenäisyyden juhluvuoden kunniaksi, ja kun me täytämme nyt 100 vuotta, niin sinä vuonna me ryöstäisimme tämän samon, (Toimi Kankaanniemi: Häpeällistä!) 350 miljoonaa. Sehän tuottaa tuloa, ja se käyttää sen tulonsa, 30 miljoonaa, nimenomaan innovaatioiden, tulevaisuuden, hyväksi. Täällä talousvaliokunnan lausuntoa kun lukee, niin se tukee hyvin voimakkaasti Sitran työtä. Kannattaa tutustua. Minä pidän tätä hävyttömänä. No, sitten edustaja Viitanen tietää, että Suomen Pankki on osa Euroopan keskuspankkijärjestelmää. Ei täältä eduskunnasta voida mennä sanomaan, että me tullaan teidän kassalle ja otetaan näin paljon rahaa. Se on Suomen Pankin oma päätös. Täytyy kunnioittaa keskuspankin itsenäisyyttä. Te varmaan tulette sitten pankkivaltuustossa esittämään, että käydään kupilla, (Pia Viitosen välihuuto) mutta se kylläkin on siis EU-säännösten vastaista. Sitrasta voisi puhua pitkäänkin.

Vihreiden vaihtoehtobudjetin heikkous on siinä, että se tähän aikaan sopii hyvin huonosti, kun te lisäätte yrittäjien verotusta, te lisäätte teollisuuden verotusta ja te lisäätte työn vastaanottajan verotusta näillä leikkauksilla, joita kohdistuu siis työmatkakustannusten verovähennyskelpoisuuteen. Jostain näkökulmasta voidaan nähdä, että niissä on ehkä jotain vähän löysää, mutta se tapa, jota te esitätte, nimenomaan jälleen sopisi tähän aikaan erittäin huonosti. Työn vastaanottaminen tehdään entistä vaikeammaksi, kun ihmisten pitää kuitenkin liikkua työn perässä. (Toimi Kankaanniemen välihuuto) Näin ollen vihreiden talouslinja ei edistä sitä suurta tavoitetta hyvinvointiyhteiskunnan perustan vahvistamiseksi, että meidän työllisyysaste nousisi sen 110 000 työpaikkaa, mitä me välttämättä tarvitsemme.

Digitalisaatio muuten puuttuu myöskin SDP:n vaihtoehtobudjetista. Siirtykää, edustaja Viitanen, tietoyhteiskuntaan — näin ystävällinen, etten sanoisi, huumorimielinen toive.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Mutta digitalisaatio on iso asia työllisyyden ja peruspalvelujen turvaamisen kannalta, se on asia, jota ei ehkä huomioidakaan riittävästi esimerkiksi sote-uudistuksessa, kun ajatellaan, että ambulanssinpyörä olisi sitä nykyaikaa. Kyllä se on digitalisaatio, millä palveluja voidaan turvata.

Sokeriverosta, huomaa, puhutaan myöskin. Jos se aiotaan tehdä, niin sitä ei yhdessä vuodessa tehdä, se on sen verran tekninen. Mutta kannattaa tietenkin se selvittää.

Yhteenvetona voi todeta, että on hyvä, että on vaihtoehtobudjetteja, mutta että (Puhemies koputtaa) niissä kannattaa olla, arvoisa puhemies, tietenkin rehellinen.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otetaan tähän lyhyesti pari vastauspuheenvuoroa.

18.22 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On varmasti hyvää sanoa muutama sana tästä Sitrasta. Tuntuu siltä, että vaihtoehtobudjettimme on jälleen hyvin onnistunut rakenteeltaan, koska tapahtuu sama kuin edellisellä kerralla, kun vaihtoehtobudjettimme julkistimme: Hallituspuolueet eivät keksineet oikeastaan mitään muuta kritiikkiä kuin sen, että nyt Sitran tase otetaan töihin. Minä kysyin täällä, että miksei sitä voisi ottaa töihin, koska muistan keskustalaisen, silloisen oppositiojohtajan, Juha Sipilän puhuneen pitkään, että nyt taseet töihin, taseet töihin. No, nyt kun me pistämme taseita töihin ja otamme Sitran varsin, varsin mittavasta taseesta puolet tuottaviin investointeihin — kertaluonteisia tuloja voi käyttää kertaluonteisiin menoihin — niin tällaista laiskana makaavaa pääomaa keskusta ei halua käyttää, vaikka piti Sipilän mukaan pistää taseet töihin. Meidän ehdotuksemme on, (Puhemies koputtaa) että sillä muun muassa korjataan lasten homekouluja.

18.23 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastauksena arvostamalleni kollegalle, edustaja Ala-Nissilälle: Tiedoksi se, että me esitämme näissä kilometrikorvauksissa korvausta. Se on tarkistamista siten, että korvaus kattaa aina kaikki — siis aivan kaikki — auton käytöstä aiheutuvat juoksevat kustannukset, mutta auton hankinnasta syntyviä kustannuksia korotetaan vain osittain. Tämän vuoden tasossa korvaus olisi seuraava: 10 000 kilometriin asti 35 senttiä per kilometri ja sen jälkeen 25 senttiä per kilometri. Ihmettelen sitä, oletteko sitäkin vastaan, että myönnetään yrittäjille huojennus ensimmäisen työntekijän palkan sivukuluihin ja mahdollistetaan sen kautta uuden työvoiman palkkaaminen. Se kuuluu osana vihreiden vaihtoehtobudjettiin.

18.24 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tuo on hyvä kuulla, että siellä on tällaisia positiivisiakin lähestymiskulmia yrittäjyyteen nähden, mutta kokonaisuutenahan teidän vaihtoehtobudjettinne kiristää yritysten verotusta, puhutaan sadoista miljoonista kuitenkin — ja kaikki verothan kiertyvät kuitenkin useimmiten meidän vientituotteidemme hintoihin.

Edustaja Viitanen, kun te sanotte, että kertaluonteisia tuloja käytetään kertaluonteisiin menoihin, niin silloinhan se Sitran pääoma on syöty. Te syötte sen Sitran pääoman sinä vuonna, kun Suomi täyttää 100 vuotta. Sehän on nimenomaan Suomen tulevaisuuden, innovaatioiden, tutkimuksen, edistämiseksi, jota me juuri tarvitsemme. Sen pääomatuotto puolittuisi, jos sen taseesta otetaan puolet pois, ja se invalidisoituisi täysin. Minä pidän sitä — käytän tuollaista sanaa — hävyttömänä, arvoisa puhemies, mutta kyllä se vain sellaista on.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt jatkamme puhujalistaan.

18.25 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Kun edustaja Viitanen on paikalla, niin pyydän teiltä nyt vastausta tähän moneen kertaan täällä esitettyyn kysymykseen Rinteen mallin taloudellisista vaikutuksista. Teidän vaihtoehtobudjetissanne se on tuon parinsadan miljoonan luokkaa positiivinen, ja taas eduskunnan tietopalvelu, jota te esimerkiksi viime syksynä ja sen jälkeen olette mainostaneet kovasti, on laskenut, että se aiheuttaa kustannuksia eli menoja valtiolle 350 miljoonaa. Eli teidän vaihtoehtobudjetistanne putoaa 500—600 miljoonaa tällä tiedolla, mutta teillä varmaan on parempi tieto kuin eduskunnan tietopalvelulla. Mutta vastatkaa tähän.

Autoveron osalta te esitätte, että peruttaisiin autoveron alennus. Meillä on valtiovarainvaliokunnassa lisäbudjetti, jossa lisätään tämän vuoden autoveron tuottoa 60 miljoonaa euroa. Se on aika merkittävää, ja merkittävä osa siitä tulee sen tähden, että autoveroa on alennettu. Autokauppa käy, se työllistää, siitä tulee monenlaisia veroja, mutta autoveron osuuskin on varsin positiivinen. Eli ei tämä teidän himoverottaminen ole välttämättä viisasta.

Täällä on puhuttu koulutuksesta paljon. Vaalien edellä puheenjohtaja Rinne vaati 270 miljoonan euron leikkausta toisen asteen koulutukseen eli ammatilliseen koulutukseen, nyt te esitätte 270 miljoonan euron lisäystä siihen — aika käsittämätöntä epäjohtonmukaisuutta. Vielä kesäkuussa 2015, kun hallitusohjelmaa käsiteltiin, edustaja Rinne ilmoitti, että sosialidemokraatit haluavat 270 miljoonan euron leikkauksen toisen asteen koulutukseen. No, onneksi hallitus leikkaa vain 190 miljoonaa, (Leena Meri: Aikamoinen ero!) eli se on 80 miljoonaa vähemmän kuin te esititte. Mutta miksi tällainen epäjohtonmukaisuus, että tässä vaihdetaan etumerkkiä silloin tällöin? (Leena Meri: Nyt ollaan oppositiossa!) Tämä on kuitenkin vakava asia.

Korkeakoulujen leikkauksista eli yliopistojen leikkauksista on paljon puhuttu. Valtiovarainvaliokunnassa oli kuultavana, toisessa asiassa kylläkin, professori Roope Uusitalo Jyväskylän yliopistosta, ja kysyin häneltä, miksi Jyväskylän yliopistossa ei ole näkyvissä ongelmia näiden rajujen leikkausten seurauksena, joita teki edellinen hallitus ja on tehnyt tämäkin hallitus. Tiedän, että Jyväskylän yliopistossa on tilat käyty tarkkaan läpi, saatu merkittävät säästöt, on yksiköitä yhdistetty, on saatu hallintoa tällä tavalla leikattua. On hankinnat pantu uusiksi, on näitä erilaisia hankkeita karsittu, niitä, jotka ovat olleet huonotuotuisia tai merkityksettömiä, kustannustehottomia. Henkilöstön osalta on käyty läpi hyvin tarkkaan kaikki tarpeet. Ja Jyväskylän yliopisto on näistä leikkauksista selvinnyt ilman, että koulutusta tai tutkimusta olisi heikennetty yhtään. Näinhän on vakuutettu suoraan yliopistolta, ja myös professori Uusitalo tämän sanoi, hän jopa sanoi, että viime vuodelta Jyväskylän yliopisto maksoi henkilöstölle bonusta hyvästä tuloksesta. Eli ei välttämättä olla sillä tiellä, mitä te täällä sanotte, näiltäkään osin. Kyllä yliopistomaaailmassakin on mahdollisuuksia säästää, kun tehdään kaikissa yliopistoissa se prosessi, mikä Jyväskylässä tehtiin viisaasti, ilman että koulutus olisi kärsinyt.

Arvoisa puhemies! Edustaja Rinne vaati 13. päivä lokakuuta eli kuukausi sitten täällä 1,5:tä miljardia euroa homekoulujen ynnä muiden homerakennusten korjauksiin. Miksi teidän vaihtoehtobudjetissanne on vain 100 miljoonaa? Vaaditaan ensin 1,5:tä miljardia ja sitten annetaankin 100 miljoonaa. Tämä on huijausta, anteeksi vaan, tai sanotaan, että se on ainakin hyvin epäjohtonmukaista.

Yrittäjävähennyksen osalta vielä sanon, että todellakin, viime vaalikaudella te annoitte äärettömän voimakkaan alennuksen yhteisöveroon ja 420 apteekkaria sai tämän hyödyn

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

yhtiömuotoisen apteekin toimintaan ja tuhat asianajajaa sai myös. Nyt annetaan muille yrittäjille sama tasavertainen asema, ja kun he saavat tämän 5 prosentin alennuksen, niin varmasti se vaikuttaa positiivisesti työllisyyteen. Meillä on 131 proviisoria (Puhemies ko-
puttaa) ja farmaseuttia työttömänä, heille saadaan töitä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt jatkamme puhujalistaa, ja P-painikkeella voi varata puheenvuoroja.

18.30 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Nyt on semmoinen asia, että talousasi-
at pitää saada kuntoon. Sieltä haetaan se kakku, mitä jaetaan, siitä olen monta kertaa puhu-
nut.

Tästä vihervasemmistolaisesta toveripopulismista. Se iso kuva on siitä, että... Kerron
esimerkin, oli tämä nyt sitten totta tai ei mutta hyvin kuvaa sitä, minkälaisia nämä ovat.
Kerrotaan, että Stalinin luokse aikanaan meni Churchill ja kysyi häneltä, että mitenkä sinä
pystyt johtamaan ja hallitsemaan näin suurta valtakuntaa. Stalin sanoi — ikkunalaudalla
oli linnunpoikanen — palvelijalle, että tuokaapa tänne se, otti sen käsiin, kyni kaikki kar-
vat siitä pois ja pudotti jalkojen juureen. Tiedättekö, mihin meni? Stalinin jalkaan nojaa-
maan. Ja hän sanoi, että kun kansalta otetaan kaikki pois, niin se tulee ottajansa syliin. Ja
näin tekee vihervasemmisto. Se pistää kätensä meidän taskuumme ja syö meidän laskuum-
me.

Tästä talousasiasta vielä sen verran, että nyt kun on tilanne se, että valtio on näitten kaik-
kien rahoittaja, niin koulutuksen, sairaanhoidon ja mitä siihen julkiseen palveluun tulee, ja
valtio köyhtyy koko ajan julkisella puolella — se velka, mikä otetaan, on suurimmaksi
osaksi sinne — niin totta kai se joutuu leikkaamaan siitä, mitä se jakaa, kun ei ole jaetta-
vaa. Tämä on yksinkertainen laskuoppi, siihen ei tarvita kreikkalaista laskutikkua, jolla
huijataan ihmisiä. Jos nyt toimitaan niin kuin on toimittu tähän asti — viime kaudella 70
prosenttia yrityksistä oli jo lähtökuopissa, mistä mainitsin, siis aina kun Suomesta lähtee
pois, on veroparatiisi edessä, joku edustaja on näinkin todennut — niin tämä on sitä viher-
vasemmistolaista politiikkaa, ja se on purrut loistavalla tavalla. Viime kaudella oli kolme
vuotta alijäämäinen bkt, nyt se on pikkuhiljaa saatu nousemaan. Teillä on todella hyvä
näyttö.

Mutta tällä hallituksella on sellaiset otteet, mistä BiauDET sanoi, että mitä ne miesten ot-
teet ovat — tarvitaan niitä miesten otteita eikä sitä vihervasemmistolaista toveripopulis-
mia. Se kyllä puree siellä torin laidalla, kun kertoo, että nythän sinä olet työttömänä, kyllä
minä järjestän tämän asian. Mutta millä tavalla? Meiltä vientiteollisuus on lähtenyt. Ja
kuka siihen sosialismiin sijoittaa? Se ei tuota sille sijoittajalle mitään. Se on ihan sama, ar-
voisa puhemies, kuin jos minä menen edustaja Mölsän kanssa tuonne ryypäämään, otan
velkaa. (Naurua) Totta kai se vähän aikaa auttaa, viinakauppa saa verotuloja, taksimies ja
niin edelleen, mutta se on vähän niin kuin pissaisi housuun, että se vähän aikaa lämmittää,
mutta sitten tulee kylmä. Se velka tulee maksettavaksi. Nämä ovat niitä vasemmistolaisten
lääkkeitä. Se on sitä populismia, jota tuolla puhutaan. Me teemme, me emme ole mitään
populisteja, me teemme niin kuin sanotaan.

Ja takkia eivät ole perussuomalaiset kääntäneet (Ozan Yanar: Ai ei?) — Ei yhtään ker-
taa. Ainoastaan edustaja Tolppanen on siitä esimerkki, muu porukka on pysynyt hyvin ruo-
dussa. Ja kun tuolla oli keskustelua muun muassa siitä Kreikka-tukipaketista, siinähan te
käänsitte takkianne. (Ozan Yanar: Tehän käänsitte!) Mutta siihen voin sanoa näin, että jos

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

— Kankaanniemi antoi tämän esimerkin minulle, hyvä — sinä kiinnität vaikka kuolinpesäsi ja nimi on alla, sinä olet vastuussa siitä. Elikkä tuohon eurooppalaiseen tukipaketijärjestelmään kun on kiinnitys tehty, edellinen hallitus muuten sen teki, niin me olemme vielä siitä vastuussa. Se nimi on siellä alla, vaikka ei haluttaisikaan. (Puhemies koputtaa) — Kiitos. (Hälinää)

18.36 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Vaikka tuolta nyt kuuluukin kovaa kommenttia tuosta edellisestä, edustaja Hakkaraisen puheenvuorosta, niin minusta se oli hyvä siinä mielessä, että kun kansalaiset kuuntelevat näitä meidän puheenvuorojamme ja me käytämme monesti aika monimutkaisia termejä, niin heidän on hirveän vaikea ymmärtää, mistä tässä on kysymys. Jos me puhumme jostain vakaumusmekanismeista, niin ei se kyllä tavalliselle ihmiselle hirveästi kerro, ja minusta oli hyvä, että edustaja Hakkarainen avasi sen tällaisella hyvällä esimerkillä. Jos se on edustaja Aallon mielestä populismia, että selittää asiat kansan kielellä, niin ehkä se sitten teille on.

Mutta siirryn omaan puheenvuorooni, elikkä näistä varjobudjeteista, mitä tänään vaihtoehdebudjetteja esiteltiin, muutamia näkökohtia.

Itse mietin asumistukia ja niitten korotuksia, joita SDP esittää. On hyvin yleisesti tiedetty, että kun asumistukea korotetaan, niin myös vuokrataso nousee. Elikkä sehän on niin kuin plus miinus nolla, ja ainoa, joka siitä hyötyy loppujen lopuksi, on vuokranantaja. No, tietysti se on nyt vähän kiusallinen aihe, kun VVO omistaa hyvin paljon asuntoja ja jakaa sitten ay-liikkeille näitä osinkoja. Ja valitettavasti on tosiasia, että esimerkiksi viime vaaleissa perhe Rinne sai yhteensä noin 50 000 euroa vaalitukea eri ammattiyhdistysliikkeiltä, hänen puolisonsa ja hän itse. Kyllä sen nyt jokainen tavallinen ihminen ymmärtää, että ne eivät ole mitään pikkurahoja, 50 000 euroa on ihan valtava rahamäärä. Moni muu meistä on ihan omilla rahoillaan vaalikampanjansa tehnyt, kuten itsekin — ja hyvillä mielin, koska silloin voin kokea, että minun ei tarvitse laulaa kenenkään lauluja, voin tehdä itsenäistä työtä ihmisten eteen.

Samoin ihmettelen puhumista päivähoito-oikeudesta ja sen takaamisesta kaikille. Siis kaikilla on oikeus tällä hetkellä saada 20 tuntia viikossa tätä hoitoa plus tarveharkintaisena kaikille tunneille. Täällä puhuttiin syrjäytyneistä perheistä. Jos on tarveharkinta olemassa, niin meillä on ainakin Hyvinkään kaupungilla, jonka kaupunginhallituksessa olen, käyty tosi tarkkaan tämä läpi. Me nimittäin rajasimme sitä, mutta meillä tosin on kaupungilla semmoiset ohjeet, että jos perhe tarvitsee, niin hyvin matalalla kynnyksellä se arvioidaan. Ei taas aleta toistamaan näitä samoja virheitä, mistä täällä puheenvuoroja on haluttu käyttää.

Edustaja Mäkipää toi hyvin esille tämän yrittäjävähennyksen. Täällä puhutaan apteekkareista — joo, mutta kun meillä Suomessa on muitakin yrittäjiä kuin apteekkarit, ei apteekkeja ihan niin paljon ole. Verohallinnon mukaan meillä on noin 176 000 elinkeinonharjoittajaa, joista 77 prosentilla — siis lähes 80 prosentilla — vuotuinen verotettava tuotto on alle 30 000 euroa. Kutsutteko te tätä rikkaiden tukemiseksi? He ovat yksinyrittäviä, näistä monetkin ihmiset, minä en ymmärrä tätä lainkaan. Minä en ollenkaan ymmärrä tätä.

Minusta edustaja Kankaanniemi otti oikein hyvin esille tämän, että SDP haluaisi alentaa autoverotusta, vaikka se tuottaa meille tällä hetkellä enemmän (Toimi Kankaanniemi: Poistaa alennuksen!) — niin, poistaa sen — juuri sen, että kun se tuottaa meille tällä hetkellä todella hyvin, niin miksi sitä vilkastunutta tuottoa pitäisi saada tyrehdytettyä. Minusta se on aivan järjenvastaista suorastaan.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Tosiaan nyt edustaja Viitanen esitteli tuota heidän ohjelmaansa, ja minä nyt jäin odottamaan... Muistatteko keskustelun, kun teiltä tuli se 150- tai 160-kohtainen kotouttamisohjelma, mistä me keskustelimme muutama kuukausi sitten, edustaja Viitanen ja edustaja Marin? Kun minä tivasin tästä teidän toimenpideohjelmastanne kulurakennetta, jota ei ollut silloin esittää myöskään julkisuudessa, niin millä sivulla siellä ovat ne kaikki kulut niistä 160 toimenpiteestä? Te lupasitte, että ne löytyvät tästä, ja te sanoitte, että minä olen vähän typerä, kun minä etsin niitä teidän viime vuoden budjetistanne. Mutta kertokaa minulle ystävällisesti sivu, missä te olette ne 160 toimenpiteen kulut laskeneet. Te lupasitte silloin täällä salissa, että ne tulevat löytymään. En ole löytänyt niitä.

Ja vihreille haluaisin sanoa täällä, kun edustaja Niinistö otti hyvin vahvasti esille, että turvapaikkapäätökset ovat nykyisin niin julmettuja, että täältä eivät ihmiset saa enää turvapaikkaa, että meillä on tällä hetkellä samansuuntainen turvapaikkapolitiikka kuin EU:ssa. Ja sitten haluan edustaja Niinistölle muistuttaa — hän on jäsen perustuslakivaliokunnassa kuten minäkin — että kaikki lausunnot koskien ulkomaalaislain muutoksia on käyty läpi ja on todettu, että ne ovat perustuslain ja ihmisoikeussopimusten mukaisia, ja ne ovat olleet yksimielisiä lausuntoja. Ihmettelen, miksi edustaja Niinistö (Puhemies koputtaa) täällä sanoo aivan toisin.

18.41 Ilkka Kantola sd (varsinainen puheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin kirjoittanut puheen, mutta ajattelin, että yritän (Teuvo Hakkarainen: Se on paras puhe!) puhua ilman paperia, niin kuin edustaja Hakkarainenkin. Joskus olen sahurina itsekin vähän toiminut mutta en semmoisella ammattitaidolla kuin edustaja Hakkarainen.

Puhemies! Tänään annoin itselleni kertoa, että yhdysvaltalaiset siellä eilen äänestivät sillä tavalla, että meillä Kuntien eläkevakuutuksen pörssisijoitukset putosivat miljardilla eurolla. Olemme globaalissa maailmassa, ja se, mitä tapahtuu toisella puolella maailmaa, vaikuttaa meidän talouselämäämme — jos nämä lukemat pitävät paikkansa, ja olemme tietysti seuranneet sitä, mitä pörssikursseissa muuallakin maailmassa tapahtuu. Eli se, mitä tapahtuu yhdellä puolella maailmaa, vaikuttaa siihen, miten talous lähtee kehittymään toisella puolella maailmaa. Sama ilmiöhän oli havaittavissa, kun brexit-äänestyksen tuloksena Britannian neuvoa-antavassa kansanäänestyksessä tulos oli se, että Britannian olisi syytä lähteä eroamaan EU:sta. Samalla tavalla tämä herätti epäluottamusta talouselämässä ja pörssikurssit lähtivät laskuun — toki ovat siitä jo jonkin verran toipuneet, ja saattaa olla, että niin käy myös Yhdysvaltojen presidentinvaalien jälkeen, kun tilanne rauhoittuu ja tullaan vähän näkemään, mitä seurauksia käytännössä presidentin vaihtumisella ja koko hallinnon vaihtumisella siellä on. Joka tapauksessa olemme osa globaalia maailmaa, ja se vaikuttaa meidän talouteen. Nyt kun keskustellaan budjetista ja vaihtoehtobudjeteista, niin halusin tuoda tämän globaalin näkökulman tähän mukaan. On hyvin tärkeää, että otamme huomioon sen, mitä kansainvälisissä yhteyksissä näissä tilanteissa tapahtuu.

Se, miksi Yhdysvalloissa kävi tässä presidentinvaaliäänestyksessä niin kuin kävi, on asia, joka meitä puhututtaa varmaan pitkään. On syytä analysoida, mitkä olivat niitä taustatekijöitä, jotka johtivat siihen, että monien mielestä yllättäen sitten valittiin tämäntyyppinen ehdokas kuin Trump, joka tulee täysin politiikan ulkopuolelta ja käyttää ruokotonta kieltä vaalityössään ja esiintyy... Täällä käytettiin sanaa "hävytön" toisessa yhteydessä, ja voin sanoa, että myös Yhdysvaltain uuden presidentin vaalikampanjassa esiintymistapa oli sen tyyppinen, josta voi ajoittain käyttää sanaa "hävytön". Vaalikampanja oli ennennäkemättömän likainen. Mutta mitä siellä on taustalla? Minusta ovat oikeassa ne, jotka puhu-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

vat, että siellä poliittisen ja taloudellisen eliitin liittoutuminen oli mielikuvatasolla syntynyt niin vahvaksi, että niin sanottu tavallinen kansa — ehkä keskiluokka, alempi keskiluokka — koki, että poliittinen ja taloudellinen eliitti on jossakin hyvin kaukana eikä ymmärrä heidän elämäntilannettaan, kun työttömyys pitkittyy, kun työpaikat menevät alta, kun teollisuustyöpaikat lakkaavat olemasta.

Ajattelen, että meidän täytyy tätä viestiä Suomessakin kuulla tarkkaan. Uskon, että perussuomalaisten taannoisessa vaalimenestyksessä, niin sanotussa jytkyssä, on osin kysymys ollut samasta, että meilläkin — vaikka meillä mittakaavat ovat paljon pienemmät ja meillä ei ole sen tyyppistä taloudellista eliittiä ja poliittista eliittiä kuin Yhdysvalloissa — on jokin kokemus siitä, on se sitten totta tai ei, että valtaeliitti on kaukana tavallisen kansan mielialoista ja tarpeista ja pettymyksistä ja toiveista, ja tämä kokemus synnytti sellaisen pohjan, jossa sitten erinomaisen taitava retorinen puhe, lupaukset ja vaihtoehdon tarjoaminen sille menolle, joka oli koettu siellä niin sanotun alemman keskiluokan piirissä epäoikeudenmukaiseksi, sai kaikupohjaa. Elikkä samantyyppisestä jytkestä, vaikka en pidä sitä hyvänä sanana, on kysymys tässä Yhdysvaltain Trumpin nousussa presidentinvirkaan.

No, miksi puhun sosialidemokraattina tästä näkökulmasta? Haluan vain kuvata sitä, että minä uskon, että tämä — perussuomalaisetkin ovat nyt hallituspuolue, niin kuin meillä on tapana, että hallituksessa ollaan, myös oppositiosta käsin mennään sitten, kun se vuoro tulee — on myös meille vakava haaste ja myös ajatellen koko Eurooppaa ja EU:n kehitystä. Brexit-äänestyksen taustalla oli myös sellainen tilanne, jossa Britanniassa alempi keskiluokka ehkä koki hyvinkin, ja ehkä sitten Britannialle ominaisesti siellä saarella koettiin, että EU:hun on muodostunut sellainen taloudellinen, poliittinen eliitti, joka ei ymmärrä brittiläisten tarpeita, kysymyksiä, haasteita, ongelmia, pelkoja riittävästi, ja niin haluttiin muutosta siihen tilanteeseen, mikä on. Tuleeko se muutos — tuliko se Suomeen, kun perussuomalaiset pääsivät hallitukseen, sai jytken — se on tietysti kansalaisten ja äänestäjien arvioitavissa. Mutta joka tapauksessa, jos meillä kehitys jatkuu ja vahvistuu siihen suuntaan, että taloudellinen ja poliittinen eliitti etääntyy tavallisesta kansasta, silloin meillä (Puhemies koputtaa) voi tapahtua monenlaisia asioita. Sen takia on tärkeää keskustella näistä ja tärkeää, että se talouspolitiikka, jota hallitus vastuullisena hoitaa, vähentää tuloeroja, että se vähentää syrjäytymistä ja että voidaan kokea, että suomalaiset kulkevat yhtä jalkaa (Puhemies koputtaa) ja että ketään ei jätetä.

18.47 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Inhimillisempi ote päätöksiin on kristillisdemokraattien peräänkuuluttama muutos, ja sen vuoksi "Inhimillisempi Suomi vuonna 2017" on myös meidän vaihtoehtobudjettimme otsikko. Mitä se tarkoittaa? Muun muassa sitä, että huolehtisimme toisistamme paremmin. Tiukan taloustilanteen maksumiehiksi ei pidä laittaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevia kansalaisia, ja sen takia yksi vaatimuksemme on ollut ja on jatkossakin, että leikkaukset, jotka kohdistuvat kaikista heikko-osaisimpiin, tulisi perua, muun muassa leikkaukset, jotka kohdistuvat takuueläkkeisiin, vammaistukiin, lapsilisiin ja niin edelleen.

Tämän illan aikana on monia asioita nostettu esiin, mutta yksi, mistä vähemmän on puhuttu, on meidän toiveemme ja pyrkimyksemme myös, että me kansalaiset olisimme terveempiä jatkossa. Eli on aika alkaa panostaa suomalaisten terveyteen ja hyvinvointiin, ei vain jo syntyneitä ongelmia korjaamalla vaan terveyttä ja hyvinvointia ennakoivasti vahvistamalla. Lapset, nuoret ja aikuisetkin ovat entistä ylipainoisempia. Muun muassa suunterveys on heikentynyt, ja sen vuoksi on järkevää toteuttaa tämä terveysperusteinen soke-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

rivero, myös kannustaa, luoda mahdollisuuksia liikuntaan tietenkin, jotta saadaan elintapa-sairauksia kuriin. Mutta sitten sosiaali- ja terveydenhuollon, oikeuslaitoksen ja poliisin työmäärää helpottaa, mikäli alkoholinkulutusta saadaan hallintaan, ja sen vuoksi myös alkoholiveron korotus on perusteltua. Kaiken kaikkiaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tulisi olla semmoisena lähtökohtana ja loimilankana kaikessa päätöksenteossa. Se edesauttaisi paitsi nuorten ja lasten myös aikuisten ja työikäisten hyvinvointia, ja myös niitä tehokkaita työntekijöitä (Puhemies koputtaa) tulisi enemmän.

18.49 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! On todellakin aina syytä kurkistaa siihen, mitä ennen vaaleja on puhuttu, ja koska nyt aiheena ovat vaihtoehtobudjetit, minäpä täältä kaivoin perussuomalaisten vaihtoehtobudjetin, jonka he ovat täällä tehneet ajatellen tätä vaalikautta.

Perussuomalaiset esittävät muun muassa ammattikouluille plus 15 miljoonaa; nyt siis leikataan 190. Koulujen ryhmäkokojen pienentämiseen perussuomalaiset esittävät lisää plus 30 miljoonaa; nyt siis leikataan 30 miljoonaa. Vanhuspalveluiden parantamiseen perussuomalaiset esittävät plus 25 miljoonaa; nyt siis leikataan 70 miljoonaa. Ja kuinka olla-kaan, vaikka kuulin täällä äsken vähän sen kaltaista kommenttia, että tämä Suomen Pankin tuloutuskin on väärin sosialidemokraateilta, niin perussuomalaiset olisivat täällä omassa vaihtoehdossaan tulouttamassa 100 miljoonaa Suomen Pankilta — SDP tulouttaisi 60 miljoonaa, niin että siinä olemme samoilla linjoilla, tosin hieman vaatimattomammassa määrin kuin perussuomalaiset ovat.

Todettakoon vielä lopuksi näistä koulutusleikkauksista, kun edustaja Kankaanniemi niin kovasti oli sitä mieltä, että ne ovat viisaita tai ainakin jotakin sinnepäin. Jos te ette nyt usko SDP:tä, niin uskokaa ainakin sitten professoreja. Nimittäin tässä viitatus selvityksen mukaanhan yli 90 prosenttia professoreista pitää hallituksen yliopistopolitiikkaa erittäin epäonnistuneena tai ei ollenkaan onnistuneena.

18.51 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen katseli perussuomalaisten vaaliohjelmaa, ja minullakin on tässä sosialidemokraattien vaaliohjelma, jonka puheenjohtaja Rinne julkaisi 20.3.2015 eli kuukausi ennen vaaleja. SDP esitti 4 miljardin sopeutusta, miljardi veroilla ja 3 miljardia leikkauksilla. Niistä ei kyllä tässä vaihtoehtobudjetissa ole oikeastaan yhtään mitään, mitä silloin kansalle tarjositte. (Pia Viitanen välihuuto) — Te ilmoititte silloin, että 4 miljardin sopeutuksesta 3 miljardia pitäisi tehdä heti hallitustaipaleen alussa. Kyllä nyt ollaan varmaan siinä alussa, vähän jo myöhässäkin siitä. — Hallitus lähti toimimaan heti alussa, ja kun sai niin huonon perinnön teiltä, niin pani asiat pyörimään. Rinne esitti silloin myös 800 miljoonan euron säästöä kuntien valtionosuuksista indeksit puolittamalla. Tämä oli kyllä tietysti ihan ilmassa, koska ei 1,6 miljardin indeksikorotuksia tule neljässäkään vuodessa nykyisellä inflaatiotasolla, siitä tuo 800 miljoonaa olisi puolet. Eli tämä teidän vaaliohjelmanne oli täysin metsässä, ja onneksi sitä ei nyt ole sitten oltu toteuttamassa. Meillähän ei puhuttaisi hoitajamitoituksesta ollenkaan vaan puhuttaisiin hoitajien irtisanomisista, koska teidän kuntatalousohjelmanne on noin kaukana siitä, mikä on järkevää ja mahdollista tänä päivänä.

Mitä te vastaatte EU-komissiolle, kun teidän vaihtoehtobudjetinne tulopuoli on täysin pettäväällä pohjalla? Siellä on valtavan monta sellaista kohtaa, jotka eivät ole mitenkään realistisia.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

18.52 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kantolalle jatkaisin vähäsen, sen verran, että nyt kun tuli tuo Yhdysvaltojen vaalitulos, se kertoo jotakin meille. Sitä ennen rummutettiin koko ajan, kuinka Clinton voittaa — gallupit olivat sen kannalla, siellä olivat asiantuntijat, toimittajien torakkalauma oli siinä hyppimässä. Kaikki olivat sitä mieltä, että tämä Clinton voittaa, mutta kansa sanoi jotakin muuta. Elikkä tässä meillä on opittavaa. Meillä on näissä vanhoissa puolueissa semmoinen ongelma, että nuorisojärjestöissä kasvatetaan nuoria siihen politiikkaan, opetetaan puhumaan ja tekemään kaikki politiikkaa. Työtä ei ole kukaan tehnyt koskaan eikä sitä leipää hankkinut. Kyllä sitä osataan puhua. Minä uskoisin näin, kun täällä varsinkin vasemmistopuolelta osataan hyvin puhua, että jos vaikka puhelinyhteyttä lyö tuohon noin pystyyn ja kun aikansa jankuttaa sille, niin se polvistuu siihen. (Li Andersson: Mitenkäs se on Timo Soinin työhistoria?) Se on nimenomaan tämmöistä tämä... (Ozan Yanar: Niin, eikös teillä ollut nuorisopoliittinen järjestö?) — Ei, meillä ei... Kuule, minua ei ole opetettu koskaan puhumaan, minä olen opetellut tekemään töitä ja sitten joutunut täällä opettelemaan teidän kanssanne. — Kiitos.

18.54 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! No, en saanut sitä vastausta. Edustaja Viitanen ja Sanna Marin lupasivat minulle muutama kuukausi sitten, että tämä heidän keväällä julkaistu kotouttamisen ohjelmansa, "Ongelmista ratkaisuihin", 160 toimenpidettä, tulee löytymään täältä, kun minä typeryksissäni menin kysymään sitä liian aikaisin. Edustaja Viitanen, kun äsken tuossa kävelin tähän, kysyin, millä sivulla se nyt on, kun te sanotte, että se löytyy täältä. Minä en saa vastausta, edustaja Viitanen katsoo vain toiseen suuntaan. (Pia Viitanen: En minä katsonut, vaan suoraan teihin!) Elikkä lopputulema on se, että sitä vastausta ei tule. Edustaja Viitanen, te ette laittaneet niitä kustannuksia tänne, vaikka te lupasitte. No, se siitä sitten.

Mitä tulee työntekoon, niin itsekkin olen 15-vuotiaasta asti tehnyt erilaista työtä, eli me nimenomaan olemme työtätekevien puolue. Makkaratehtaalla olen ollut ulkolähettinä ja monenlaista, eli töitä on tullut tehtyä. Yksityisyrittäjänä olen toiminut ja vastuullisia töitä tehnyt. Kyllä meidän puolueestamme löytyy työtätekeviä ihmisiä.

18.55 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Minä olin ajatellut jo tässä vaiheessa lopettaa keskustelun, kun luulin, että sitä ei enää tämän jälkeen synny, ja käyttää rakentavan puheenvuoron, niin kuin debatin päätteeksi ryhmäpuheenjohtajamme Lindtman käytti.

Eli siis kysehan on nyt siitä, että täällä on meidän vaihtoehtomme, joka demokratiassa kuuluu opposition tehdä, se on meidän oikeutemme, ja se on meidän velvollisuutemme. Meillä on täällä joukko lukemia. Te voitte ihan rauhassa tähän tutustua. (Leena Meri: Missä ovat ne toimenpideohjelmat?) Edustaja Kankaanniemi esimerkiksi oli viimekertaisen vaihtoehdon... (Leena Meren välihuuto) — Vuoteen ette ole sitä lukenut. Minä toivon, lukekaa tämä. Lukekaa tämä. (Välihuutoja) Ihan sama koskee teitä muita. Siitä olen hyvin kiitollinen, että te, arvoisat perussuomalaiset, olette kiinnostuneita meidän vaihtoehtobudjetistamme, koska täällä ei muita hallituspuolueita näy.

Joka tapauksessa haluan kiittää tästä keskustelusta. (Leena Meri: Ei tule vastausta!) Haluan todeta, että täällä näitä lukuja löytyy, ja haluan todeta, että silloin kun ennen vaaleja puhutaan jotain, (Leena Meren välihuuto) niin on minusta oikein, että silloin myös vaalien jälkeen toteutetaan se politiikka. (Leena Meri: Lupasitte kaksi kuukautta sitten, että ne tulevat, mutta missä ne ovat?) Siksi me, puhemies, yritämme nyt... (Puhemies koputtaa)

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Puheenvuoro on edustaja Viitasella.

Niin minäkin luulin, mutta samapa tuo, samapa tuo. Täällä voidaan kokeilla duoakin, jos sen hyväksi näkee. — Mutta kuten sanottu, tästä eteenpäin minä toivon, että te tutustutte tähän ja käymme näiden lukujen pohjalta läpi niin SDP:n, vihreiden, kristillisdemokraattien, vasemmistoliiton kuin RKP:n vaihtoehtobudjetit, ja aina kun siteeraamme toinen toisiamme, niin tietäisimme sitten sen pohjan, koska viime syksystä jäi vähän sellainen kuva, että moneen kertaan sanottiin, että otatte enemmän velkaa — ei, vaan vähemmän. Eli pidetään ainakin nämä perusasiat sovittuna. Jos edustaja Merta tai ketä tahansa kiinnostaa, meillä on täällä muun muassa 100 miljoonan varaus arjen kipupisteisiin, sellaisiin menoihin, mitä me emme ole kaikkia vielä määritelleet, koska niitä matkan varrella löytyy, kun budjettiin on tottunut tutustumaan esimerkiksi valtiovarainvaliokunnassa, (Puhemies koputtaa) niitä emme pysty kaikkia edes ennakoimaan. Meillä on siellä myös hyvät varaukset määrittämättömiin menoihin, 100 miljoonan verran. Jos emme olisi jättäneet sitä, meillä olisi liki puoli miljardia ylijäämäinen vaihtoehtobudjetti. (Puhemies koputtaa)

Puhemies! Kuten sanottu, hyvässä hengessä mennään.

18.57 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! SDP on ollut hallituksessa niin kauan kuin minä muistan taaksepäin, ja tämä on nyt pitkstä aikaa eka kerta, kun te olette oppositiossa. (Pia Viitanen: Ei!) Jos teillä on niin valtavan hyvät systeemit, että te saatte talouden huippukuntoon, niin miksi te ette ole tehneet niitä toimenpiteitä? Terho kysyi täällä tätä monta kertaa, ja siihen ei tullut vastausta. Nyt kun te olette oppositiossa, niin te aina tuotte esiin eläkeläiset, lapsiperheet, vammaiset, sanotte, että hallitus tekee törkeitä tekoja eikä ajattele ollenkaan näitä ihmisiä, pienituloisia. Luuletteko te, SDP — Pia Viitanen, joka on täällä, voi varmaan vastata — että me tahallamme teemme jotakin sellaista, mikä on huonoa näille ryhmille? Emme todellakaan. Itsekin olen ollut 35 vuotta työelämässä, ennen kuin minä tulin tänne ja kansa äänesti edustajaksi, mistä minä olen tosi kiitollinen, ja olen nähnyt kaikkien näköistä, niin että en varmaan olisi puolueessa, joka ei ajaisi myös pienten ihmisten asiaa, en todellakaan. Ei saa tehdä sellaista vaikutelmaa minun mielestäni ja olla niin populistisesti nyt oppositiossa, että kansa, joka katsoo näitä tilaisuuksia täällä istuntosalissa, luulee, että todella hallitus on niin mätä ja vain oppositio on se, (Pia Viitanen: Välihuuto) joka keksii loistavat keinot varjobudjeteillaan, kuinka Suomi laitetaan nousuun. Näin ei todella ole. Pitää olla realisti eikä tehdä näitä virtuaaliesityksiä.

18.59 Ilkka Kantola sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Elomaa, sosialidemokraatit olivat oppositiossa vaalikaudella 2007— viimeksi, ja sitten sen jälkeen vaalikaudella 2011— olimme hallituksessa, niin että kyllä tuo oppositiokokemus... (Ritva Elomaa: Sitä ennen!) Kun minä olen ollut eduskunnassa, minä olen enimmäkseen ollut oppositiossa, josta on vaikeampi vaikuttaa, niin kuin hyvin tiedätte.

Edustaja Hakkarainen, jatkaisin vielä tuota Yhdysvaltojen problematiikan pohdintaa. Meillä on hyvinkin erilainen systeemi Suomessa kuin Yhdysvalloissa. Kun siellä vaihtuu presidentti, koko hallinto vaihtuu. Siellä on demokraatit ja republikaanit, ja kun vaihtuu puolueen johto presidentin aseman myötä, niin silloin vaihtuu koko hallinto. Meillä on ministeriössä virkamiehet pääosin jatkavat, samat virkamiehet. Samoin kun meillä hallitus vaihtuu, niin uudessa hallituksessa on jokseenkin poikkeuksetta yksi tai useampia edellisen hallituksen hallituspuolueita. Meillä tämä jatkuvuus on toisenlaista kuin Yhdysvalloissa.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

sa, ne käänteet eivät tapahdu samalla tavalla, ja sen takia joutuu sitten sovittelemaan toisten kanssa siellä hallituksessa yhteen niitä omia tavoitteitaan. Kukaan ei saa Suomessa, vaikka voittaa vaaleissa, yksin tavoitteitaan läpi, vaan kompromisseja joudutaan hakemaan.

Mutta sitten olisin vähän surullinen ja huolestunut siitä, jos täällä meillä kansanedustajat eduskunnassa käyttävät sen tyyppisiä puheenvuoroja, joista heijastuu, että kansanedustajan työ ei olisi arvostettavaa työtä. Kyllä minä ajattelen, että tämä on yhdenlaista työtä, ja sitten Suomessa tehdään montaa muuta työtä: hoitajat tekevät, sahurit tekevät ja kuorma-autonkuljettajat tekevät työtä. Mutta kyllä minä pidän ihan rehellisenä työnä tätä poliitikon työtä ja pidän myös arvokkaana sitä, että meidän nuoriso lähtee mukaan poliittisiin järjestöihin ja opiskelee siellä yhteiskunnallisia kysymyksiä. (Li Anderssonin välihuuto) Heistä voi tulla hyviä kansanedustajia, jotka kykenevät ymmärtämään asioita ja kantamaan vastuuta täällä. Arvostakaamme nyt omaa työtämme myös täällä.

19.01 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Minä kiitän kaikkia viittä oppositiopuoluetta ja niiden eduskuntaryhmiä, jotka ovat tehneet vaihtoehtobudjettinsa. Se on vaativa työ. Taisin olla itse ensimmäisenä tekemässä silloisessa ryhmässä joskus 20 vuotta sitten vaihtoehtobudjetin, ja sen jälkeen sitä on tehty sitten joka syksy. Se on kova homma ja vaikea homma, koska ei ole sellaisia tietoja kuin on hallituksella ministeriöissä. Ongelma tässä nyt on ollut tälläkin kertaa — niin kuin vuosi sitten — se, että ainakin sosialidemokraatit julkistivat eilen päivällä tämän vaihtoehtobudjettinsa ja tänään sitten kello 14 alkoi tämä keskustelu. Viime yönä tuli hiukan katseltua Yhdysvaltain vaalejakin, (Pia Viitasen välihuuto) mutta ennen kaikkea eilen oli koko iltapäivä ja ilta kokouksia tuolla Kuntaliitossa, ja sitten tänään aamupäivä oli kokonaan kiinni. Ei kerta kaikkiaan ollut aikaa tutustua joka kohtaan, ja sen tähden tuli vähän vääriäkin tietoja, virheellisiä tietoja, tuossa annettua. Eli toivon, että sosialidemokraatitkin isona puolueena, jolla on ryhmässä vahva osaaminen, tuovat ensi vuonna ja jatkossa vaihtoehtobudjettinsa viikkoa ennen sitä istuntoa, jossa ne käsitellään.

Edelleen totean: Edustaja Viitanen, te puhutte tästä velka-asiasta täysin väärin. Muistakaa nyt, että vertailu käydään kaikkien maiden välillä ja EU:ssa ja muualla julkisen velan osalta, ja meillä julkinen velka nyt vähenee tämän hallituksen aikana, kun se teidän aikanne kasvoi, ja on aivan eri lukemissa.

Ja teiltä jäi vielä vastaamatta tämän Rinteen mallin... (Pia Viitasen välihuuto) — edustaja Viitanen, tämän Rinteen mallin — kustannuksiin liittyen, (Puhemies koputtaa) mikä on totuus Rinteen mallin osalta. Ja myöskin rahoitusveron osalta se, millä te saatte ensi vuodelle 230 miljoonaa rahoitusverolla tuottoa, (Puhemies koputtaa) on tietysti ilmassa. — Kiitoksia.

19.03 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kun nyt päätettiin julkiseen talouteen tämä keskustelu, niin sanon, että nimenomaisesti eduskunnan tietopalvelun mukaan 15 000 henkilön työllistyminen työllistymisasetelimen avulla tasapainottaisi julkista taloutta 140—250 miljoonaa euroa. Tästä tulevat ne kerrannaisvaikutukset, paljonko verotuloja sitten tulee lisää tai paljonko työttömyysturvamenoja tulee vähemmän ja niin poispäin. Nämä ovat niitä laskelmia, ja minä nyt toivon, että luotetaan näihin eduskunnan tietopalvelun lukuihin. Minusta se oli oikeastaan aika hassuakin, että pääministeri tänään totesi, että eduskunnan tietopalvelun laskelmat olisivat populistisia.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Ymmärrän, että tietenkään oppositiopuolueen tehtävä ei ole olla populistinen, kuten esimerkiksi perussuomalaiset eivät tietenkään viime kaudella olleet. (Toimi Kankaanniemen välihuuto) Mutta tosiaan, edustaja Kankaanniemi, kun minä jotenkin ehkä historiasta muistan, viimeksi kuluneen vuoden historiasta, että aika monta kertaa palataan vielä näihin opposition vaihtoehtobudjetteihin — eikö näin, emmekö ole täällä aika monena iltana viettäneet aikaa ja keskustelleet näistä? — nyt olisi oiva hetki ihan rauhassa, sitten kun nämä presidentinvaalit ovat ohi — ymmärrän hyvin, että se saattaa olla hieman, mutta vain hieman, kiinnostavampi kuin SDP:n vaihtoehtobudjetti (Toimi Kankaanniemi: Ei, ei toki!) — lukea tämä läpi, tutustutte, niin että sellaiset perusasiat omaksutaan, ja toivon, että sitten käydään sitä rakentavaa keskustelua, ei väärillä vaan oikeilla luvuilla.

Ja, puhemies, sen verran haluan sanoa, että meidän vaihtoehtomme ydin on "kaikki mukaan". Se lähtee siis siitä, että me haluamme lisää työpaikkoja ja tarjoamme konkreettisia keinoja, joilla niitä tulisi. Se voi liittyä investointeihin, tähän Rinteen työllistymisaseteliin, uuteen tulevaisuuden elinkeinopakettiin. Me haluamme tarjota tämän valikon. Samoin sitten se oikeudenmukaisempi veroratkaisu muodostaa meillä tämän "kaikki mukaan" -yhteiskunnan perustan. Ja samaan aikaan haluamme myös palvelupuolella (Puhemies koputtaa) tarjota hyvät palvelut.

19.05 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Palaan tuohon, mistä Kantola puhui, että arvostetaan tätä työtä. Kyllä minä arvostan tätä työtä, ei siitä pääse mihinkään, ja toissani yritän sitä tehdä, mitä minulle on annettu. Mutta kun se on niin, että jos on lusikalla annettu, niin ei kapustalla voi vaatia. Tämä siksi, että jos täältä tulee kavereita esimerkiksi sahalle — taikka sille alalle, mitä minä osaan — niin minä olen aivan varma, että vaikka minä kaksitoista kertaa kierrän sen kaverin kanssa ympäri, se ei vielä kukaan ymmärrä, mitä on tapahtunut. Siis sama juttu, kun tuolta tulee tänne. Nyt kun opetetaan täällä... Minulle esimerkiksi oli hirmuisen vaikeaa sopeutuminen tähän — kaikki osasivat niin hienosti ja fiksusti puhua ja semmoisia sanankäänteitä, että ei niistä ymmärtänyt oikein mitään. Siis on mahdollisuus, niin Amerikassa kuin täälläkin, että kasvetaan sen kansan ulkopuolelle, tulee tämä eliitti, joka täällä elää ja puhuu näitä omia juttujaan, joista kansa, tavallinen kansa, ei ymmärrä yhtään mitään. Ja siinä on varmasti, niin kuin edustaja Kantola sanoi, yksi ongelma. Se on todellinen ongelma. Minä onneksi olen jo niin vanha, että minä en opikaan sitä kapulakieltä ja sitä, mitä täällä yleensä käytetään. Minä puhun näillä omilla sanoilla, tuomitaan siitä tai ei.

Sitten siinä on vielä semmoinen asia, että kun tulee tuolta yli viisikymppinen äijä, joka on ollut ikänsä töissä, niin media ja kaikki vaativat sen saman siltä kuin esimerkiksi Kankaanniemeltä, Pekkariselta, Kanervalta. Sama vaaditaan, vaikka ei ole, mitä antaa, ja sitten tulee se leima, minkä media antaa. Se lyö sen leiman kyllä ihan varmasti, ja sitä saa sitten kantaa joka töppäyksestä, joka askelvirheestä. (Puhemies koputtaa) Se vikapartio on kyllä kimpussa.

19.07 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Haluan vain lyhyesti kommentoida edustaja Hakkaraiselle, että kyllä se minusta on ensisijaisesti edustajasta kiinni, kuinka hyvin ja paljon viettää aikaa esimerkiksi siinä kansan parissa ja miten tämä laitos ja tämä paikka täällä meihin kaikkiin vaikuttaa. Kyllä me tiedämme, että Suomessa on paljon hyviä poliitikkoja, jotka ovat ensin opiskelleet esimerkiksi maistereiksi ja sitten suoraan siirtyneet puolueen leipiin töihin ja ovat vuosikausia tehneet töitä eduskunnassa. Yksi sellainen edustaja

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

on teidän oman puolueenne puheenjohtaja Timo Soini, joka minun käsitykseni mukaan on ollut nimenomaan puolueessa töissä lähes koko työuransa, ja täällä hän työskentelee edelleen meidän muiden edustajien tavoin. Emmeköhän me voi pysyä asiassa tästä eteenpäin.

Keskustelu ja asian käsittely päättyi.

7. Keskustelualoite Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2017

Keskustelualoite KA 15/2016 vp

Keskustelu

Keskustelu asiasta käytiin päiväjärjestyksen 6. asiakohdan yhteydessä. Asian käsittely päättyi.

8. Keskustelualoite Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2017

Keskustelualoite KA 17/2016 vp

Keskustelu

Keskustelu asiasta käytiin päiväjärjestyksen 6. asiakohdan yhteydessä. Asian käsittely päättyi.

9. Keskustelualoite Ruotsalaisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2017

Keskustelualoite KA 14/2016 vp

Keskustelu

Keskustelu asiasta käytiin päiväjärjestyksen 6. asiakohdan yhteydessä. Asian käsittely päättyi.

10. Keskustelualoite Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetista vuodelle 2017

Keskustelualoite KA 16/2016 vp

Keskustelu

Keskustelu asiasta käytiin päiväjärjestyksen 6. asiakohdan yhteydessä. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

11. Lakialoite laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettujen lakien liitteiden muuttamisesta

Lakialoite LA 74/2016 vp Touko Aalto vihr ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

12. Lakialoite laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Lakialoite LA 84/2016 vp Touko Aalto vihr ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

13. Lakialoite laiksi tuloverolain 73 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 85/2016 vp Touko Aalto vihr ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

14. Lakialoite laiksi yliopistolain 75 §:n 3 momentin ja 92 a §:n kumoamisesta annetun lain kumoamisesta

Lakialoite LA 78/2016 vp Krista Mikkonen vihr ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu

19.11 **Krista Mikkonen vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ollut ihan varma siitä, mikä tämä käytäntö on ollut, onko näitä lakialoitteita ollut tapana tässä kohdin enää sen kummemmin esitellä, mutta kun ehdin varata tuon puheenvuoron, niin ehkä nyt sitten ihan lyhyesti totean, että tähän on yksi näistä yliopistoihin kohdistuvista leikkauksista, jotka kohdistuvat sekä Helsingin yliopistoon että Itä-Suomen yliopistoon. Näissä suurissa koulutusleikkauksissa, vaikka tämä summa sinänsä ei ole kuin reilu 31 miljoonaa, tällä on tietysti siinä kaikessa kokonaisuudessa iso merkitys, varsinkin Helsingin yliopiston osalta, johon kohdistuu hyvinkin myös suhteellisesti aika iso osuus näistä yliopistoon kohdistuvista leikkauksista tätä kautta. Tällä esityksellä me haluamme jatkaa sitä linjaa, kun vihreä eduskuntaryhmä omassa vaihtoehtobudjetissaan torjuu kaikki koulutukseen kohdistuvat leikkaukset.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

15. Lakialoite laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 8 a §:n kumoamisesta

Lakialoite LA 82/2016 vp Ville Niinistö vihr ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

16. Lakialoite laiksi varhaiskasvatuslain 11 a §:n ja 11 b §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 69/2016 vp Emma Kari vihr ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

17. Lakialoite laiksi tuloverolain 58 §:n muuttamisesta ja 58 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lakialoite LA 80/2016 vp Ozan Yanar vihr ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

19.13 Ozan Yanar vihr (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tekemässäni lakialoitteessa toteutetaan vihreiden vaihtoehtobudjetin yksi valtiontaloutta kohentava toimi. Toimi on taloustieteilijöiden laajasti suosittama ja ilokseni osittain sellainen, johon hallituskin on jonkin verran ryhtynyt mutta ei riittävällä innolla. Lakialoitteessa ehdotetaan, että asunovelan korkovähennyksestä luovuttaisiin vaalikauden aikana kokonaan. Argumentteja tälle on monia, luettelen pari nopeasti:

Ensinnäkin, minusta on tärkeää, että vuokra- ja omistusasujia kohdeltaisiin verotuksen kannalta reilusti eli samalla tavalla.

Toiseksi, yleensä hyvä ohjenuora verotusjärjestelmän suunnittelussa on pitää homma täsmälleen niin yksinkertaisena kuin mahdollista verotuksen tavoitteiden kannalta. Omistusasumisen liiallinen tukeminen on väärä tavoite, eli yksinkertaistaminen tässä olisi paikallaan.

Korkojen vähennysoikeutta on kavennettu asteittain viime vaalikaudelta alkaen, ja vuonna 2017 eli ensi vuonna asunovelan koroista on vähennyskelpoista 45 prosenttia. Eduskunnan tietopalvelun mukaan korkovähennyksen laskeminen 30 prosenttiin ensi vuonna lisäisi verotuloja 24 miljoonaa euroa. Minusta tämän vauhdin kiristäminen olisi

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

siis paikallaan, eli 2017 prosentti olisi 30 ja 2018 voisi olla 15, ja sitten 2019 voisimme poistaa koko poikkeuksen laista.

Hallitus tosiaan etenee tässä hitaammin eikä saa tätä hommaa maaliin tämän vaalikauden aikana. Kiristämällä tahtia asuntovelan korkovähennyksen poistamisessa saisimme hiukan lisää liikkumavaraa ja voisimme jättää vaikkapa osan koulutusleikkauksista tai tutkimuksen leikkauksista tekemättä. Minusta tämä olisi vastuullinen ja talouskasvua tukeva valinta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

18. Lakialoite laiksi perustulokokeilusta

Lakialoite LA 103/2016 vp Krista Mikkonen vihr ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu

19.15 **Krista Mikkonen vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Poliitiikka on siitä erikoista, että joskus jotkut asiat, joita on pitänyt todella pitkään esillä ja joista on puhunut paljon ja joista on erilaisia malleja esittänyt — niin kuin vihreät ovat perustulon osalta jo parikymmentä vuotta kehittäneet tätä ideaa — saattavat liikahtaa eteenpäin silloin, kun ei itse ole edes hallitusvastuussa, kuten tässä tapauksessa, kun hallitus on päättänyt tehdä perustulokokeilun. Olemme tietysti hyvin iloisia siitä, että tämä esittämämme ajatus on saanut nyt niin laajasti tukea, että jopa silloin, kun itse emme ole hallituksessa, sitä kokeillaan.

Mutta meillä tähän kokeiluun sisältyy sellainen huoli, että toivoisimme, että kun tämä kokeilu tehdään, niin se tehtäisiin kunnolla, jotta me voimme aidosti nähdä, mitä vaikutuksia perustulolla olisi. Tiedämme, että työelämä on muuttunut yhä pirstaloituneemmaksi. Tiedämme, että meidän sosiaaliturvajärjestelmämme on hyvin monimutkainen ja se antaa lukuisia erilaisia kannusteloukkuja, ja tämän kaiken yhteensovittamiseksi perustulo voisi olla aivan ideaalinen ratkaisu.

Nyt kuitenkin tähän hallituksen kokeiluun otetaan mukaan vain pelkästään työmarkkinatuen saajat, ja tästä jäävät nyt pois tavallaan ne elementit, joita perustulolla tavoitellaan. Tämä on oikeastaan nyt vain tällainen byrokratian purkamiskokeilu näille työmarkkinatuella oleville, ja tästä puuttuvat ja tässä eivät tule näkymään ne dynaamiset vaikutukset, mitä saisimme sellaisella perustulolla, joka kohdistuisi laajempaan joukkoon ihmisiä. Sen takia me olemme ehdottaneet, että tähän otettaisiin mukaan enemmän ihmisiä ja kokeilua myös jatkettaisiin vuodella kauemmin kuin mitä hallitus ehdottaa. Ja tähän ehdotamme nyt sitten 10 miljoonan euron vuosittaista lisärahoitusta, joten tämä kaksivuotinen kokeilu laa-

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

jentuisi kolmivuotiseksi ja siihen tulisi mukaan myös pienituloisia palkansaajia, pienituloisia yrittäjiä, freelancereita, itsensätyöllistäjiä.

Olisi myös äärimmäisen tärkeää, että tähän kokeiluun, josta nyt jää puuttumaan verotuselementti, lisättäisiin se. Nyt tässä hallituksen kokeilussa on ajatuksena se, että jos jotain lisäansiota tämän perustulon päälle kerättäisiin, niin siihen ei kohdistu verotusta, ja tähän tarkoittaa sitä, että kokeilun kustannuksista tulee valtavan kalliit ja se ei kerro sitä totuutta, mitä perustulolla haetaan. Siksi olisi erittäin keskeistä saada kokeilussa kerättävät verot palautettua tähän kokeilubudjettiin. Silloin kokeiltava järjestelmä muistuttaisi enemmän todellista perustuloa ja näyttäisi myös sen, mikä sen hinta on, ja silloin voitaisiin aidosti arvioida sitä, olisiko se toteuttamiskelpoinen myös taloudellisesta näkökulmasta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

19. Lakialoite laiksi työsopimuslain 1 luvun 1 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 64/2016 vp Li Andersson vas ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskustelu

19.20 Li Andersson vas (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yrittäjämuotoisen työn yleistyminen on yksi työelämän tulevaisuuden isoista trendeistä. Suomessa on tällä hetkellä yli 180 000 itsensätyöllistäjää, ja määrä on kasvussa. Polut itsensätyöllistämiseen ovat moninaiset. Monille itsensätyöllistämisen vetovoima on vapaudessa päättää itsenäisesti omista töistään ja niiden organisoimisesta sekä työskentelytavoista, -ajoista ja -paikoista. Ilmiössä on kuitenkin myös varjopuolensa. Monella alalla on myös yleistynyt ilmiö, jossa riski ulkoistetaan palkansaajilta yrittäjän statuksella työskenteleville.

Tilastokeskus hahmotti vuonna 2014 tekemässään laajassa kyselytutkimuksessa eri itsensätyöllistäjien asemaa. Valtaosa itsensätyöllistäjistä on tyytyväisiä työskentelyyn ilman palkkatyösuhdetta. Noin viidennes itsensätyöllistäjistä on kuitenkin niitä kuuluisia pakkoyrittäjiä eli ihmisiä, jotka tekisivät mieluummin palkkatyötä. Erityisesti media- ja kulttuurialalla töitä teetetään freelancereilla. Toimeksiantajat selviävät ilman työnantajavelvoitteita, ja freelancerit vastaavat itse niin työnsä hinnoittelusta kuin omasta eläkevaikutuksestaan. Kulttuurialan ammattilaisista yli puolet ilmoittaa ryhtyneensä itsensätyöllistäjäksi, koska palkkatyötä ei ole ollut tarjolla ja yrittäjyys tarjosi väylän työllistyä. Samoin itsensätyöllistäjien joukosta löytyvät ne yrittäjiksi ulkoistetut, joiden entinen työnantaja on ilmoittanut haluavansa jatkossa ostaa ennen palkkatyönä tehdyn työn yrittäjätyönä. Erityisen yleistä tämä on rakennus-, kuljetus- ja teollisuusosalalla. Tämä on samalla työnantajalle keino halpuuttaa työtä, kun kustannusvastuu työnantajavelvoitteista siirtyy työn

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

suorittajalle. Usein työn sisältö on kuitenkin sama kuin toimeksiantajan omilla työntekijöillä.

Koska itsensätyöllistäjät ovat moninainen joukko, edellyttää itsensätyöllistäjän aseman parantaminen monenlaisia toimenpiteitä. Keskeisiä epäkohtia ovat työn alihinnoittelu sekä sosiaali- ja eläketurvan epäkohdat. Vasemmistoliitto on tänä syksynä julkaissut laajan kokonaisuuden toimenpiteitä itsensätyöllistäjien aseman parantamiseksi. Haluamme mahdollistaa kollektiivisen järjestäytymisen Tanskan mallin mukaisesti. Haluamme nostaa arvonlisäveron alarajan, ottaa käyttöön yhdistelmävakuutuksen, työttömyysturvan ennakkopäätösjärjestelmän sekä laajentaa työttömyysturvan 300 euron suojaosuuden koskemaan myöskin yrittäjiä.

Mutta on yksi itsensätyöllistäjien joukko, jonka aseman parantamiseen on mahdollista puuttua tässä esitetyn lakimuutoksen kautta. Tässä lakialoitteessa esitetään työsopimuslain laajentamista, jotta sen soveltamisalaan nostetaan myös näennäisesti itsenäisen palvelun tekijät eli palkansaajaan rinnastettavassa asemassa työskentelevät itsensätyöllistäjät. Keitä he sitten ovat? He ovat itsensätyöllistäjiä tai yrittäjiä ulkoistettuja, jotka työskentelevät palkansaajien tavoin mutta ilman työsuhteen tuomaa turvaa ja määrättyä palkkatasoa. He voivat olla esimerkiksi vain yhdelle isolle asiakkaalle siivoustöitä myyvä myyjä, samalle mediatallolle jatkuvasti juttuja kirjoittava freelancer tai samalle tilaajalle toimeksiantosopimuksella ruoan kotiinkuljetuksia tekevä kuski. Lakialoitteessa palkansaajaan rinnastettavalla itsensätyöllistäjällä tarkoitetaan henkilöä, joka asemansa vuoksi rinnastuu työntekijään ja jolla on vain muutama toimeksiantaja sekä vähäinen taloudellinen ja kaupallinen riski ja jonka työn sisältö vastaa toimeksiantajayrityksen työsuhteessa olevien työntekijöiden työn sisältöä. Kaikkien näiden ehtojen on täyttyvä. Kyse on siis juuri niistä tilanteista, joissa työnantaja pyrkii tietoisesti välttämään työnantajavastuita ja halpuuttamaan työtä ulkoistamalla riskit. Aloitteessa yhdellä työnantajalla tarkoitetaan myös laajempaa yrityskokonaisuutta, jota esimerkiksi media-alalla edustavat kaikki saman konsernin, kuten Alma Median tai Lännen Median, omistamat yhtiöt. Tässä sovellettaisiin samaa yhteisön käsitettä kuin työsopimuslain työnantajan työntarjoamisvelvollisuutta koskevassa säännöksessä. Tässä säännöksessä yhteisöön kuuluvalla työnantajalla tarkoitetaan sitä, joka tosiasiallisesti käyttää henkilöstöasioissa määräysvaltaa toisessa yrityksessä tai yhteisössä omistuksen, sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän mielestä ongelman ratkaiseminen edellyttää työsuhteen tunnusmerkistön uudelleenarviointia siten, että niihin itsensätyöllistäjiin, jotka rinnastuvat työntekijään, sovelletaan työlainsäädäntöä. Tällöin heillä olisi oikeus työterveydenhuoltoon, vuosilomaan, työttömyysturvaan ja niin edelleen samalla tavalla kuin työsuhteessa olevalla työntekijällä. Heillä olisi myös oikeus tehdä työehtosopimuksia.

Arvoisa puhemies! Itsensätyöllistäjien asemasta on puhuttu Suomessa paljon ja pitkään. Lukuisia selvityksiä on tehty, ja lukuisat työryhmät ovat asiaa pohtineet, mutta todella vähäisiä muutoksia on saatu aikaan. Nyt on korkea aika ryhtyä konkreettisiin toimenpiteisiin. Työttömyysturvaan ja eläketurvaan tehtävien muutosten lisäksi tulee puuttua mekanismeihin, jotka liittyvät työn hinnoitteluun. Yrittäjämuotoisesti työskenteleville itsensätyöllistäjille kollektiivisen järjestäytymisen mahdollistaminen olisi keskeinen keino puuttua työn alihinnoitteluun. Palkansaajaan verrattavien itsensätyöllistäjien kohdalla se tapahtuu parhaiten työsopimuslain tunnusmerkistöä laajentamalla.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

20. Lakialoite laiksi rikoslain 47 luvun muuttamisesta

Lakialoite LA 83/2016 vp Jari Myllykoski vas ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

21. Lakialoite laiksi opintotukilain 17 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 87/2016 vp Stefan Wallin r ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

22. Lakialoite laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 8 a §:n kumoamisesta

Lakialoite LA 88/2016 vp Stefan Wallin r ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

23. Lakialoite laiksi yliopistolain 49 §:n 7 momentin kumoamisesta

Lakialoite LA 89/2016 vp Stefan Wallin r ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

24. Lakialoite laiksi yliopistolain muuttamisesta

Lakialoite LA 90/2016 vp Stefan Wallin r ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

25. Lakialoite laiksi ammattikorkeakoululain 43 §:n 7 momentin kumoamisesta

Lakialoite LA 91/2016 vp Stefan Wallin r ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

26. Lakialoite laiksi takuueläkkeestä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 92/2016 vp Stefan Wallin r ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

27. Lakialoite laiksi lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 93/2016 vp Stefan Wallin r ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

28. Lakialoite laiksi toimeentulotuesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 94/2016 vp Stefan Wallin r ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

29. Lakialoite laiksi Elintarviketurvallisuusvirastosta annetun lain muuttamisesta

Lakialoite LA 95/2016 vp Stefan Wallin r ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

30. Lakialoite laiksi Maaseutuvirastosta annetun lain kumoamisesta

Lakialoite LA 96/2016 vp Stefan Wallin r ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

31. Lakialoite laiksi arvonnäköverolain muuttamisesta

Lakialoite LA 97/2016 vp Stefan Wallin r ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

32. Lakialoite laeiksi asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 3 a §:n ja äitiysavustuslain 2 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 98/2016 vp Stefan Wallin r ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

33. Lakialoite laiksi autoverolain muuttamisesta

Lakialoite LA 99/2016 vp Stefan Wallin r ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

34. Lakialoite laiksi varainsiirtoverolain eräiden säännösten kumoamisesta

Lakialoite LA 100/2016 vp Stefan Wallin r ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

35. Lakialoite laiksi tuloverolain 124 §:n muuttamisesta ja rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 65/2016 vp Sari Tanus kd ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 35. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

19.31 **Sari Tanus kd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääomatulojen verotus on edelleen merkittävästi alhaisemmalla tasolla kuin samansuuruisten palkkatulojen verotus. Jotta eroa saataisiin kurotuksi pienemmäksi ja valtion velkaantumiskehitystä taitetuksi, olisi pääomatuloveroille asetettava uusi, korkeampi maksuluokka. Eduskunnan tietopalvelun laskelmien perusteella yli 70 000 euron pääomatuloilla pääomatuloveron 2 prosenttiyksikön korotus eli 36 prosentin verotus tuottaisi vuosittain 52 miljoonaa euroa lisää verotuloja valtiolle. Tällainen uusi maksuluokka pienentäisi tuloeroja oikeudenmukaisella tavalla tuomalla suurituloiset aiempaa suuremmalla osuudella mukaan pitkittyneen talouslamman kustannusten maksamiseen.

Esitän, että pääomatuloon lisätään yksi uusi porras siten, että pääomatulojen ylittäessä 70 000 euroa vero nousisi 36 prosenttiin. Korotuksen vuoksi muutettaviksi tulevat tuloverolaki ja rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annettu laki. Tämä esitys sisältyy kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin vuodelle 2017.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

36. Lakialoite laiksi opintotukilain muuttamisesta

Lakialoite LA 101/2016 vp Sari Tanus kd ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 36. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu

19.33 **Sari Tanus kd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esitämme, että opiskeleville alaikäisen lapsen huoltajille maksetaan opintorahakuukausilta 200 euron huoltajalisä. Huoltajalisä maksetaan jokaiselle lapsen huoltajana toimivalle ja opintorahaa nostavalle opiskelijalle. Mikäli molemmat vanhemmat ovat opiskelijoita, molemmat saavat huoltajalisän. Lisäksi esitämme, että opiskelijan opintorahan määrää laskettaessa ei oteta huomioon hänen vanhempiansa tuloja, jos opiskelija on oikeutettu opintorahan huoltajalisään. Huoltajalisästä säädettäisiin aiemmin kumotussa opintotukilain 2 luvun 13 §:ssä. Lisäksi huoltajalisän vuoksi tehtäisiin muutokset opintotukilain 2 luvun 11 §:n 1 ja 2 momenttiin sekä opintotukilain 2 luvun 19 §:n 2 momenttiin. Arvioitu kustannus vuositasolla on 20 miljoonaa euroa, mutta kokonaisvaikutuksiltaan opintorahan huoltajalisältä voi odottaa myönteisiä vaikutuksia sekä kansantalouteen että kestävyysvajeeseen.

Kelan opintoetuustilaston mukaan lukuvuonna 2014—2015 oli 10 755 sellaista henkilöä, jotka saivat opintotukea ja olivat elatusvelvollisia; kaikkiaan opintotuen saajia oli 288 057. Väestöliiton perhebarometrin mukaan toteutunut lapsiluku on tänä päivänä keskimäärin 1,65 naista kohden, kun se vielä viisi vuotta sitten oli lähes 1,9. Ensisynnyttäjien keski-ikä on noussut vuosi vuodelta, mikä osaltaan selittää, ettei perheiden toivoma lapsiluku toteudu. Ensimmäinen lapsi saadaan nyt keskimäärin 28,5-vuotiaana. Koulutetut pääkaupunkiseudulla asuvat naiset saavat ensimmäisen lapsensa keskimäärin 34-vuotiaana eli noin kymmenen vuotta hedelmällisimmän iän jälkeen. Ensisynnyttäjien nousevan keski-ikänsä seurauksena kasvavat myös synnytysten riskit sekä tahaton lapsettomuus.

Opiskelun ja perheen yhdistäminen on tehty Suomessa hyvin vaikeaksi ja taloudellisesti erittäin haasteelliseksi. Lakialoitteen tavoitteena on tukea opiskelevia perheitä ja näin mahdollistaa perheen perustaminen jo opiskeluaikana. Tavoitteena on myös helpottaa nuorten naisten siirtymistä työelämään opintojen jälkeen eli parantaa työelämän tasa-arvoa.

Opiskelevat perheet elävät köyhyysrajan alapuolella usein, he ovat köyhistä köyhimpiä. Vaikka kaikki opintolaina nostettaisiin, tulotaso jää todella pieneksi. Opiskelun ja perhe-elämän yhdistäminen on tehtävä mahdolliseksi lisäämällä opintorahaan huoltajalisä.

Tämäkin esitys sisältyy kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

37. Lakialoite laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta Lakialoite LA 102/2016 vp Päivi Räsänen kd ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 37. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

19.36 **Sari Tanus kd:** Arvoisa puhemies! Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan alkoholin liikakäyttö on yksi keskeisimmistä suomalaisen yhteiskunnan terveysuhista. Alkoholin runsas käyttö lisää sairastavuutta ja pahentaa monien sairauksien oireita. Alkoholiin liittyvät kuolemansyyt ovat viime vuosina olleet työikäisten yleisin kuolemansyy. Alkoholihaittojen tuomat lisäkustannukset julkiselle taloudelle ovat useita miljardeja euroja vuodessa. Alkoholihaittojen määrä on suorassa suhteessa alkoholin kokonaiskulutukseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi elokuussa 2013 muistion, jonka pohjalta oltiin valmistelemassa uutta alkoholilakia. Muistion mukaan paras tapa hillitä alkoholinkäyttöä on puuttua alkoholin saatavuuteen. Myös alkoholiveron asteittainen korotus oli keskeinen toimenpide vähentää alkoholihaittoja. Aiemmat veronkorotukset ovat osoittaneet, että hinnannousu vaikuttaa selkeästi alkoholin kokonaiskulutukseen. Vuoden 2004 alkoholiveron alentaminen johti voimakkaaseen kulutuksen kasvuun ja esimerkiksi alkoholikuolemien lisääntymiseen. Kokonaiskulutus on edelleen korkeammalla tasolla kuin ennen vuotta 2004.

Alkoholinkäytöstä aiheutuu yhteiskunnalle merkittäviä kustannuksia. Sosiaali- ja terveysministeriön arvion mukaan välittömät haittakustannukset yhteiskunnalle ovat noin miljardi euroa. Sosiaalihuollon piiriin kuuluvat haittakustannukset muodostivat noin puolet julkisen sektorin alkoholin haittakustannuksista, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito kattoi lähes 40 prosenttia ja terveydenhuolto noin 10 prosenttia. Lisäksi poliisin arvion mukaan alkoholilla on vaikutusta 70 prosentissa poliisia työllistävistä tapauksista. Kun otetaan huomioon tuotantomenetykset työelämässä ja muut haitat, kustannukset ovat moninkertaisia. Lukuisten menetettyjen ihmishenkien tai perheväkivaltaa pelkäävien, heille jätettyjen lapsien kärsimyksien hintaa ei voi edes rahalla mitata.

Alkoholivero on asetettava sellaiselle tasolle, että se hillitsee alkoholinkäyttöä ja että veron tuotto on järkevässä suhteessa alkoholinkäytön yhteiskunnalle aiheuttamiin kustannuksiin. Ehdotamme alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamista siten, että kun nykyinen alkoholivero oluille on oluen vahvuudesta riippuen 0,50—0,59 euroa per 33 senttilitran tölkki, niin tämä vero muuttuisi 0,63—0,73 euroon. Ja kun nykyisin oluiden veron taso on 32,05 senttiä senttilitralla etyylialkoholia, niin tämä vero nousisi 40 senttiin senttilitralla etyylialkoholia. Ja samoin kuin nykyisin käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien vero yli 2,8 prosentin mutta enintään 5,5 prosentin vahvaisilla juomilla on 169 senttiä litralta, niin tämä vero nousisi 241 senttiin litralta valmista alkoholijuomaa. Alkoholi- ja alkoholijuomaveron korotus toisi edellä mainitun mukaisesti yhteensä 200 miljoonaa euroa.

Laki alkoholi- ja alkoholijuomaveron korotuksista sisältyy myös kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

38. Hallituksen esitys eduskunnalle veroasioita koskevasta tiedonvaihdesta Yhdistyneiden Arabiemiirikuntien kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 166/2016 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 15/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

39. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion virkamieslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 90/2016 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 17/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

40. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Pelastusopistosta annetun lain ja Poliisiammatikorkeakoulusta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 157/2016 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 18/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

41. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 113/2016 vp

Lakialoite LA 39/2015 vp

Valiokunnan mietintö StVM 23/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

42. Hallituksen esitys eduskunnalle tartuntatautilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 13/2016 vp
Toimenpidealoite TPA 16/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 24/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

43. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työeläkelakien ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 120/2016 vp
Valiokunnan mietintö StVM 25/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

44. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta

Hallituksen esitys HE 19/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 5/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

45. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 20/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 7/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

46. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi mittauslaitelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 30/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 8/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

47. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta

Hallituksen esitys HE 40/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 19/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

48. Hallituksen esitys eduskunnalle painelaitelaiksi

Hallituksen esitys HE 117/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 21/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

49. Hallituksen esitys eduskunnalle sähköturvallisuuslaiksi ja laiksi eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 116/2016 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 24/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

50. Hallituksen esitys eduskunnalle merityötä koskevan vuoden 2006 yleissopimuksen ohjeistoon vuonna 2014 tehtyjen muutosten hyväksymiseksi sekä laeiksi ohjeiston muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja merityösopimuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 167/2016 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 7/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

51. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain, aravalain ja avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 155/2016 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 12/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 111/2016 vp

52. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista

Hallituksen esitys HE 156/2016 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 13/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 10.11.2016 pidettävään täysistuntoon.

53. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 10.11.2016 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.41.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola